

Het kan wél

Zeker in Sittard-Geleen!

D66
sittard-geleen

Voorwoord

Vier jaar geleden zette ik als jongste raadslid, pas 21 jaar, mijn eerste stappen in de gemeenteraad van Sittard-Geleen. Ik nam het stokje over van Bert Kamphuis, die na ruim drie decennia afscheid nam van de lokale politiek. Jong en gedreven betrad ik de arena, vastbesloten om met een open, positieve houding te zoeken naar inhoudelijke samenwerking met andere constructieve en redelijke partijen. Waarom? Om verantwoordelijkheid te nemen voor onze stad, zelfs met maar één zetel in de oppositie. Met het verkiezingsprogramma als kompas.

En wat is, na vier jaar, de conclusie? Die is helder: D66 heeft, zelfs met die ene raadszetel, onmiskenbaar haar stempel gedrukt op de lokale politiek. Met gepaste trots kan ik zeggen dat de D66-fractie de meeste voorstellen aangenomen heeft gekregen in de gemeenteraad. Niet als partijrecord voor onszelf, maar juist voor onze stad. Ieder aangenomen voorstel is een keihard resultaat voor onze inwoners, voor onze ondernemers en voor jou. Om ons mooie Sittard-Geleen waar we zo trots op zijn, nog beter te maken.

Een lokale Green Deal, de nieuwe gemeentevlag, het startschot voor een ondernemersfonds, een historische gevel voor het Huis aan de Markt, steun voor een circulair Chemelot en de comeback van *Flodder* naar Sittard. Dat zijn enkele voorbeelden van concrete resultaten die niet gerealiseerd zouden zijn zonder een stevig D66-geluid in de gemeenteraad. Daarnaast hebben we natuurlijk nog heel veel andere successen behaald; voor Europese samenwerking, natuur en erfgoed. Het is teveel om alles te noemen.

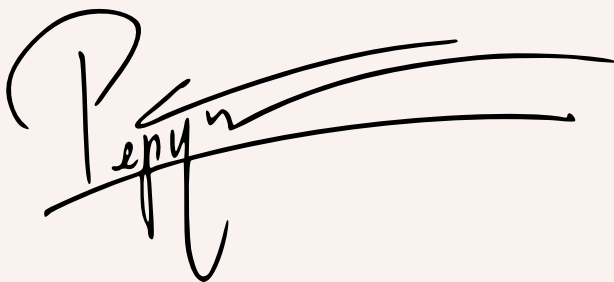
En veel verkiezingsbeloften waarmaken betekent niet dat we als D66 'klaar' zijn. Integendeel zelfs. We hebben goede stappen gezet, maar er is nog veel werk te verrichten in Sittard-Geleen. De komende jaren wil D66 als progressief-liberale partij verder bouwen aan successen voor onze grensgemeente Sittard-Geleen, met doorbraken in energietransitie, Euregionale samenwerking, wonen, onderwijs én economie. Samen met jou, met oog voor jouw wijk.

Sittard-Geleen barst van het potentieel en D66 is trots op onze stad. Van Mama's Pride tot Kasteel Born, van de Brightlands Campus tot de Sittardse Markt en Fortuna. Met trots presenteren wij daarom een bijna 100 pagina's tellend, Europees georiënteerd verkiezingsprogramma dat lokaal het verschil maakt. Een programma vol concrete plannen, gedragen door bestuurlijke daadkracht en gevoed door positieve, oplossingsgerichte politiek.

Als meest pro-Europese partij zoeken wij nadrukkelijk de samenwerking binnen de Euregio. Want Europa begint lokaal — zeker in onze drie-landen-grensgemeente Sittard-Geleen. Daarom onderhoudt D66 korte en effectieve lijnen met onze vertegenwoordigers in de Provinciale Staten, Den Haag, het Europees Parlement én de Europese Commissie. Die sterke netwerken zetten wij doelgericht in voor Sittard-Geleen, onze regio en vooral voor onze inwoners, ondernemers en verenigingen.

Dat doen we niet alleen. Dat doen we met een lokale recordlijst. Als 25-jarige lijsttrekker sta ik, dit keer voor de tweede keer, samen met 50 gedreven en betrokken kandidaten klaar om onze geliefde gemeente vooruit te helpen. Een superdivers team dat geworteld is in alle kernen van onze stad. Van Munstergeleen tot Buchten en van Geleen-Kluis tot aan de Kollenberg Sittard; een team met en van kwaliteit.

Met dit programma kiest D66 bewust voor inhoudelijke samenwerking en voor nog meer successen. We werken aan progressieve, toekomstbestendige doorbraken die onze gemeente sterker maken. Met 25 jaar Sittard-Geleen, bouwen we nu verder aan de volgende kwarteeuw van de stad; onze toekomst en de lange termijn. Groen in onze keuzes, Europees in onze blik en lokaal in onze daadkracht. Sittard-Geleen is van de positieve krachten, die trots zijn op onze stad. Het kan wél — zeker in Sittard-Geleen!

Pepijn Pi Van de Venne

Lijsttrekker en fractievoorzitter (D66)

Inleiding

De verkiezingen in 2026 komen dichterbij. De afgelopen jaren hebben ons geleerd hoe sterk de samenleving kan zijn wanneer mensen elkaar weten te vinden, initiatief nemen en verantwoordelijkheid durven te dragen. In Sittard-Geleen hebben inwoners, ondernemers, verenigingen, scholen en zorgorganisaties laten zien dat verandering niet altijd van bovenaf hoeft te komen. Integendeel: hier begint het vaak gewoon in de wijk, op de sportclub, in het buurtcentrum, in de school, of aan de keukentafel. Die ervaring vormt de basis voor dit verkiezingsprogramma.

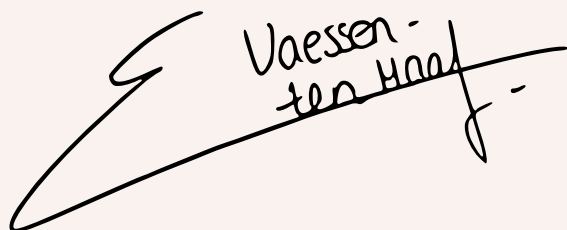
De titel van dit programma zegt het al: Het kan wél — zeker in Sittard-Geleen. Niet omdat alles hier vanzelf goed gaat, maar omdat wij de overtuiging hebben dat vooruitgang mogelijk is wanneer we lef tonen, initiatieven ruimte geven en vertrouwen durven stellen in mensen. We zien dat inwoners zich niet alleen betrokken voelen bij hun dorp of kern, maar ook bij de vraag hoe we hier samen kunnen wonen, werken, zorgen, ondernemen, leren en leven. Veel vraagstukken stoppen niet bij de gemeentegrens, en vaak ook niet bij de landsgrens. Juist hier, waar drie landen elkaar raken, is Europese samenwerking voor ons geen abstract begrip, maar een realiteit waar we dagelijks mee te maken hebben.

Bij het opstellen van dit programma hebben we bewust de tijd genomen. We hebben niet gezocht naar snelle keuzes, maar geluisterd naar wat er écht leeft. We spraken met jonge mensen die zich zorgen maken over hun toekomst hier, met ouderen die juist in hun eigen wijk oud willen worden, met ondernemers die kansen zien in de Euregio, met verenigingen die wekelijks laten zien wat gemeenschap betekent, en met inwoners die gewoon willen dat de overheid hen niet loslaat wanneer het moeilijk wordt. Uit al die gesprekken is één belangrijke boodschap naar voren gekomen: mensen willen niet alleen gehoord worden, ze willen meedoen.

In dit programma leggen we dan ook de nadruk op vertrouwen, menselijke waardigheid en kansengelijkheid. We hebben aandacht voor zorg dichtbij, voor kwalitatieve voorzieningen, voor betaalbaar wonen, voor moderne mobiliteit, voor klimaatbewuste keuzes en voor onderwijs dat kinderen en jongeren voorbereidt op een toekomst hier, in deze regio en in Europa. We kijken niet alleen naar de uitdagingen van vandaag, maar ook naar de kansen van morgen: van circulaire economie tot grensoverschrijdende samenwerking, van talentontwikkeling tot technologie en wetenschap.

Dit programma is niet geschreven vanuit wantrouwen of cynisme, maar vanuit realistisch optimisme. Niet alles kan morgen geregeld zijn. Maar als we blijven samenwerken, als we mensen vrijwillig en professioneel de ruimte geven om verantwoordelijkheid te nemen, als we blijven investeren in de kracht van onze samenleving — dan kan het wél. Zeker hier, in Sittard-Geleen.

Namens de Verkiezingsprogrammacommissie wens ik u veel inspiratie bij het lezen van dit programma.

Ellen Vaessen-ten Haaf

Voorzitter Verkiezingsprogrammacommissie D66 Sittard-Geleen

Inhoudsopgave

1. Europa en Euregio	6
1.1. Euregionale en Europese samenwerking	8
1.2. Regionale samenwerking	12
2. Economie, arbeidsmarkt en toerisme	13
2.1. Economie: ondernemen in Sittard-Geleen	15
2.2. Arbeidsmarkt	19
2.3. Toerisme	21
3. Klimaat, energie en natuur	24
3.1. Klimaat en energie	26
3.2. Natuur	30
3.3. Draagvlak, informatievoorziening en educatie	33
4. Wonen, verkeer en mobiliteit	34
4.1. Wonen	36
4.2. Verkeer en mobiliteit	38
5. Onderwijs, cultuur en sport	42
5.1. Studentenstad	44
5.2. Primair en voortgezet onderwijs	45
5.3. Gelijke kansen	47
5.4. Onderwijshuisvesting	48
5.5. Onderwijs en arbeidsmarkt	50
5.6. Onderwijs en wetenschap	52
5.7. Cultuur	53
5.8. Sport	58
6. Samenleving, zorg en veiligheid	62
6.1. Leefbaarheid	64
6.2. Zorg	66
6.3. Jongeren	67
6.4. Openbare orde en veiligheid	68
6.5. Inclusieve samenleving	72
6.6. Mondiaal beleid	74

7. Bestuur, organisatie en financiën	77
7.1. Openbaar bestuur en organisatie	79
7.2. Financiën	80
7.3. Bestuurlijke vernieuwing	82
8. Summary in English	85
8.1. Yes we can, certainly in Sittard-Geleen!	86
8.2. Five major breakthroughs for Sittard-Geleen	88
Richtingwijzers D66	89
Tien successen D66 (2022-2026)	90
Kandidatenlijst D66	91
Slotwoord	93
Verantwoording	94

Geen zin om alles te lezen? Geen probleem! **Het D66-programma in vijf punten (2026-2030):**

1**Europees samenwerken in onze grensregio.**

Samenwerken in onze grensgemeente met België en Duitsland; voor klimaat, OV en arbeidsmarkt.

2**Slimme economie: ondernemers laten ondernemen.**

Volop ruimte voor ondernemen, innoveren met lef en lokale steun.

3**Betaalbare, groene energie vanuit Sittard-Geleen.**

Windmolens, zonnepanelen, innovatie en een sterk elektriciteitsnet.

4**Met tempo een (t)huis, in een groen Sittard-Geleen.**

Slim bouwen, slim panden benutten, minder regels én meer groen.

5**Sittard-Geleen besturen als één gemeente, met volle trots.**

Handen ineen voor economie, leefbaarheid en cultuur(-historie).

Hoofdstuk 1

Europa en Euregio.

In het kort:

- D66 gaat voor regionale en grensoverschrijdende samenwerking.
- We bouwen aan één krachtige Zuid-Limburgse regio met sterke samenwerking tussen Samenwerking Zuid-Limburg, Parkstad Limburg en de provincie, binnen NOVEX en het Nationaal Programma Vitale Regio's.
- We benutten de positie van Sittard-Geleen als economische motor en campusgemeente: waar onderwijs, bedrijven, overheid en zorgpartners samenwerken aan innovatie, duurzaamheid en brede welvaart.
- We versterken onze Euregionale rol in samenwerking met Aachen, Liège, Hasselt en Genk: ten behoeve van onderwijs, mobiliteit, cultuur, zorg, klimaat en economie.
- We profileren Sittard-Geleen als een Europese stad: zichtbaar, tastbaar en betekenisvol verbonden met Europese waarden, kansen en partners.
- We benutten Europese kennis, netwerken en fondsen om lokaal maatschappelijke ambities mogelijk te maken.

Europa en Euregio

Sittard-Geleen bouwt aan een sterke toekomst via regionale en **Europese samenwerking**. In het hart van de Euregio verbinden we onderwijs, innovatie, mobiliteit en economie **met partners over de grens**. Zo benutten we Europese kansen en werken we samen aan oplossingen voor gedeelde uitdagingen zoals de **energietransitie** en **brede welvaart**. Daarmee dragen we bij aan een open, verbonden en toekomstbestendige Euregio — omdat we weten: het kan wél.

1.1. Euregionale en Europese samenwerking

Sittard-Geleen ligt niet aan de rand van Nederland, maar in het **hart van Europa**. Hier komen **drie landen**, drie talen en drie culturen samen. Maar nog belangrijker: hier werkt de Europese belofte in het dagelijks leven. Hier voelen mensen wat het **Europese vrije personenverkeer** betekent: grensovergangen zonder slagbomen, vrijheid om te wonen, werken, studeren, ondernemen en ontmoeten — zonder dat een grens dit belemmert. In **Sittard-Geleen is Europa** geen ver-van-ons-bed-show, maar dichtbij, tastbaar en onderdeel van wie we zijn. Wij bouwen aan een gemeente die zich én Nederlands, én Europees, én **verbindend over grenzen** voelt. Een gemeente die laat zien dat **Europese samenwerking** geen theorie is, maar praktijk. Een gemeente die bewijst dat vrede, vrijheid, innovatie en identiteit elkaar juist versterken wanneer je elkaar opzoekt en samenwerkt. **Daarom hijsen wij de Europese vlag in Sittard-Geleen**. Niet als symbolisch gebaar, maar als belofte. Een belofte dat wij ons actief inzetten voor de open samenleving, voor democratie, voor de rechtsstaat én voor **grensoverschrijdende samenwerking**. Zo wil D66 dat er een **lokale Europa-beleidsvisie** komt. Niet omdat het moet, maar omdat we weten: het kan wél.

D66 gelooft dat Sittard-Geleen kan uitgroeien tot een stad waar **de Europese gedachte tastbaar** is in alle lagen van de samenleving. Sittard-Geleen is **de grootste drie-landen-grensgemeente** van Nederland. Met **België en Duitsland als directe burens** is onze gemeente letterlijk een **poort naar Europa**. D66 is trots op die positie en wil het Europese karakter van Sittard-Geleen actief uitdragen. Veel kansen én uitdagingen in onze regio raken aan wetgeving en **besluitvorming uit Brussel**. De mondiale ontwikkelingen in de **industrie- en chemiesector**, die Chemelot direct raken, vragen om een Europese aanpak die het vestigingsklimaat versterkt. Ook de **energietransitie** laat zien dat Europa essentieel is: **stroomuitwisseling over de grens** is nu nauwelijks mogelijk, terwijl dit juist voor een grensgemeente als de onze cruciaal is. Europees beleid kan daarin het verschil maken — en D66 gelooft in die kansen. Voor het klimaat, voor industriebehoud en andere Europese vraagstukken, die **lokaal belangrijk** zijn voor Sittard-Geleen.

Daarom wil D66 dat Sittard-Geleen niet alleen Euregionaal intensief samenwerkt, maar ook veel actiever **optrekt richting Brussel**. Onze gemeente moet een **structurele lobby** inzetten bij de **Europese instellingen** — de Europese Commissie, het Europees Parlement én de Europese Raad — bij voorkeur samen met de Provincie Limburg. Daarmee zorgen we dat de **belangen van onze grensregio** structureel onder de aandacht zijn in Brussel. D66 zal hier ook zelf een actieve rol in spelen door nauw contact te onderhouden met **onze Europarlementariërs**. Daarnaast wil D66 dat binnen het college van B&W een **portefeuille 'Europa'** wordt toegevoegd, zoals dat ook al in andere vooruitstrevende steden gebruikelijk is. Zo ontstaat naast ambtelijke inzet ook **bestuurlijke slagkracht richting Brussel**.

Europa staat voor vrijheid en de rechtsstaat — waarden die voor D66 nooit onderhandelbaar zijn. Daarom verzet D66 zich **tegen grenscontroles** en andere belemmeringen die de bewegingsvrijheid van inwoners aantasten. Als **grootste drie-landen-grensgemeente** van Nederland moet Sittard-Geleen richting het Rijk én richting EU-instellingen krachtig blijven lobbyen tegen maatregelen die het **Verdrag van Schengen** ondermijnen. Europa is niet alleen een gezamenlijke markt, maar een waardengemeenschap waarin vrij verkeer de basis vormt. Europa moeten we vieren. Op **9 mei (Europadag)** wil D66 daarom jaarlijks een **feestelijk moment** organiseren in Sittard-Geleen.

In Sittard-Geleen bouwen we verder aan de innovaties die Europa strategisch sterker maken. Op de **Brightlands Chemelot Campus** en het **Chemelot Industrial Park** werken onderzoekers, startups, onderwijsinstellingen, bedrijven en Europese partners elke dag aan slimme materialen, groene chemie, waterstof, circulaire oplossingen en gezondheidstechnologie. Hier ontstaan inzichten en innovaties die **Europa minder afhankelijk** maken van verre landen voor medicijnen, energie, grondstoffen, chips, defensietechnologie en data-technologie. De RWTH Aachen, Maastricht University, de TU/e, TNO, Zuyd Hogeschool, het Vista College, de Fraunhofer Gesellschaft, VDL, Brightlands Ventures, internationale bedrijven en Europese onderzoeksprogramma's werken hier samen in één ecosysteem. Brightlands is geen regionaal project, maar **een Europees strategisch cluster** — gevoed door **Europese subsidies**, Europese partners en Europese ambities. **Strategische autonomie** van Europa begint hier, in het hart van onze gemeente.

Europa leeft ook in de mensen die hier wonen. Arbeidsmigranten, expats, **internationale kenniswerkers**, grenswerkers, **internationale studenten**, zorgprofessionals, onderzoekers en innovatieve ondernemers maken deel uit van onze samenleving. **We verwelkomen hen** niet alleen omdat ze hier werken, maar omdat ze bijdragen aan verenigingen, scholen, cultuur, sport en buurten. Via initiatieven zoals het Grensinfopunt, Grensarbeid en andere **internationale voorzieningen**, meertalige programma's, buddyprojecten, culturele uitwisseling en zakelijke netwerken laten we zien: wie hier komt, hoort erbij. Niet als gast, maar **als inwoner**.

Europa werkt pas echt als we elkaar kunnen bereiken. Daarom investeren we in betere **grensoverschrijdende verbindingen over spoor en weg**. Het station in Sittard wordt versterkt als internationale toegangspoort, met **treinverbindingen naar Liège en Aachen**, de wekelijkse nachttrein naar Amsterdam-Zuid en Schiphol, en via Eindhoven **aangesloten op het Europese spoorwegennet**. De buslijn SB3 verbindt Sittard-Geleen met Geilenkirchen, waar je verder kunt verder reizen met de **ICE naar Berlijn** en de **RE4 naar Düsseldorf**. Samen met Vlaamse partners en de Provincie Limburg werken we ook aan een hoogwaardige busverbinding via **Maasmechelen naar Hasselt en Genk**. Zo maken we de Euregio niet alleen voelbaar, maar **daadwerkelijk bereikbaar**.

Europa is daarnaast cultuur, taal, creativiteit en burgerschap. Daarom stimuleren we **uitwisselingsprojecten met scholen**, kunstenaars, cultuurinstellingen, verenigingen, koren, toneelgroepen en makers in **Aachen, Liège, Hasselt en Genk**. We moedigen scholen aan om **meertaligheid**, grensoverschrijdende geschiedenis, burgerschap en culturele samenwerking een vanzelfsprekend onderdeel te maken van de vorming van jongeren. Want wie hier opgroeit, groeit Europees op.

Europa biedt ook kansen die we als gemeente beter moeten benutten. D66 wil dat Sittard-Geleen aanzienlijk **meer Europese fondsen** verwerft — voor woningbouw, verduurzaming, economie, mobiliteit, innovatie en sociale projecten. We willen dat de gemeente zich actief inzet in het Europees Comité van de Regio's en andere Europese netwerken, zodat we invloed hebben op beleid dat onze regio raakt én toegang krijgen tot **Europese programma's en subsidies**.

“

**Europa begint lokaal, zeker in
onze grensgemeente.**

— Pepijn Pi Van de Venne, lijsttrekker (D66)

Onze ambitie is helder: we moeten niet alleen **profiteren van Europa**, maar **Europa versterken**. Sittard-Geleen als **grensstad in de Euregio** die laat zien hoe samenwerking werkt. Een kennisstad die bijdraagt aan Europese innovatie. Een samenleving die diversiteit omarmt als kracht. Een gemeente waar vrijheid, vrede, rechtstaat en democratie geen politieke kreten zijn, maar dagelijkse waarden.

Hier wordt **Europa beleefd**. Hier wordt **Europa gebouwd**. Hier laten we Europees zien: het kan wél!

1.2. Regionale Samenwerking

Sittard-Geleen staat niet op zichzelf. Onze kracht groeit wanneer we **samenwerken met gemeenten**, bedrijven, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners **in heel Zuid-Limburg**. We zijn één van de economische motoren van de regio: met de **Brightlands Chemelot Campus**, een sterke maakindustrie en kennisinfrastructuur, levendige centra en een brede mix aan voorzieningen voor wonen, onderwijs, zorg en cultuur. Dat vraagt om **meer regionale afstemming**, gezamenlijke visie en **een slimme lobby**. Niet om schaalvergroting op papier, maar om **daadwerkelijke versterking van onze positie** als leefbare, duurzame, innovatieve regio.

In de nieuwe samenwerking in Zuid-Limburg werken vijftien gemeenten, de provincie, kennisinstellingen, werkgevers en maatschappelijke partners samen aan grote uitdagingen: woningbouw, arbeidsmarkt, mobiliteit, onderwijs, energietransitie, zorg en leefbaarheid. Sittard-Geleen neemt hierin een **zichtbare en verbindende** rol, met aandacht voor ruimte, campusontwikkeling, woningbouwlocaties, mobiliteitsknooppunten en sociaaleconomische vitaliteit. We **denken daarbij niet in gemeentegrenzen**, maar in regionale en complementaire mogelijkheden.

Ook de samenwerking met de **Stadsregio Parkstad Limburg** wordt **verder versterkt**. Samenwerking Zuid-Limburg en Parkstad Limburg worden geen concurrenten, maar **bondgenoten: één Zuid-Limburg**, dat zich als regio positioneert binnen NOVEX (Nationaal Programma Ruimtelijk-Economische Versterking) en het Nationaal Programma Vitale Regio's. Alleen zo kunnen we richting **Den Haag en Brussel** laten zien hoe groot de **verstedelijkte kracht van Zuid-Limburg** is: met **Sittard-Geleen als noordelijk anker**, Parkstad Limburg als cultureel en stedelijk centrum en Maastricht als bestuurlijk hart.

Sittard-Geleen vervult in die **samenwerking een natuurlijke rol** als verbindingspunt tussen campus en stad, tussen maakindustrie en kennis, tussen onderwijs en arbeidsmarkt, tussen zorg en innovatieve praktijk. Zo **versterken we onze positie** als plek waar nieuwe bedrijvigheid groeit, waar mensen wonen die op de campus werken, waar cultuur en verenigingsleven bloeien en waar nieuwe generaties worden opgeleid in het mbo, hbo en op de universiteiten.

Regionale samenwerking betekent ook **samen lobbyen**: voor woningbouwopgaven, energienetten, grensoverschrijdend openbaar vervoer, financiering van sociale voorzieningen en voor **de positie van de regio binnen Europa**. Samen staan we sterker. **Samen creëren we kansen**. En samen laten we zien wat wél kan.

Hoofdstuk 2

Economie, arbeidsmarkt en toerisme.

In het kort:

- We versterken de positie van de Brightlands Chemelot Campus, VDL Special Vehicles en onze bedrijventerreinen als vernieuwende economische kerngebieden. We stimuleren en faciliteren waar mogelijk ruimte voor innovatie, onderwijs, ondernemerschap en duurzame productie.
- We maken ondernemen toegankelijker en aantrekkelijker: voor startups, familiebedrijven, het MKB, zorgondernemingen, creatieve en sociale ondernemingen.
- We zorgen dat talent dat hier wordt opgeleid, hier ook kán blijven: met voldoende stage- en leerwerkplekken, campusverbindingen, voorzieningen voor expats en kenniswerkers, startersmogelijkheden én een aantrekkelijke woon- en werkomgeving.
- We benutten onze unieke ligging in de Euregio, als toegangspoort voor handel, toerisme, zorg, kennis, cultuur en grensoverschrijdend werken.
- We investeren in de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven, zorginstellingen, cultuur, overheid en technologie, zodat innovatie niet alleen in laboratoria, maar ook in wijken, bedrijven, instellingen en scholen zichtbaar wordt.
- We stimuleren gezamenlijke initiatieven op het gebied van LLO (Leven Lang Ontwikkelen) met betrokken stakeholders waaronder onderwijs, (georganiseerd) bedrijfsleven, instanties binnen het sociaal domein en werkenden. Zo creëren we een leercultuur die stevig verankerd wordt in het denken en handelen binnen onze gemeente.
- We werken aan beleid waarbij we inzetten op versimpeling van regels en versnelling van vergunningverlening.
- We werken aan oplossingen zoals instroombevordering, om- en opscholing (LLO) naar tekortberoepen om het tekort aan goed geschoold talent aan te pakken.
- We werken samen aan doelmatig industriebeleid en betrouwbaar beleid. Maar ook aan belemmeringen zoals netcongestie om het vestigingsklimaat aantrekkelijk te houden.
- We omarmen op gemeentelijk niveau de gerichtere keuzes zoals verwoord in het Wennink rapport: digitalisering en AI, veiligheid en weerbaarheid, energie- en klimaattechnologie en Life Sciences en Biotechnologie.
- We koesteren en versterken toerisme rond natuur, cultuur, erfgoed, historische binnensteden, evenementen én grensoverschrijdende routes: van Geleenbeekdal en de Schwienswei tot het Rivierpark Maasvallei.
- We stimuleren duurzame, circulaire en maatschappelijke initiatieven/ondernemers die bijdragen aan gezondheid, leefbaarheid, werkgelegenheid en brede welvaart.
- Wanneer er goede plannen zijn voor een waardevolle herinrichting van het voormalige SABIC-pand — bijvoorbeeld als hoofdkantoor van de Einstein Telescope, als Brightlands-satellietlocatie, als stadhuis, als Einstein Academy en/of concepten die ook ruimte bieden aan wonen, faciliteert de gemeente die plannen actief met haar ruimtelijk instrumentarium en met lobbyactiviteiten.

Economie, arbeidsmarkt en toerisme

Wij geloven dat Sittard-Geleen een innovatieve, duurzame en grensoverschrijdende **economische motor kan zijn**, in het hart van de Euregio.

2.1. Economie: ondernemen in Sittard-Geleen

Sittard-Geleen is geen stad aan de rand van Nederland, maar een **centrumstad in de Euregio**. Een plek waar ondernemerschap, onderwijs, innovatie en productie samenkomen. Voor ons geldt het uitgangspunt dat **ondernemers moeten kunnen ondernemen**. Dat staat centraal. Hier ontmoeten hightechbedrijven de maakindustrie en kennisinstellingen, werken onderzoekers samen met vakmensen en worden ideeën omgezet in oplossingen die onze samenleving verder brengen. D66 ziet economie niet alleen als motor van werkgelegenheid, maar **als fundament van brede welvaart**: gezondheid, duurzaamheid, leefbaarheid en talentontwikkeling.

De **Brightlands Chemelot Campus** en de bedrijvigheid op en rondom het Chemelot Industrial Park en VDL Special Vehicles vormen het **innovatieve hart van onze lokale economie**. Hier werken bedrijven, onderzoekers, universiteiten, hogescholen, mbo-instellingen en startups samen aan nieuwe duurzame materialen, **circulaire productie**, defensie, zorginnovatie, energietransitie en hightech mobiliteit. Deze ontwikkelingen raken niet alleen onze gemeente, maar ook **Nederland én Europa**. D66 wil ruimte bieden aan verdere groei, **samenwerking** en **vestigingskracht**, ook richting **Aachen, Liège, Hasselt en Genk**.

D66 wil de mogelijkheid van verdere **uitbreiding van de Brightlands Chemelot Campus** mogelijk maken en niet bij voorbaat uitsluiten dat dit kan op locaties direct grenzend aan de bestaande campus, zoals de Lexhy. Daarbij geldt dat altijd **eerst zorgvuldig** wordt gekeken naar de **beschikbare ruimte** binnen de huidige campus en **op de Chemelot-site**. Als de ruimtebehoefte groter is dan daar kan worden opgevangen, heeft uitbreiding zo dicht mogelijk bij de bestaande campusactiviteiten de voorkeur. Juist de clustering van onderwijs, onderzoek en ondernemerschap op **één locatie** vormt de kracht van de Brightlands Chemelot Campus en is **bepalend voor haar innovatiekracht en vestigingswaarde**.

D66 vindt het van groot belang dat **economische ontwikkeling** hand in hand gaat met **natuurontwikkeling**. Wanneer uitbreiding van de campus gevolgen heeft voor natuur, moet deze aantasting zoveel mogelijk worden beperkt en zorgvuldig worden ingepast. Eventuele natuur die verdwijnt, wordt ruim en bij voorkeur in de **directe omgeving gecompenseerd** door de ontwikkeling en versterking van **nieuwe natuur**. Bedrijventerreinen, zoals de Borrekuil, Graetheide, Holtum-Noord, het Business Park Stein en de zones langs de A2/A76, ontwikkelen zich steeds meer als innovatieve werkgebieden. Hier ligt ruimte voor samenwerking tussen technologie, zorg, logistiek, energieopwekking en maakindustrie. Door deze terreinen **toekomstbestendig in te richten**, met aandacht voor **energieopslag**, laadinfrastructuur, slimme logistiek, circulaire kansen en werkruimte voor startende ondernemers creëren we **economische hotspots** mét maatschappelijke waarde.

Ondernemers zijn niet alleen dragers van de economie, zij zijn **mede-eigenaar van de toekomst** van onze stad. D66 wil dat **ondernemers actief worden betrokken** bij de ontwikkeling van binnenstad, dorpscentra, evenementen, profilering, bedrijventerreinen en digitale dienstverlening. Daarom steunen we initiatieven waarin ondernemers gezamenlijk kunnen investeren in de kwaliteit en aantrekkelijkheid van hun omgeving: bijvoorbeeld met een **ondernemersfonds, een MKB-toets of gebiedsgerichte samenwerking**. Daarnaast willen we **vergunningaanvragen vergemakkelijken** en **regelgeving beperken**. Ondernemers kunnen dan veel gemakkelijker een zaak openen, gemengde ondernemingen opstarten (blurring) en **afwijkende openingstijden hanteren**. Uiteraard kan en moet de gemeente onze **ondernemers blijven faciliteren**, ook met subsidies.

Onze binnensteden in Geleen en Sittard, maar ook de dorpskernen, winkelgebieden, markten en culturele plekken zijn meer dan plekken om te winkelen: het zijn sociale ankerpunten, **ontmoetingsplekken** en katalysatoren van cultuur, economie én leefbaarheid. D66 wil ruimte geven aan initiatieven die bijdragen aan **levendige centra**: combinaties van zorg, educatie, cultuur, ambachten, horeca, dienstverlening, creatieve werkplekken, broedplaatsen, social spaces en kleinschalige detailhandel. Niet door vooraf te bepalen wat er moet komen, maar door **ruimte te geven aan wat werkt**: goed onderbouwd, duurzaam en passend bij de omgeving.

D66 streeft naar centra met een prettig verblijfsklimaat, voor inwoners, bezoekers en ondernemers. Daarbij zetten wij in op het **verder vergroenen van het binnenstedelijk gebied** en centrale pleinen, zodat deze bijdragen aan comfort, **klimaatadaptatie** en leefkwaliteit. Groen en het **terugbrengen van water** in de stad biedt **verkoeling**, ontmoeting en verblijfskwaliteit en versterkt het karakter en de **aantrekkingskracht van onze centra**.

Onze centrale pleinen en markten moeten daarnaast flexibel en multifunctioneel blijven. Zij bieden ruimte aan markten, evenementen, culturele activiteiten en **economische initiatieven** die per moment kunnen verschillen. Om die reden past bij deze plekken een inrichting met zo min mogelijk vaste, niet-verplaatsbare elementen, zodat de **pleinen zich kunnen aanpassen** aan uiteenlopende vormen van gebruik.

D66 kiest voor een zorgvuldige balans tussen **vergroening**, verblijfskwaliteit en flexibiliteit. Investerings in de **openbare ruimte moeten duurzaam**, functioneel en passend zijn bij het karakter van de plek, en bijdragen aan **levendige centra** zonder de gebruiksmogelijkheden onnodig te beperken.

In vergelijking met de ruim opgezette weekmarkt in Geleen is de zaterdagmarkt in Sittard kleinschalig opgezet. Helaas belemmert de opstelling van de marktkramen de mogelijkheden van de **horeca op de Markt**. Daarom moeten er **lastige keuzes** worden gemaakt. D66 kiest voor **meer ruimte voor de horeca en evenementen** op de Markt. Een definitieve **verplaatsing van de zaterdagmarkt** geeft daarnaast **duidelijkheid aan de marktkoopliden**. Samen met deze ondernemers en consumenten van de zaterdagmarkt gaan we op zoek naar een **geschikt alternatief**.

Ook wil D66 een doorbraak in het **ruimtelijk faciliteren** van de horeca aan de Sittardse Markt. De gewenste luifelsystemen, parasol-opzet en stroomaanleg moeten, wat D66 betreft, zo snel mogelijk worden gerealiseerd, **zonder onnodige separate vergunningaanvragen**. Tevens wil D66 dat de St. Joep Markt, op de Markt, wordt ingedeeld in **goede afstemming met de horecaondernemers**. Dit doen we in samenspraak met de **Stichting Horeca Markt Sittard** (SHMS) en het Centrummanagement Sittard.

De **lokale economie** draait niet alleen op grote bedrijven, maar ook op het MKB, familiebedrijven, creatieve ondernemers, zorgondernemers, zzp'ers en sociale initiatieven. D66 wil ook deze ondernemers **een goed vestigingsklimaat** bieden en zorgen dat deze ondernemers toegang houden tot kennis, netwerk, locaties en ondersteuning, zoals het project **Ambitieuze MKB046**. De gemeente is daarbij niet sturend, maar **dienstbaar**: toegankelijk, voorspelbaar en **gericht op samenwerking**.

“

**De Sittardse Markt is het meest
markante plein van deze regio.**

— Jean-Paul Hameleers, horeca-ondernemer (De Limbourg)

Onze ligging **in het hart van de Euregio** is geen geografisch detail, maar een **strategische kans**. Sittard-Geleen is een logische schakel voor **internationale bedrijvigheid**, talentmobiliteit, expats, zorgprofessionals en grenswerkers. We ondersteunen arbeidsmigranten, expats en internationale kenniswerkers die zich hier vestigen, bij de onboarding, inburgering en deelname aan cultuur en onderwijs, en zorgen ervoor dat ze zich **blijvend verbonden voelen met onze gemeente**.

Ondernemen in Sittard-Geleen betekent **ruimte geven aan nieuwe ideeën**, aan makers én aan denkers, aan startups én gevestigde bedrijven, aan sociaal ondernemerschap én technologische innovatie. D66 kiest voor een economie die niet alleen groeit, maar **iets toevoegt**: aan gemeenschap, leefbaarheid, gezondheid, klimaat en toekomst.

Want ondernemen is niet alleen werken in Sittard-Geleen. Het is bouwen aan Sittard-Geleen. En dat kán — zeker hier in het ondernemende Sittard-Geleen!

2.2. Arbeidsmarkt

Een **sterke arbeidsmarkt** is meer dan een optelsom van banen en vacatures. Het is een omgeving waar talent kan groeien, waar mensen ruimte krijgen om te leren, te werken, te ontwikkelen en zich thuis te voelen. In Sittard-Geleen bouwen we aan **een arbeidsmarkt die kansen creëert**: voor jongeren, professionals, vakmensen, ondernemers, zorgmedewerkers, onderzoekers én voor mensen die opnieuw willen beginnen. Niet omdat dat vanzelf gaat, maar omdat we het mogelijk maken.

Onze gemeente heeft iets unieks: hier ontmoeten **maakindustrie en hightech** elkaar, ontmoeten onderzoekers vakmensen, en worden ideeën uit onderwijs, zorg, defensie, energie en de creatieve sector omgezet in toepassingen die er toe doen: op de **Brightlands Chemelot Campus**, bij VDL Special Vehicles, in zorginstellingen, bij **MKB-bedrijven**, startups en in publieke organisaties. We benutten die positie om onderwijs en werk sterker met elkaar te verbinden: met **stages en leerwerkplekken**, traineeships en samenwerking tussen MBO, HBO, universiteit, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties, ook op het gebied van **Leven Lang Ontwikkelen** (LLO). Praktijkervaring, duaal leren, perspectief en persoonlijke groei gaan hier hand in hand. Zo werken we intensief samen aan **talent dat beter aansluit op de arbeidsmarkt**. Dat vraagt een **collectieve inzet** van iedereen, maar het is tevens een belangrijke opgave voor ons stadsbestuur.

In Sittard-Geleen hoort **iedereen erbij**. Technici, zorgprofessionals, logistiek medewerkers, lassers, ontwerpers, docenten, onderzoekers, ambachtelijke vakmensen, creatieve makers, zzp'ers en starters: allemaal dragen zij bij aan de **toekomst van onze gemeente**. Daarom investeren we in ruimte om bij- of om te scholen, door te groeien, van koers te veranderen of opnieuw te beginnen. **Talent ontwikkelen** stopt niet bij een diploma, en kansen ontstaan niet alleen op de Brightlands Campus: ze ontstaan in buurten, werkplaatsen, ateliers, scholen, fabrieken en bedrijven.

De **internationale arbeidsmarkt** stopt hier niet aan de grens. Onze inwoners studeren in Aachen of Maastricht, doen praktijkervaring op in Genk of Hasselt, werken bij bedrijven in Liège of op de campus in Geleen. Expats, **internationale kenniswerkers**, grenswerkers, arbeidsmigranten en statushouders komen hier werken én blijven omdat ze zich **welkom voelen**. Dat is wat een vooruitstrevende arbeidsmarkt sterk maakt: dat werk niet alleen een contract is, maar een **verbinding met plek**, samenleving en toekomst.

De afgelopen jaren hebben we gezien dat de **arbeidsmarkt sterk en snel kan veranderen**. D66 vindt het belangrijk dat we onze inwoners daar goed op voorbereiden en dat we een arbeidsmarkt creëren waarin **iedereen kan meedoen**. D66 streeft ernaar om binnen onze arbeidsmarktregio meer gebruik maken van het praktijkgerichte en laagdrempelige aanbod van **scholings- en omscholingsmogelijkheden** in Belgisch Limburg.

Door een **actieve deelname aan de Euregio Maas-Rijn** en het **stedennetwerk MAHLL** en de recente toetreding tot de **Euregio Rijn-Maas-Noord** heeft onze gemeente toegang tot meerdere bilaterale Grensinfopunten (GIP), de Servicepunten Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA) en het Expat Centre Maastricht Region. De **persoonlijke dienstverlening** door deze instanties vergroot de kansen van werkzoekenden, werknemers en werkgevers. Bedrijven en instellingen in onze gemeente hebben vaak behoefte aan goedgeschoolde en goed geïnformeerde arbeidskrachten uit binnen- en buitenland, ook uit het **Belgische en Duitse grensgebied**. Tevens zijn de mogelijkheden in de Belgische en Duitse grensstreek interessant voor **Nederlandse arbeidskrachten**. D66 wil daarom blijven inzetten op een doeltreffende continuering en borging van deze dienstverlening. Hierdoor kunnen inwoners goed geïnformeerd en **extra ondersteund** worden, zodat ze goed voorbereid zijn op de interculturele, fiscale en juridische impact van **grensoverschrijdend werken**.

D66 vindt ook dat Sittard-Geleen meer werk moet maken van (Frans-, Duits- en) **Engelstalige informatievoorziening** voor expats, buitenlandse studenten en internationale kenniswerkers die in onze gemeente **wonen en/of werkzaam zijn**. Het is belangrijk dat deze doelgroepen zich **snel thuis voelen** in onze gemeente en een volwaardige plek kunnen innemen **in onze samenleving**.

Een **inclusieve arbeidsmarkt** vraagt niet alleen om kansen, maar ook om toegang. Daarom zorgen we dat mensen geholpen worden bij taalvaardigheid, digitale vaardigheden, mobiliteit, coaching of bemiddeling. Wie wil werken, **moet kunnen werken**, en wie kan begeleiden, moet ruimte krijgen om dat te doen. Werk is niet alleen inkomen, maar ook waardigheid, ontmoeting, **groei en gezien worden**.

Zo bouwen we aan een arbeidsmarkt die niet draait op concurrentie, maar op geïntensiveerde en **gelijkwaardige samenwerking**. Niet op schaarste, maar op ontwikkeling. Niet op grenzen, maar op verbinding.

Hier wordt gewerkt met hoofd, handen en hart. En dat kan wél — **zeker in Sittard-Geleen**.

2.3. Toerisme

Toerisme in Sittard-Geleen is meer dan vrijetijdsbesteding. Het verbindt inwoners en bezoekers met **natuur, erfgoed, cultuur**, verhalen én met elkaar. Het versterkt lokale identiteit, stimuleert ondernemerschap, maakt onze stad levendig en laat zien wat we als gemeente **te bieden hebben**. D66 ziet **toerisme als onderdeel van brede welvaart**: goed voor gezondheid, landschap, economie, ontmoeting en **plezierig leven**.

Onze gemeente ligt midden in een bijzonder landschap van **Nederland én de Euregio**: het Geleenbeekdal, het Rivierpark Maasvallei, de groene zone rond de Schwienswei, het Limbrichterbos, het Danikerbos, de Kollenberg en de **historische binnenstad van Sittard**. Deze plekken zijn er niet alleen om te beschermen maar ook **om te beleven**. Wandelen, fietsen, natuurbeleving, kunst in het landschap, streekproducten, archeologische routes, **erfgoededucatie en cultuurhistorische** wandelingen versterken de band tussen bewoners en omgeving. Het voetveer tussen Grevenbicht en Rotem maakt de Maas letterlijk beleefbaar en verbindt fiets- en wandelroutes met België, waardoor **grenzen geen barrières** vormen maar verbindingen.

Cultuur en toerisme zijn in Sittard-Geleen ook verhalen van mensen. De historische binnenstad van Sittard, het carnaval, de **wijk Kollenberg als filmdecor** én de erfenis van makers zoals **Toon Hermans** laten zien dat cultuur hier ook humor, herkenning, eigenheid en saamhorigheid betekent. Juist die combinatie van authenticiteit, lokale kleur en internationale aantrekkingskracht maakt Sittard-Geleen bijzonder. De recente **filmactiviteiten rondom Flodder** — zoals gerealiseerd door D66 — laten zien hoe cultuur, media, ondernemerschap en trots elkaar kunnen versterken; niet alleen als herinnering, maar ook als **kans voor citymarketing**, educatie, maatschappelijke verbinding en toerisme. D66 wil dat de gemeente er weer voor zorgt dat het **tweede seizoen van de serie Kees Flodder** opgenomen wordt in Sittard-Geleen. Wij zetten ons volop in om het **erfgoed van Toon Hermans** en Flodder zichtbaar te maken.

“

Iedereen is enthousiast dat we door D66 terug zijn in Sittard.

— Tatjana Šimić, actrice (Kees Flodder)

Sittard-Geleen heeft een **rijke cultuurgeschiedenis**, waarbij we beschikken over vele unieke en waardevolle monumenten. Dat trekt toeristen naar Sittard-Geleen. **Fort Sanderbout, de Agnetenkapel, de Loonhal** van de Staatsmijn Maurits, **Landgoed Kasteel Limbricht**, Kasteel Obbicht, ga zo maar door. Deze **monumenten geven Sittard-Geleen karakter** en horen bij ons unieke verhaal; dat maakt onze gemeente aantrekkelijk. Op monumentenzorg mag **nooit worden bezuinigd**. D66 wil investeren in onze monumenten, zodat ze goed onderhouden worden en een kwalitatieve versterking zijn van het stedelijke verhaal van Sittard-Geleen. **Sittard als Altstad** en **Geleen als innovatieve industriestad**. Van het mijnverleden, tot het Pinkpop-monument en van de Sittardse stadsgrachten tot het nieuwe Huis aan de Markt. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in Sittard-Geleen moeten daarom, wat D66 betreft, **architectonisch kwalitatief** zijn en aansluiten bij ons stedelijke cultuur-karakter.

Toerisme verbindt ook onze centra, wijken en dorpskernen. De **historische binnenstad van Sittard** en het karaktervolle **centrum van Geleen** hebben elk een eigen verhaal. D66 wil levendige plekken die niet alleen winkelgebieden zijn, maar ontmoetingslocaties waar cultuur, erfgoed, horeca, onderwijs, zorg, evenementen, ondernemerschap en creativiteit elkaar versterken. Grote en kleinschalige activiteiten — van erfgoedweekend tot popcultuurfestival, van streekmarkt tot stadswandeling — zorgen niet alleen voor economie, maar vooral voor **verbondenheid met plek en gemeenschap**.

Een andere toeristische trekpleister van onze gemeente is **Fortuna Sittard**. Deze voetbalclub is cultureel verweven met veel inwoners van Sittard en Geleen, de steden waar deze club haar oorsprong kent. Ook buiten deze steden is **Fortuna ongekend populair** en dat strekt verder dan de Westelijke Mijnstreek alleen. D66 vindt dat er meer erkenning moet zijn voor de plek die Fortuna Sittard inneemt in de samenleving. Fortuna Sittard zorgt als professionele voetbalorganisatie ook voor een diepgewortelde **culturele samenkomst** van verschillende groepen in onze samenleving. Dat moet door de gemeente Sittard-Geleen breder worden uitgedragen. Daarnaast moet de gemeente de omgeving rondom het stadion beter invullen, door **flexibelere evenementenvergunningen** mogelijk te maken en extra **fietsenstallingen** mogelijk te maken rondom het stadion. Daarnaast moet de gemeente een duidelijk standpunt innemen over de **afbouw van het stadion** en gesprekken hierover faciliteren.

Toerisme houdt niet op bij de grens. Via het Rivierpark Maasvallei, de Maasfietsroute, oude pelgrimswegen en wandelverbindingen tussen Geleenbeekdal en het dal van de Rode Beek ontstaan routes die onze **gemeente verbinden met Hasselt, Genk, Liège, Dilsen-Stokkem, Maaseik, Selfkant en Aachen**. In samenwerking met partners zoals Visit Zuid-Limburg versterken we deze routes met meertalige informatie, gastvrije infrastructuur, digitale beleving en duurzame oplossingen. Niet om massatoerisme aan te trekken, maar door **authentiek toerisme** te stimuleren dat past bij onze cultuur, natuur en identiteit.

Toerisme in Sittard-Geleen is betekenisvol en verbindend. Het is een manier om landschap, cultuur, economie en gemeenschap met elkaar te verbinden. Om **inwoners trots** te laten zijn op waar ze wonen — en bezoekers welkom te laten voelen in wat wij samen zijn als stad en samenleving. Want wie hier komt, ontdekt niet alleen een plek, maar ontdekt een gemeenschap. En dat kan hier wél, in onze mooie stad.

Hoofdstuk 3

Klimaat, energie en natuur.

In het kort:

- We versnellen de energietransitie met slimme, lokale oplossingen: energiehubs, benutting van restwarmte, coöperatieve projecten en opwek op daken van bedrijven, scholen, zorglocaties en maatschappelijke gebouwen.
- We prioriteren en werken aan slimme oplossingen voor netcongestie, om te voorkomen dat duurzaamheidsambities niet verder vastlopen.
- Bedrijventerreinen, onderwijsinstellingen en innovatiecentra worden plekken waar duurzame energie wordt opgewekt en waar hun kennis, energie en kansen worden gedeeld met de omgeving.
- We versterken de natuur, bijvoorbeeld in het Geleenbeekdal en het Rivierpark Maasvallei als beleefbare, toegankelijke landschappen waar biodiversiteit, klimaat, waterveiligheid, rust, recreatie en gezondheid samenkomen.
- Groene en gezonde leefomgevingen ontstaan ook in wijken en dorpen, met ruimte voor schaduw, ontmoeting, biodiversiteit, beweging en klimaatadaptatie.
- We stimuleren betrokkenheid, educatie en samenwerking, zodat inwoners, scholen, verenigingen, bedrijven en coöperaties mede-eigenaar worden van de energietransitie en natuurontwikkeling.
- We benutten de kansen in de Euregio Maas-Rijn en onze ligging tussen Aachen, Liège en Hasselt voor duurzame energie, natuurverbindingen en grensoverschrijdende samenwerking.

Klimaat, energie en natuur

Sittard-Geleen kiest voor een toekomst waarin duurzaamheid, energie en natuur hand in hand gaan met economische kracht en leefkwaliteit. We **versnellen de energietransitie** met slimme, lokale oplossingen en maken onze **wijken, natuurgebieden en landschappen groener en klimaatbestendiger**. Samen met inwoners, bedrijven en partners — ook over de grens — pakken we gedeelde uitdagingen effectief aan.

3.1. Klimaat en energie

De energietransitie is geen **klimaatdoel** in de verte, maar een kans dichtbij: in onze straten, op onze daken, op bedrijventerreinen en in onze buurten. Het is een kans om **energie betaalbaar** te houden, onze **economie te versterken**, wijken leefbaarder te maken en onze gemeente toekomstbestendig in te richten. D66 gelooft dat de transitie niet begint bij regels, maar bij mensen, bedrijven, scholen en organisaties die samen laten zien dat het wél kan. Daarom stelt D66 de **actieve aanpak tegen klimaatverandering** centraal, met de noodzakelijke reductie van broeikasgassen en **lokale initiatieven** die bijdragen aan de klimaatdoelstellingen. Bij grensoverstijgende problemen draagt elk steentje bij en D66 wil dat inwoners ook **financieel voordeel ervaren van de energieopwekking** waaraan zij deelnemen.

Helaas heeft Sittard-Geleen volgens D66 te lang een afwachtende houding gehad rondom duurzame energie. De gemeente loopt achter op de RES-afspraken, waardoor een **lokale inhaalslag** nodig is, met een overheid die **harde keuzes** durft te maken in het algemeen belang. D66 houdt vast aan de **klimaatdoelen van Parijs** en de RES Zuid-Limburg, maar gaat verder: Sittard-Geleen moet sneller klimaatneutraal worden. Onder de naam **'Duurzame Doorbraak 2040'** wil D66 de ambitie vervroegen naar 2040. Dit betekent dat we uiterlijk in 2026 beginnen met een actualisatie van de **Lokale Green Deal** (Routekaart Energietransitie) en het **afwegingskader voor zon en wind**, zodat uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 nieuwe **uitvoeringsprogramma's klaarstaan** en de uitvoering direct kan beginnen. Innovatie mag geen excuus zijn voor uitstel; D66 wil nú doen wat werkt én blijven investeren in technieken die onze gemeente vooruit helpen.

De eerste stap is beter te benutten wat we al hebben. Daken van woningen, scholen, zorglocaties, bedrijfshallen, parkeervoorzieningen en sportcomplexen moeten worden ingezet voor de opwek van zonne-energie. Industriële gebouwen en nieuwe distributiecentra worden **verplicht om zonnepanelen te plaatsen**. Op eigenaren van bestaande hallen doen we een **dringend beroep** om dit ook te doen, en de gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door alle eigen gebouwen **versneld te verduurzamen**. Bedrijventerreinen spelen een sleutelrol in de energietransitie. Met het Parkmanagement, ondernemersverenigingen, de Provincie Limburg, Enexis en gespecialiseerde partners zet D66 in op **grootschalige zonnedaken**, energieopslag, slimme **energiehubs** en uitwisseling van energie tussen bedrijven, maatschappelijke instellingen en omliggende woonwijken. **Versnelde vergunningsprocedures** moeten helpen om het aantal **transformatiehuisjes sneller** uit te breiden en zo netcongestie tegen te gaan. Naast het versnellen van de vergunningsprocedures wil D66 zorgen voor voldoende locaties voor transformatorstations en het integraal afstemmen van de ruimtelijke ordening.

D66 beschouwt de energie-infrastructuur en -systemen als randvoorwaardelijk bij de ruimtelijke ordening. Tegelijkertijd verwacht D66 dat de noodzakelijke verzwaring van het hoogspanningsnet (zoals het **380 kV-station** bij Graetheide) zonder vertraging wordt uitgevoerd; deze infrastructuur is **essentieel voor Zuid-Limburg** en voor de verduurzaming van Chemelot.

Ook binnen gebouwen heeft de klimaatverandering effect. Om bij de stijgende CO₂-spiegel een gezond **binnenklimaat** te garanderen in bedrijven en scholen moet steeds beter worden geventileerd. Omdat gebouwen lang blijven staan wil D66 in de **gemeentelijke bouwverordening** opnemen, dat gebouwen niet alleen vandaag aan de **ventilatie-eisen** van het bouwbesluit kunnen voldoen, maar ook als de buitenlucht (in de toekomst) 550 PPM CO₂ bevat.

Naast zon en opslag is **windenergie onmisbaar**. Waar dit verantwoord is, met oog voor geluid, veiligheid en leefbaarheid, wil D66 **ruimte bieden voor windturbines**, bij voorkeur op bedrijventerreinen en/of in open gebieden met weinig omwonenden. Bewonersparticipatie via coöperaties blijft daarbij een harde voorwaarde. Zonneweides worden landschappelijk passend ingericht en waar mogelijk gecombineerd met landbouw, natuur of recreatie. Ook restwarmte, aquathermie en waterstof spelen een rol. De **restwarmte van Chemelot** biedt grote mogelijkheden; uitbreiding van Het Groene Net is voor de korte termijn een kansrijke oplossing en versterkt ook omliggende gemeenten. Biomassa ziet D66 op termijn niet meer als onderdeel van de oplossing. Nieuwbouw wordt standaard gasloos gerealiseerd en waar mogelijk worden wijken ontworpen als **netonafhankelijke energy hubs**.

D66 legt voor de **energietransitie** de nadruk op duurzame energiebronnen zoals **zon, wind, opslag en energiebesparing**. Deze vormen zijn goedkoper, sneller te realiseren en beter schaalbaar dan kernenergie, en bieden directe kansen voor onze gemeente en regio. Daarom ligt onze inzet primair op het verder versnellen van **duurzame energieopwekking** en het versterken van het lokale energiesysteem.

Tegelijkertijd erkent D66 dat **kernenergie** op nationaal niveau een rol kan spelen in de totale energiemix. Besluiten over kerncentrales zijn echter een bevoegdheid van het Rijk en vragen om zorgvuldige afwegingen over veiligheid, locatie, schaal, beschikbaarheid van koelwater en opslag van kernafval. D66 is **geen voorstander** van de vestiging van een kleine kerncentrale, zoals een SMR4, binnen of direct naast het Chemelot-cluster. In een gebied waar al veel industriële activiteiten en risicobronnen samenkomen, past **geen extra nucleaire installatie**. De gemeente moet zich daarom verzetten tegen de komst van een kleine kerncentrale op deze locatie. Kerncentrales horen, als het Rijk daarvoor kiest, thuis op locaties waar al concrete nationale plannen bestaan en waar de schaal, **veiligheid en randvoorwaarden** passend zijn.

Bij elke straat die wordt opengebroken moet worden gekeken of het **vernieuwde energienetwerk** direct kan worden meegenomen, zodat we klaar zijn voor warmtepompen, warmtenetten, geothermie of waterstof. De regie op het warmtenet moet vanwege **financiële risico's** worden overgedragen aan de Provincie Limburg, zodat de gemeente zich sterker kan richten op uitvoering, participatie en regie.

De energietransitie is ook een **ruimtelijke transitie**. Nieuwe gebiedsontwikkelingen, herstructurering van wijken en inrichting van bedrijventerreinen moeten vanaf de start rekening houden met energie, klimaat, water, gezondheid, groen en mobiliteit. Gebieden die zichzelf deels van energie kunnen voorzien, versterken niet alleen duurzaamheid, maar ook **leefbaarheid en economische veerkracht**. D66 wil daarnaast dat inwoners, huurders, ondernemers en verenigingen ondersteuning en advies krijgen bij isolatie, energiebesparing en deelname aan duurzame projecten. **Energiearmoede voorkomen** betekent mensen helpen met inzicht, toegang tot regelingen en eerlijke kansen om mee te doen. Een **gemeentelijk energieloket** moet ontzorgen en ondersteunen, met duidelijke communicatie via huis-aan-huisbladen, de streekomroep (MijnStreek Vandaag), sociale media en infomarkten.

Ook grensoverstijgend liggen er kansen. Sittard-Geleen maakt deel uit van een Euregio waar volop wordt geïnvesteerd in wind-, waterstof- en opslagprojecten. D66 wil dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties kunnen deelnemen aan **projecten over de grens**, bijvoorbeeld via coöperaties, **energie-uitwisseling** of kennisontwikkeling. Zo vloeien opbrengsten terug naar de gemeenschap én wordt bijgedragen aan onze RES-doelen. Met ingang van 2026 wil D66 een **Euregionale klimaatcoördinator** aanstellen die **grensoverschrijdende mogelijkheden** verkent, juridische barrières wegneemt en de lobby in Den Haag en Brussel versterkt, in lijn met onze motie van 12 november 2025.

“

Een goede
klimaataanpak
levert Sittard-
Geleen heel veel
op, zoals een
lagere energie-
rekening en fijne
groene wijken
om hittestress
tegen te gaan.
Het kan wél.

— Rob Jetten, Minister-President (D66)

Duurzaamheid gaat verder dan energie. D66 koestert het groen in onze gemeente en ziet klimaatadaptatie als een kans om de leefbaarheid te verbeteren. Wijken, stadscentra en bedrijventerreinen moeten groener, aantrekkelijker en klimaatbestendiger worden. D66 werkt daarom met de **3-30-300 norm**: elke woning heeft uitzicht op drie bomen, elke wijk heeft minstens 30% bladerdek en binnen 300 meter is er een park of groene ruimte. Regenwater moet beter worden opgevangen via wadi's, groenstroken en bufferzones. Pleinen en schoolomgevingen worden **vergroend om hittestress te beperken**. Bij nieuwbouw is **natuurinclusief bouwen** de standaard met groene daken, nestgelegenheden en ruimte voor waterberging. Binnen de bebouwde kom dient de hoeveelheid (massa/gewicht) aan openbaar groen en daarmee het temperatuurdempend effect in elke wijk te groeien. De massa openbaar groen binnen de gehele gemeente wordt als indicator opgenomen in de programmabegroting. Elke **gekapte boom wordt volledig gecompenseerd** met minstens één gelijkwaardig exemplaar. De gemeente stelt een **uitvoeringsagenda klimaatadaptatie** op met concrete wijkdoelen en monitoring.

Daarnaast wil D66 dat **circulair denken de norm** wordt. Hergebruik, reparatie en delen verkleinen onze voetafdruk en versterken lokale verbondenheid. Initiatieven zoals **Repair Cafés**, kringloopbedrijven, gereedschapsbibliotheken en deelmobiliteit worden actief ondersteund en gestimuleerd. Bij gemeentelijke projecten wordt **circulair aanbesteden** de standaard, en in samenwerking met onderwijs, bedrijven en Stadslabs Sittard Geleen wil D66 **circulair ondernemen** verder verankeren in de lokale economie.

De gemeente heeft daarbij een belangrijke voorbeeldrol. Het gemeentelijke machine- en wagenpark moet uiterlijk in **2030 emissievrij** zijn en bij gemeentelijke diensten en bouwlogistiek worden **zero-emissiezones** toegepast. De gemeente gunt in **aanbestedingstrajecten** mede op basis van het geoffreerde energiegebruik. In alle raadsvoorstellen wordt een duidelijke duurzaamheidsparagraaf en maatschappelijk verantwoord inkopen wordt structureel toegepast. Schoolbesturen, verenigingen en bedrijven worden gestimuleerd om duurzaamheidsmaatregelen te nemen, en de gemeente ondersteunt initiatieven die bijdragen aan een circulaire en klimaatbestendige toekomst. Het lokale beleid, voortvloeiend uit het **Schone Lucht Akkoord** (SLA), mag daarom wat D66 betreft ook **ambitieuzer en daadkrachtiger**. We beginnen waar de meeste winst te halen valt.

D66 kiest voor een toekomst waarin **mens, natuur en economie in balans** zijn. Een toekomst waarin duurzaamheid geen last is, maar een kans: voor innovatie, **betalbare energie**, nieuwe banen, een **gezonde leefomgeving** en een **klimaatbestendig Sittard-Geleen**. Zo bouwen we samen aan een gemeente die verantwoordelijkheid neemt, grenzen durft te verleggen en laat zien dat het wél kan.

3.2. Natuur

Natuur in Sittard-Geleen is niet alleen landschap, maar ook leefruimte: een plek om te wandelen, te ontspannen, te herstellen, te ontdekken en deel van te zijn. Het Geleenbeekdal, **de Schweinswei**, de Rode Beek, de Maas en het Julianakanaal binnen het Rivierpark Maasvallei vormen samen een groenblauw landschap dat onze gemeente verbindt met de omgeving én met bewoners. Hier komen natuur, water, cultuurhistorie, biodiversiteit en recreatie zichtbaar samen. Ze **beschermen tegen hitte, droogte en wateroverlast**, maar bieden vooral ruimte om te genieten, te bewegen en op adem te komen.

Groene ruimte is geen luxe, maar een voorwaarde voor gezondheid, kwaliteit van leven en verbondenheid. Daarom willen we **natuur dichterbij brengen**: in buurten, in dorpen, langs routes en rondom scholen, zorglocaties, sportvoorzieningen en bedrijven. **Groen in de wijk** nodigt uit om naar buiten te gaan, elkaar te ontmoeten, te bewegen en de omgeving samen mooier te maken. Dit draagt bij aan vitaliteit, ontmoeting en betrokkenheid. Voor natuur- en natuurherstel is de **basiskwaliteit het minimale uitgangspunt**. Daarnaast geldt voor D66, dat waar groen moet wijken (enkel vanwege valide redenen) **compensatie het minimum is**. Idealiter wil D66 dat voor iedere boom die wordt gekapt (alleen als dat écht moet) er **drie terugkomen**. Ook moeten de gemeentelijke regels en **procedures rondom bomenkap** en kapvergunningen worden **aangescherpt**.

D66 heeft op 27 maart 2025 samen met vrijwel de gehele gemeenteraad ingestemd met de nieuwe Omgevingsvisie 2040 waarin ambitieuze doelstellingen zijn vastgelegd voor de bescherming, versterking en **uitbreiding van natuur in onze natuurgebieden**, ons landelijk gebied en onze dorpen en steden. Wij gaan er dus samen met andere fracties voor zorgen dat we in **2030 ruim op schema liggen** om de **ecologische doelstellingen** van de Omgevingsvisie in 2040 te halen.

Natuur moet zichtbaar, voelbaar en beleefbaar zijn. Daarom **versterken we groene routes**, wandel- en fietspaden, rustpunten, speel- en ontdekplekken in het Geleenbeekdal, de rivierzone en in wijken en dorpen. Toegankelijkheid, rust, educatie en beleving worden hier versterkt. Maar op andere plekken reserveren we ruimte waar de natuur ongestoord kan gedijen, bronnen van **biodiversiteit** en stilte.

“

We hebben meer natuur nodig in Sittard-Geleen.

— Sander Geelen (Samenwerkende Natuurorganisaties)

Natuur in Sittard-Geleen is geen sluitstuk, maar **een fundament**. Het is een belangrijke reden om hier te wonen, te ondernemen, te herstellen en te genieten. Daarom investeren we niet alleen in **bescherming van natuur**, maar ook in verbinding, toegankelijkheid, beleefbaarheid en betrokkenheid. Zo bouwen we aan een landschap dat van iedereen is — en waar iedereen verantwoordelijkheid voor neemt. Ook dát kan in Sittard-Geleen.

3.3. Draagvlak, informatievoorziening en educatie

De **energietransitie en natuurontwikkeling** slagen pas echt wanneer inwoners, ondernemers, scholen en verenigingen er niet alleen kennis van hebben, maar er ook onderdeel van worden. Draagvlak ontstaat niet door overtuiging, maar door **betrokkenheid** en beleving. Als mensen kunnen zien, voelen en ervaren wat duurzaam werkt, groeit vertrouwen én bereidheid om mee te doen.

D66 wil dat de gemeente initiatieven van inwoners, bedrijven, buurten en scholen zichtbaar ondersteunt. Dat kan via **energiecoöperaties**, gezamenlijke zonnedaken, vergroening van schoolpleinen, buurtinitiatieven rond **klimaatadaptatie** of beheer van groene plekken. De gemeente helpt niet door initiatieven over te nemen, maar door te verbinden, te begeleiden en ruimte te geven aan ideeën van onderop. We maken kennis, subsidies en partners toegankelijk voor mensen die willen bijdragen.

Educatie is essentieel, binnen en buiten de school. Duurzaamheid, energie en natuur zijn niet alleen technische of **ecologische vraagstukken**, maar gaan over toekomst, leefbaarheid, gezondheid en samenwerking. Scholen, bibliotheken, maatschappelijke organisaties, de Brightlands Chemelot Campus, bedrijven en verenigingen kunnen plekken worden waar inwoners leren over slimme energie, natuur, klimaat, gezondheid en innovatie. Zo groeit niet alleen kennis, maar ook enthousiasme en eigenaarschap.

Natuurbeleving is ook educatie. In het Geleenbeekdal, de Schwienswei, de Rode Beek en het Rivierpark Maasvallei kunnen inwoners zien wat landschap betekent: hoe **water, natuur, erfgoed, dieren, rust en recreatie** samen een gebied vormen dat van betekenis is. Door beleefpunten, wandel- en fietsroutes, informatie, kunst, vrijwilligersprojecten, monitoring en schoolactiviteiten ontstaat niet alleen waardering, maar ook zorgzaamheid.

De gemeente speelt hierin een verbindende rol: als aanjager, verbinder en ontzorgder. We laten zien wat mogelijk is, **brenge mensen en organisaties bij elkaar**, maken procedures en instrumenten toegankelijk en staan open voor experimenten en samenwerking. Wat werkt, tonen we zichtbaar — zodat ook anderen kunnen meedoen.

In Sittard-Geleen bouwen we aan een samenleving waarin de **energietransitie en natuurontwikkeling** niet van bovenaf worden opgelegd, maar van binnenuit groeien. Waar investeren in **duurzaamheid** niet alleen logisch is, maar aantrekkelijk. Waar **inwoners mede-eigenaar** worden van de toekomst van hun omgeving. En waar we laten zien dat het écht kan: samen, dichtbij en met enthousiasme.

Hoofdstuk 4

Wonen, verkeer en mobiliteit.

In het kort:

- Wonen is meer dan een dak boven je hoofd: het gaat over leefbaarheid, bereikbaarheid, veiligheid, duurzaamheid en thuis kunnen zijn in je straat, buurt, dorp of stad.
- We willen betaalbaar, toekomstbestendig en divers wonen mogelijk maken: voor starters, gezinnen, alleenstaanden, ouderen, studenten en mensen met een zorg- of woonvraag.
- We bouwen liever aan fijne (gemengde) wijken dan aan losse woningen: met ruimte voor ontmoeting, groen, spelen, bewegen, zorgen, delen, ondernemen en ontspannen. We stimuleren denkkraft en creativiteit vanuit de markt en versnellen kansrijke aanpakken en schaalbare oplossingen.
- We willen dat mensen zich vrij kunnen verplaatsen: te voet, met de fiets, met het openbaar vervoer of met de auto, zonder drempels, met aandacht voor duurzaamheid, veiligheid en toegankelijkheid. Het STOMP-principe is hierbij leidend.
- Mobiliteit is een basisvoorziening: voor werk, onderwijs, zorg, cultuur, sociale contacten en volwaardig kunnen meedoen in de samenleving, ook over de grens.
- Lokale mobiliteit versterken we door slimme regionale samenwerking: binnen de Westelijke Mijnstreek, met Maastricht, Heerlen, Aachen, Hasselt en Genk en via station Sittard als internationale schakel.
- We stimuleren duurzame verplaatsingen: fietsen, wandelen, deelmobiliteit, regionaal OV, elektrische mobiliteit, en maken die aantrekkelijk, toegankelijk en veilig.
- In Sittard-Geleen koppelen we woningbouw, mobiliteit, energie en duurzaamheid aan innovatie, gezonde leefomgeving en een aantrekkelijke regio om in te wonen, te werken en te studeren.

Wonen, verkeer en mobiliteit

Goed wonen en vrij kunnen bewegen vormen de basis van een sterke en leefbare gemeenschap. We zetten in op **betalbare, diverse en toekomstbestendige woningen** in gemengde wijken waar ontmoeting, **groen en voorzieningen dichtbij** zijn. Tegelijk investeren we in veilige, toegankelijke en duurzame mobiliteit, met prioriteit voor lopen, fietsen en openbaar vervoer — ook **over de grens**. Zo creëren we een regio waar iedereen zich thuis voelt en volwaardig kan meedoen.

4.1. Wonen

Wonen is meer dan een dak boven je hoofd. Het gaat over **thuis kunnen zijn in je buurt**, leven in een gezonde en veilige omgeving, elkaar kunnen ontmoeten en je onderdeel voelen van een gemeenschap. In Sittard-Geleen willen we niet alleen zorgen voor voldoende woningen, maar voor wijken en dorpen waar mensen prettig, **betalbaar en duurzaam** kunnen **wonen**. Waar het voorzieningenniveau aansluit bij de wensen en **behoeften van bewoners**. Dat geldt voor alle levensfasen en voor **verschillende woonwensen**.

De woningopgave vraagt om **visie, tempo en regie**. Sittard-Geleen heeft ruimte om te bouwen, maar niet om te spreiden. Daarom kiezen we bewust voor **bouwen binnen de bestaande stadsgrenzen** en dorpsranden: binnenstedelijk, compact en toekomstgericht. We versnellen woningbouw op strategische plekken zoals de stationsomgevingen van Sittard en Geleen-Lutterade, delen van de spoorzone, voormalige onderwijs- en zorglocaties en **leegstaande panden in de centra van Sittard en Geleen**. Door actief grondbeleid, gebiedsontwikkeling, samenwerking met corporaties en ontwikkelaars én ondersteuning vanuit provincie, Rijk en Europa kunnen we ook **grotere locaties ontwikkelen** die bijdragen aan een echte **schaalsprong in woningbouw**. Zo zorgen we voor nieuw aanbod, betere doorstroming en een diverser woningaanbod, zonder onnodig groene ruimte op te offeren en ondoelmatig te bouwen in buitengebieden.

We **benutten de bestaande gebouwde omgeving beter**. In het Omgevingsplan maken we woningsplitsing, woningdelen, inbreiding, herbestemming van leegstaande detailhandelspanen en innovatieve woonconcepten (juridisch) mogelijk. We voeren een **actief beleid tegen leegstand** in onze gemeente, waarbij we de huidige leegstandsverordening strikter toepassen en hoge boetes inzetten voor het opzettelijk **langdurig leeg laten staan van panden**. Zo krijgen ook kleinere winkelgebieden en verouderde kantoorgebouwen in Sittard en Geleen een **nieuwe bestemming**, passend bij de vitaliteit van die gebieden. Daarnaast wil D66 het eventueel invoeren van een zelfbewoningsplicht achter de hand houden om huisjesmelkers aan te pakken. Dit zorgt niet alleen voor extra woningen, maar versterkt ook levendigheid, veiligheid en leefbaarheid in de centra en woonwijken. **Gemengde woonconcepten** waar generaties verbonden worden, woonzorgconcepten, concepten voor jongeren en starters en collectieve woonvormen geven nieuwe antwoorden op de veranderende woonvraag. Deze uitdagende opgave vraagt om creatieve oplossingen, nieuwe coalities en samenwerkingsverbanden.

“

**We moeten met panden
kunnen doorgroeien naar een
plek waar je thuishoort.**

— Roy Broekmans, vastgoedondernemer (Royworks)

Wonen gaat ook over toekomstbestendigheid, gezondheid en **betaalbaarheid**. Energiezuinige woningen, goede isolatie, deelbare voorzieningen, klimaatadaptieve inrichting van de woonomgeving, gezonde lucht en leefomstandigheden zijn belangrijk voor de **lange termijn**. De gemeente ondersteunt bewonersinitiatieven, woningcorporaties en particuliere eigenaren bij het **verduurzamen van woningen**, groener maken van tuinen en straatprofielen, het opzetten van gezamenlijke energie- of warmteoplossingen en het ontwikkelen van **buurtgerichte klimaatoplossingen** (zoals het Tegelwippen). Duurzaamheid mag geen luxe zijn, maar moet bereikbaar blijven voor iedereen, ook als je huurder bent of minder te besteden hebt.

Wonen is niet alleen een ruimtelijke, maar ook een **sociale opgave**. D66 wil wijken waar mensen elkaar kennen, elkaar kunnen ontmoeten, en waar sport, zorg, cultuur, onderwijs en dagelijkse voorzieningen dichtbij zijn. Waar kinderen buiten kunnen spelen, ouderen zich **veilig voelen**, en waar iedereen zich thuis kan voelen, ook als je nieuw bent in onze gemeente. D66 kiest daarbij nadrukkelijk voor **kwaliteit boven kwantiteit**. Dat geldt voor de stedelijke kernen van Sittard en Geleen, maar net zo goed voor Born, Holtum, Limbricht, Buchten, Grevenbicht-Papenhoven, Obbicht, Munstergeleen, Guttecoven, Einighausen, Schipperskerk, Windraak en Graetheide. **Elke kern verdient een aanpak** die past bij haar schaal, karakter en gemeenschapskracht.

Onze gemeente is aantrekkelijk om te wonen, als we dat zichtbaar maken én vasthouden. De ligging in Zuid-Limburg, in het hart van de **Euregio Maas-Rijn** en de aanwezigheid van onderwijs, cultuur, zorg, innovatie en landschap maken dat Sittard-Geleen zorgt voor een **kansrijk vestigingsklimaat**. Jongeren moeten hier kunnen starten, doorgroeien en blijven. Ouderen moeten hier **prettig kunnen wonen**, met zorg dichtbij wanneer nodig. En wie hier nieuw komt wonen, moet zich welkom voelen en deel kunnen uitmaken van onze samenleving.

Wonen is daarmee niet alleen een kwestie van bouwen, maar van **samenleven**. Het vraagt om keuzes, lef en samenwerking met woningcorporaties, bewoners, ondernemers en het Rijk. En vooral om het besef dat een huis pas een thuis wordt wanneer de omgeving dat mogelijk maakt. In Sittard-Geleen laten we zien dat het wél kan: **betaalbaar, duurzaam en verbonden wonen**, voor iedereen.

4.2. Verkeer en mobiliteit

Mobiliteit is een basisvoorziening. Wie zich niet goed kan verplaatsen, kan ook minder goed meedoen in de samenleving. **Het gaat om bereikbaarheid** van werk, onderwijs, zorg, cultuur en ontmoeting — dichtbij én over de grens. In Sittard-Geleen zien we mobiliteit als meer dan vervoer: het is vrijheid, zelfredzaamheid en verbondenheid. Daarom werken we aan een mobiliteitssysteem dat duurzaam, toegankelijk, sociaal, gezond en toekomstgericht is. De **CROW-richtlijnen** vormen het uitgangspunt en worden gehandhaafd.

We versterken onze positie als regionale en internationale schakel. **Station Sittard** is al een belangrijk overstappunt binnen Zuid-Limburg, met verbindingen richting Eindhoven, Heerlen, Maastricht, Venlo en Roermond. Maar het station groeit uit tot een **internationale hub in de Euregio Maas-Rijn**. De wekelijkse **nachttrein vanuit Aachen**, die in de nacht van vrijdag op zaterdag via Heerlen naar Sittard rijdt, laat zien hoe grensoverschrijdende mobiliteit steeds concreter en zichtbaarder wordt. Enkele minuten later vertrekt vanuit Sittard de nachttrein richting **Amsterdam-Zuid en Schiphol**. Zo ontstaat een directe aansluiting waarbij inwoners uit Aachen, Parkstad Limburg en Sittard-Geleen zonder overstap de Randstad kunnen bereiken — en andersom. Deze verbinding vergroot niet alleen **internationale reisevrijheid**, maar maakt ook cultuur, werk en onderwijs beter bereikbaar.

De volgende stap is een structurele verbinding met **Aachen én Liège**. D66 wil dat deze ambitie wordt opgenomen in de nieuwe **Limburgse OV-concessie** (2027–2031) en dat de gemeente actief samenwerkt met de Provincie Limburg, het Rijk, de Vlaamse Vervoersregio Limburg en de Duitse OV-partner AVV om deze kansen te benutten. Zo bouwen we samen aan een regionale spoorstructuur die aansluit op de **internationale corridors** in Liège en Aachen — eerst via **regionale verbindingen**, later via **Intercity's** vanaf Eindhoven en de Randstad.

De **buslijn SB3** verbindt Sittard rechtstreeks met Gangelt en Geilenkirchen. Vanuit Geilenkirchen vertrekken regionale treinen (RE4) die elk uur rechtstreeks aansluiten op **treinen naar Düsseldorf en Aachen**, en rijdt dagelijks een **ICE met rechtstreekse verbindingen richting Hannover en Berlijn**. Deze aansluiting maakt internationaal reizen, studeren, werken en ondernemen eenvoudig en toegankelijk — zonder eerst richting de Randstad te hoeven reizen. D66 wil dat de gemeente zich inzet om de aansluiting van de SB3 op deze regionale en **internationale treinverbindingen** te versterken, in samenwerking met de Provincie Limburg en AVV.

Momenteel ontbreekt ook een **goede OV-verbinding naar Maasmechelen**. D66 wil daarom ook werken aan een **directe busverbinding** Sittard-Maasmechelen, zodat inwoners met het openbaar vervoer naar Maasmechelen Village kunnen reizen en Belgische werknemers snel Chemelot kunnen bereiken. Vanuit Maasmechelen zijn er verbindingen naar **Station Genk en verder**.

Om de branding van Chemelot en de **Brightlands Chemelot Campus** te versterken, streeft D66 ernaar om het station **Geleen-Lutterade** een nieuwe naam te geven die Geleen, de Brightlands Chemelot Campus en/of Chemelot linkt met deze OV-hub. Vanwege de cultuurhistorische waarde dient **de naam Lutterade** daarbij in ieder geval behouden te blijven.

Openbaar vervoer moet betrouwbaar zijn. De reizigers die gebruikmaken van de stoptrein van Heerlen naar Sittard ervaren dat momenteel niet. De gemeente heeft nu al contact met de concessiehouder over het busvervoer. D66 wil dat de gemeente ook met betrekking tot treinvervoer de vinger aan de pols houdt.

De groei van bedrijvigheid bij de Brightlands Chemelot Campus, VDL en de logistieke sector, gecombineerd met de ligging aan de A2 en A76, zorgt voor veel vrachtverkeer door onze gemeente. Rondom en gedurende het weekend zoeken vrachtwagenchauffeurs vaker parkeer- en rustplaatsen in onze regio, mede vanwege het rijverbod voor vrachtwagens op zondagen in Duitsland. Om overlast te voorkomen, wil D66 dat de gemeente samen met de Provincie Limburg, Rijkswaterstaat en het bedrijfsleven actief onderzoekt waar **veilige en passende vrachtwagenparkeerplaatsen** kunnen worden gerealiseerd: met aandacht voor de leefomgeving, licht, veiligheid, sanitaire voorzieningen en groeninpassing. Zo houden we de **openbare ruimte leefbaar**, versterken we de verkeersveiligheid en ondersteunen we de economie van onze regio.

Mobiliteit in Sittard-Geleen gaat niet alleen over het spoor en busvervoer, maar juist ook over dagelijkse bereikbaarheid en duurzame keuzes. We investeren in **veilige fiets- en wandelroutes** die dorpen, wijken, scholen, stations, sportplekken, zorglocaties en werkgebieden met elkaar verbinden. We stimuleren doelgroepenvervoer, deelmobiliteit, buurtdeelauto's, elektrische voertuigen en mobiliteitshubs, toegankelijk voor iedereen, ook voor mensen met minder of beperkte mobiliteitsmogelijkheden. Mobiliteit wordt zo niet alleen slimmer, maar ook socialer.

Verkeersveiligheid is onmisbaar voor leefbaarheid. We richten **schoolomgevingen slim en veilig** in, maken oversteken **veiliger voor voetgangers en fietsers**, en zorgen dat ouderen, kinderen en mensen met een beperking zich zelfstandig en veilig kunnen bewegen. Voetpaden en wandelwegen worden aangelegd conform de CROW-richtlijnen. Bij het herinrichten van straten, pleinen en wijken verbinden we mobiliteit met gezondheid, groen, klimaat en ontmoeting. Mobiliteit draagt zo bij aan luchtkwaliteit, leefbaarheid én sociale verbondenheid. D66 dringt ook aan op meer snelheidscontroles en handhaving bij overtredingen.

Het **STOMP-principe** geeft, na lopen, prioriteit aan de fiets, als duurzame en snelle mobiliteitsoptie. D66 wil daarom ook dat we een nog **fietsvriendelijkere gemeente** worden en de fiets meer (veilige) ruimte geven in het verkeer. We willen daarom de fiets meer centraal te stellen in de openbare ruimte. Denk daarbij aan het realiseren van kort-fiets-parkeerplaatsen, het instellen van **autoluwe en -vrije zones** (en/of milieuzones), het **aanleggen van fietsstraten**, meer bewaakte fietsenstallingen, het breder maken van de bestaande fietsstroken en deze voorzien van meer verlichting. Daarnaast wil D66 de veiligheid van fietsers naar en rondom de scholen drastisch verbeteren. Ook willen we meer kleinschalige fietsparkeerplaatsen, **openbare laadmogelijkheden voor e-bikes** en ruimte voor verschillende fietsvormen (driewielers, scootmobielen, kinderfietsen etc.). Voor specifieke verkeers- en infrastructurele wijzigingen (denk aan herinrichting van rotondes en/of snelheidsverlagingen) waarbij het fietsverkeer belang heeft, schakelen we als gemeente de Fietzersbond Westelijke Mijnstreek in als structureel adviesorgaan.

De fietsverbinding tussen Born en Limbricht is momenteel verre van optimaal. Doordat het fietspad direct langs de 60 km/u-weg loopt, kunnen hier risicovolle situaties ontstaan en hebben fietsers een onveilig gevoel. Mensen nemen vaker de fiets als zij daarvoor goede opties hebben; daarom pleit D66 concreet voor een **vrijliggende snelfietsroute** tussen Born en Limbricht, die mogelijk ook tot aan Sittard kan worden doorgetrokken.

Auto's **parkeren we zoveel mogelijk onder de grond** en/of klimaatadaptief. In onze stadscentra is ruim voldoende parkeercapaciteit aanwezig; uit de bezettingsgraad van parkeergarages blijkt dat er geen structureel tekort is. Tegelijkertijd kunnen onze centra wel wat extra vergroening gebruiken. Daarom wil D66 waar mogelijk **bovengrondse parkeerplaatsen afschalen** ten gunste van meer groen, verblijfskwaliteit en klimaatadaptatie. D66 is voorstander van **differentiatie in de parkeertarieven** in de verschillende stadsdelen.

Bij piekmomenten, zoals grote evenementen en in drukke periodes, kan aanvullende parkeercapaciteit buiten de centra worden ingericht, gecombineerd met pendeldiensten naar het centrum. Zo blijven de centra bereikbaar zonder dat extra verharding nodig is. **Goede fietsparkeervoorzieningen** en een aantrekkelijke bereikbaarheid met het openbaar vervoer helpen bovendien om de parkeerdruk op drukke momenten te verlagen.

De gemeente heeft niet alle instrumenten in handen, maar wél een **sleutelrol als aanjager**, verbinder en lobbyspeler. We werken intensief samen met de Provincie Limburg, het Rijk, de Vlaamse Vervoersregio Limburg, de Duitse OV-partner AVV, de Brightlands Chemelot Campus, ondernemers, onderwijsinstellingen en Europese organisaties. In Sittard-Geleen laten we zien dat het wél kan: verbonden, duurzaam en grensoverschrijdend bewegen: van dorp tot campus, **van stad tot Euregio**.

Hoofdstuk 5

Onderwijs, cultuur en sport.

In het kort:

- We bouwen aan Sittard-Geleen als levendige studentenstad, waar mbo, hbo, universitair onderwijs, praktijkleren, onderzoek en innovatie elkaar versterken, in samenwerking met Brightlands, VDL, het bedrijfsleven en kennisinstellingen in Heerlen, Maastricht, Aachen, Hasselt en Liège.
- We zorgen dat elk kind, elke jongere en iedere volwassene gelijke kansen heeft om zich te ontwikkelen, ongeacht achtergrond, zorgvraag of woonplaats, door toegankelijk onderwijs, ondersteuning, brede talentontwikkeling en grensoverschrijdende leerervaringen.
- We zorgen voor passende, toekomstbestendige onderwijshuisvesting, met ruimte voor groen, bewegen, techniek, innovatie, cultuur en ontmoeting, in elke wijk en kern.
- We verbinden onderwijs met de arbeidsmarkt, de economie en de energietransitie, zodat jongeren in Sittard-Geleen kunnen leren, leven, werken, ondernemen en doorgroeien, juist hier in de Euregio Maas-Rijn.
- Cultuur is de drager van identiteit, ontmoeting, creativiteit en verbeeldingskracht en een motor voor welzijn, talentontwikkeling, economie, toerisme en onze internationale uitstraling.
- We versterken cultuur in alle vormen, van bibliotheken tot popcultuur, van amateurkunst tot professionele podia, van erfgoed tot nieuwe urban initiatieven. Cultuur is voor iedereen.
- Sport en beweging dragen bij aan gezondheid, vitaliteit, sociale samenhang en mentale kracht, in verenigingen, in de wijk, op school en in de openbare ruimte.
- We maken sport toegankelijk voor álle inwoners, en stimuleren zowel prestatie- als breedtesport, spel, bewegen, buitenruimte, gezonde leefstijl en inclusieve voorzieningen.

Onderwijs, cultuur en sport

Onderwijs, cultuur en sport vormen **de basis van ontwikkeling**, identiteit, veerkracht en verbondenheid in Sittard-Geleen, en versterken onze **positie in de Euregio en binnen Europa**.

5.1. Studentenstad

Sittard-Geleen is meer dan een stad om in op te groeien: het is een stad om in te leren, te ontdekken, te onderzoeken en om te blijven. Een stad waar onderwijs, innovatie en ondernemerschap elkaar ontmoeten, waar **MBO-, HBO- en universitair onderwijs samenkomen** met toonaangevende bedrijven, startups en onderzoeksinstituten. Hier werken studenten, onderzoekers en ondernemers samen aan oplossingen voor de toekomst: juist hier, in de Euregio Maas-Rijn.

Op en rond de **Brightlands Chemelot Campus is een uniek kennis- en innovatie-ecosysteem** ontstaan. Studenten van het Vista College, Zuyd Hogeschool en Maastricht University werken er samen met bedrijven als VDL, hightech startups en **internationale onderzoekers**, bijvoorbeeld in het Chemelot Innovation and Learning Labs (CHILL). Niet als losse projecten, maar als onderdeel van een duurzaam, open leer- en werklandschap, waarin leren, onderzoeken, ondernemen en innoveren met elkaar verweven zijn. Studenten maken kennis met echte vraagstukken uit de praktijk, krijgen ruimte om innovatieve ideeën te ontwikkelen en bouwen zo aan hun toekomst én aan de **toekomst van onze gemeente** en regio.

Sittard-Geleen is bovendien **een studentenstad met internationale mogelijkheden**. Onze ligging tussen Aachen, Liège, Hasselt en Maastricht maakt uitwisseling van kennis, onderwijsprogramma's, stages en onderzoeksprojecten vanzelfsprekend. Jongeren kunnen wonen in Sittard-Geleen, **studeren in Maastricht**, Heerlen, Aachen of Hasselt, onderzoek doen op de Brightlands Chemelot Campus en werken bij bedrijven in de regio, zonder grenzen. We willen deze **grensoverschrijdende kansen** actiever zichtbaar maken, zodat meer Limburgse én internationale studenten **bewust kiezen voor Sittard-Geleen**.

Om onze positie als studentenstad te versterken, moet ook de omgeving uitnodigend en stimulerend zijn. Dat betekent goed openbaar vervoer, veilige fietsroutes, ontmoetingsplekken, cultuur, sport, betaalbare woonruimte, studievoorzieningen, ondersteuning bij ondernemerschap en **ruimte voor talentontwikkeling**. Studenten moeten zich welkom voelen, gezien worden en de ruimte krijgen om ideeën uit te proberen. Een stad die **investeert in jongeren** investeert in haar eigen toekomst. Daarbij zet D66 zich actief in om dit vanuit de gemeente te faciliteren, in samenwerking met **studentenverenigingen**, bij het organiseren van activiteiten; zoals een hoogwaardige introductie(week), die momenteel ontbreekt.

Sittard-Geleen wil jongeren niet alleen opleiden, maar ook **behouden voor de regio**. Dat vraagt om verbinding tussen onderwijs, bedrijfsleven, overheid en samenleving. We stimuleren samenwerking met werkgevers in de regio, **stage- en afstudeerplaatsen, traineeships** en ondernemerschap voor jonge professionals. Zo kan een student hier starten, doorgroeien en blijven: als onderzoeker, ondernemer, zorgprofessional, tech-expert, docent, maker of sociaal ondernemer.

Een stad waar studenten welkom zijn, is **een stad die blijft vernieuwen**. Niet door gebouwen alleen, maar door ideeën, initiatieven en mensen ruimte te geven. Onderwijs is geen voorziening, maar een motor voor een vitale, creatieve, internationale en toekomstgerichte samenleving. En juist dát is wat Sittard-Geleen kan zijn: **een aantrekkelijke studentenstad in de Euregio**, waar kennis, innovatie, cultuur en gemeenschap samenkomen.

5.2. Primair en voortgezet onderwijs

Onderwijs is de plek waar kinderen niet alleen leren lezen, schrijven en rekenen, maar ook ontdekken wie ze zijn, waar hun talenten liggen en hoe ze hun plek vinden in de samenleving van Sittard-Geleen, de Euregio en Europa. Voor D66 is **goed onderwijs de meest krachtige motor voor kansengelijkheid**, nieuwsgierigheid, burgerschap en persoonlijke groei. We willen dat ieder kind, ongeacht achtergrond, taal, gezinssituatie of woonplaats, toegang heeft tot inspirerend, veilig, breed en **toekomstgericht onderwijs**.

We **stimuleren onderwijs** dat begint bij de basis, maar dat daarna verder kijkt: naar cultuur, techniek, burgerschap, natuur, gezondheid, digitale vaardigheden, creativiteit én taal. Met besturen en scholen in het **primair en voortgezet onderwijs** (het DaCapo College, het Graaf Huyn College, de Trevianum Scholengroep en de internationale UStudy Watersley Academy) werken we aan een leeromgeving waarin leerlingen leren in de klas én in de gemeenschap. Waar onderwijs verbonden is met sportverenigingen, bibliotheken, cultuurinstellingen, jeugdwerk en maatschappelijke partners zoals de MIK & PIW Groep. **Scholen worden zo ook ontmoetingsplekken** waar leren, groeien, ontdekken en samenleven samenkomen.

Onze ligging in **de Euregio biedt een unieke kans voor leerlingen**. Daarom willen we dat kinderen al op jonge leeftijd kennismaken met de talen van onze regio. Niet als extra schoolvak, maar als natuurlijke en speelse ontdekking. Via verhalen, liedjes, cultuurprojecten, theater, taalspel, ontmoetingen of uitwisselingen kunnen kinderen ervaren dat Limburgs, Duits en Frans meer zijn dan talen: het zijn sleutels tot cultuur, identiteit, geschiedenis en verbondenheid in de Euregio Maas-Rijn. De gemeente moet daarom **subsidies voor Duitse en Franse taallessen** vrijmaken. Zo groeit taalgevoel, respect voor diversiteit en nieuwsgierigheid naar de wereld om hen heen. De schoolbesturen Kindante en Movare werken elders al met initiatieven zoals het **3M-concept** (meer kansen door meertaligheid); wij willen dat zulke benaderingen, mits scholen dat willen, ook hier laagdrempelig ruimte krijgen. De gemeente kan helpen met inspiratie, verbinding, voorbeelden, partnerschappen of incidentele ondersteuning, **zonder extra druk** op leraren of het curriculum.

De **Limburgse taal is een wezenlijk onderdeel van onze regionale identiteit** en van het dagelijks leven van veel kinderen en gezinnen. D66 wil dat de gemeente Sittard-Geleen actief werk maakt van de kansen die voortvloeien uit de lopende **status-3 (Deel III) ontwikkeling voor het Limburgs**. Dat betekent dat we lokaal doen wat nu al mogelijk is, en ruimte creëren waar regels dat onnodig beperken. Concreet zetten wij in op:

- *Het stimuleren van **kinderopvangorganisaties die het Limburgs** naast het Nederlands willen gebruiken, binnen de bestaande wettelijke kaders;*
- *Het faciliteren van scholen die het **Limburgs vrijwillig willen inzetten in projecten** rond taalplezier, cultuur, erfgoed en burgerschap;*
- *Het versterken van de positie van het **Limburgs binnen cultuurbeleid**, bibliotheken en lokale programmering;*
- *Het verkennen van passende inzet van het **Limburgs in gemeentelijke communicatie** en publiekscontacten, waarbij de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft.*

Ook in het voortgezet onderwijs ligt de kracht van onderwijs niet alleen in de cijfers, maar in de vorming van jonge mensen. Jongeren leren op school hoe de samenleving werkt, hoe democratie functioneert en hoe zij zelf daar onderdeel van kunnen zijn. Projecten zoals **Democracity**, gastlessen over gemeentelijke besluitvorming, bezoeken aan de gemeenteraad of Europese instellingen maken **burgerschap tastbaar**. De gemeente zorgt dat scholen waar gewenst toegang hebben tot deze ervaringen en partners.

Bereikbaarheid van onderwijs gaat verder dan een lokaal rooster. Scholen moeten fysiek, sociaal en digitaal bereikbaar zijn. Daarom zet D66 zich in voor **veilige loop- en fietsroutes** naar scholen, goede openbaarvervoerverbindingen, toegankelijke schoolomgevingen en ondersteuning voor leerlingen die thuis niet beschikken over een rustige studieplek of digitale middelen. Onderwijs moet niet alleen **toegankelijk zijn**, maar daadwerkelijk bereikbaar, voor iedereen.

De gemeente heeft geen invloed op wat er in de klas wordt geleerd, maar wel op de omstandigheden eromheen. We zorgen voor gezonde, toekomstbestendige schoolgebouwen met aandacht voor licht, ruimte, een **gezond binnenklimaat, groen, beweging, duurzaamheid en ontmoeting**. Gebouwen die uitnodigen tot leren en die passen bij de onderwijsvisie van nu, en die van morgen. We ondersteunen scholen die nieuwe ideeën willen ontwikkelen, of het nu gaat om buitenschools (praktijk)leren, brede talentontwikkeling, samenwerking met sport en cultuur, techniek of natuur, maar ook intensivering van samenwerking met het brede bedrijfsleven.

Kinderen en jongeren die hier leren, mogen hier groeien. En wie groeit, moet hier mee kunnen doen. In Sittard-Geleen bouwen we aan **onderwijs dat verbonden is met onze gemeenschap**, het bedrijfsleven en onze Euregio en met de toekomst. Want wie de wereld wil begrijpen, kan beginnen in de klas, maar ontdekt het leven daarbuiten.

5.3. Gelijke kansen

Gelijke kansen beginnen niet alleen in de schoolbanken, maar in het **dagelijks leven van kinderen**: thuis, op straat, in de wijk, in verenigingen, op het schoolplein en andere ontmoetingsplekken. Een kind dat gezond, uitgerust, nieuwsgierig en met vertrouwen aan de dag kan beginnen, staat sterker in zijn ontwikkeling. Daarom zien we **kansengelijkheid als een brede opdracht**, waarin onderwijs, gezondheid, welzijn, sport, cultuur, taal, identiteit en mentaal welzijn met elkaar verbonden zijn.

Sommige scholen in onze gemeente bieden leerlingen al de mogelijkheid om **op school te ontbijten** of schoolfruit te nuttigen. Dat is niet alleen gezond, maar versterkt ook rust, concentratie en het gevoel van erbij horen. D66 wil dat de gemeente ruimte biedt aan scholen, ouders en maatschappelijke partners die zo'n voorziening willen aanbieden. Niet door iets op te leggen, maar door **te helpen waar er draagvlak** is: met inspiratie, verbinding, praktische ondersteuning of door samen met partners zoals de MIK & PIW Groep, bibliotheken, welzijnsorganisaties en verenigingen mee te denken over lokale mogelijkheden. Daarbij zoeken we actief aansluiting bij **Europese, landelijke en regionale programma's** die zich richten op **kansengelijkheid**, en zetten we in op een lobby bij zowel de provincie als het Rijk en de EU om ervoor te zorgen dat ook in de toekomst **financiële middelen**, kennis en regelingsruimte beschikbaar blijven.

Onderwijs alleen is niet voldoende om echte kansen te bieden. Daartoe zijn ook ruimte, begeleiding, gerichte voorlichting en betekenisvolle **ervaringen nodig buiten het klaslokaal**: via sport, cultuur, techniek, natuur, muziek, ontmoeting of **burgerschapsprojecten**. Voor kinderen die thuis minder mogelijkheden hebben, kan juist zo'n sportvereniging, cultuurschool, bibliotheek, muziekgroep of naschools project dé plek zijn waar talent zichtbaar wordt en verbondenheid groeit. Daarom werkt de gemeente waar mogelijk samen met scholen, de MIK & PIW Groep, **lokale initiatieven zoals Greutsj** en verenigingen om dit soort initiatieven herkenbaar en toegankelijk te maken, zonder dat dit een extra last wordt voor scholen of vrijwilligers.

Ook in het voortgezet onderwijs gaat kansengelijkheid niet alleen over examens, maar ook over gezondheid, welzijn, burgerschap, identiteitsvorming en het kijken naar de toekomst. **Jongeren moeten ruimte ervaren om zichzelf te zijn**, vragen te stellen, mee te denken en invloed te hebben. Naast al eerder genoemde projecten zoals **Democracity en raadbezoeken** denken we daarbij aan debatten, stages bij organisaties of bedrijven, en workshops over democratie of internationale samenwerking die **burgerschap tastbaar maken**. De gemeente helpt scholen die dat willen om toegang te krijgen tot partners en ervaringen — lokaal, regionaal en **in de Euregio**.

Onze ligging in de Euregio biedt juist kansen voor gelijke kansen: **kennis van Duits, Frans en Limburgs**, niet als schoolvak, maar als culturele ervaring of ontmoeting, helpt jongeren om te ontdekken dat ze in een **grensregio wonen** die groter is dan één land. Dat vergroot hun taalgevoel, nieuwsgierigheid, zelfvertrouwen en hun beeld van wat mogelijk is in studie, stage of werk. We **ondersteunen en stimuleren scholen** die deze kansen willen benutten in projecten, uitwisselingen of taal- en cultuurinitiatieven, zonder druk of verplichtingen.

De gemeente kan geen kansen garanderen, maar wel **ruimte scheppen**. Door initiatieven te verbinden, samenwerking te stimuleren, kinderopvang, scholen, verenigingen, jeugdwerk, cultuur en welzijn met elkaar te verbinden. Door gebouwen in te richten als plekken om te leren, te werken, te ontmoeten en te groeien. En door richting de provincie, het Rijk en Europa te blijven aangeven dat kansengelijkheid vraagt om **structurele ondersteuning**, in projecten én beleid.

Gelijke kansen ontstaan niet vanzelf. Ze groeien wanneer we ervoor kiezen kinderen en jongeren te zien als volwaardige inwoners, met talenten, verhalen en mogelijkheden. Jongeren verdienen het om actief te kunnen ervaren dat ze ertoe doen op: school, op straat, in de wijk, **vóór hun eigen toekomst**. Pas dan bouwen we als gemeente niet alleen aan onderwijs, maar aan de samenleving. Dat kan wél, zeker in Sittard-Geleen.

5.4. Onderwijshuisvesting

Een goed schoolgebouw is meer dan **een plek waar les wordt gegeven**. Het is een veilige, gezonde en inspirerende omgeving waar kinderen, jongeren, ouders, leraren en buurt elkaar kunnen ontmoeten. Een gebouw waar leren, spelen, opvang, bewegen, technologie, cultuur en ondersteuning elkaar versterken.

Waar **kansen kunnen groeien**. D66 wil daarom investeren in **toekomstbestendige onderwijshuisvesting** in Sittard-Geleen, niet alleen voor het onderwijs van vandaag, maar ook voor de samenleving van morgen.

De komende jaren vraagt onze **onderwijsinfrastructuur onderhoud**, renovatie en soms vernieuwing. Daarbij geldt: we vernieuwen niet alleen stenen, maar versterken de omgeving. We kiezen voor gezonde, duurzame, **energiezuinige gebouwen** met goede ventilatie, een gezond binnenklimaat, **veel daglicht** en ruimte om te bewegen. Gebouwen die uitnodigen tot ontdekkend onderwijs, creatieve werkvormen en samenwerking met kinderopvang, zorg, sport, cultuur of welzijn. **We stimuleren Kindcentra Plus:** plekken waar onderwijs, opvang, zorg en talentontwikkeling samenkomen, passend bij de wijk en bij de ontwikkeling van het kind van 0 tot 12, en waar mogelijk tot 18 jaar.

Wij geloven in **kwaliteit mét nabijheid**. Onderwijsvoorzieningen moeten zo veel mogelijk dichtbij blijven, zeker in dorpen en wijken waar de school een belangrijke sociale functie heeft. Maar nabijheid mag nooit ten koste gaan van de kwaliteit, veiligheid of toekomstbestendigheid van het onderwijs. Daarom kijken we naar wat wél kan: innovatieve, gedeelde of multifunctionele gebouwen waar kinderopvang, basis- of voortgezet onderwijs, jeugdhulp, sport of cultuur elkaar versterken. **De gemeente faciliteert** die ontwikkeling in nauwe samenwerking met schoolbesturen en maatschappelijke partners, op basis van realistische plannen en levensduurscenario's.

Onderwijshuisvesting gaat ook over **toegankelijkheid in de praktijk**. Daarom kijken we bij elke investering niet alleen naar de kwaliteit van het gebouw, maar ook naar hoe leerlingen, ouders, medewerkers en partners de **school kunnen bereiken**. We onderzoeken of er veilige en uitnodigende loop- en fietsroutes zijn, of openbaar vervoer goed aansluit, en of **gedeelde mobiliteitsoplossingen** kunnen bijdragen aan bereikbaarheid van onderwijslocaties. De gemeente ondersteunt scholen, ouders en maatschappelijke partners bij het vinden van oplossingen wanneer afstand of mobiliteit een drempel vormt. Zo zorgen we dat onderwijs niet alleen toegankelijk, maar daadwerkelijk bereikbaar is — **voor alle kinderen**.

Daarbij houden we rekening met **demografische ontwikkelingen**, wijkvernieuwing en de groeiende diversiteit van onderwijs- en opvangbehoeften. In wijken waar het leerlingenaantal stabiliseert of groeit, zetten we in op **versterking van bestaande voorzieningen**. In gebieden waar sprake is van terugloop, kijken we samen met schoolbesturen naar **slimme combinaties**, spreiding van voorzieningen en maatschappelijke meerwaarde, zonder de leefbaarheid en sociale samenhang uit het oog te verliezen.

D66 wil dat schoolgebouwen zoveel mogelijk worden benut als **wijkgerichte ontmoetingsplekken**: in de schooltijd, maar ook daarbuiten. We ondersteunen initiatieven waarbij scholen hun ruimte kunnen delen met sportverenigingen, cultuurinitiatieven, buurtactiviteiten, techniekclubs, taalonderwijs of ondersteuning voor ouders. **Dat versterkt kansengelijkheid én gemeenschapsvorming**. De gemeente speelt hierin een verbindende rol, zonder het onderwijsprogramma te sturen.

We benutten waar mogelijk Europese, landelijke en provinciale regelingen voor verduurzaming, innovatie en multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen, zoals via DUMAVA, SUViS, de Gelijke Kansen Alliantie of regionale educatieve samenwerkingsverbanden.

Tegelijkertijd zetten we in op een lobby richting de provincie en het Rijk: voor structurele ondersteuning van onderwijshuisvesting, **gezonde leeromgevingen**, multifunctionele Kindcentra en lokale ruimte om innovatieve, maatschappelijk gedragen oplossingen mogelijk te maken.

Schoolgebouwen waar kinderen en **jongeren tot bloei komen**, waar ouders zich betrokken voelen, waar leraren met plezier werken en waar de **wijk trots op mag zijn**. Dát is wat we bedoelen als we zeggen: het kan wél.

5.5. Onderwijs en arbeidsmarkt

Sittard-Geleen ligt in het hart van een **unieke kennisregio**. Hier komen wetenschap, maakindustrie, circulaire economie, gezondheid, digitalisering en ondernemerschap samen op de Brightlands Chemelot Campus. Dit is niet alleen een **innovatieve hotspot**, maar ook een plek waar jongeren, studenten, onderzoekers en **ondernemers uit Nederland en de hele wereld** studeren, werken, onderzoeken en elkaar ontmoeten. D66 ziet de campus niet als een afgesloten terrein, maar als motor voor regionale ontwikkeling. Een plek waar **onderwijs en arbeidsmarkt steeds hechter met elkaar verweven raken**.

In onze gemeente werken het MBO, HBO, de universiteit en het bedrijfsleven al intensief samen. Studenten van het Vista College, Zuyd Hogeschool en Maastricht University, maar ook van de RWTH Aachen en de TU/e, doen onderzoek, lopen stage of starten bedrijven op de campus. Dat willen we verder versterken. Uitgebreide **voorlichting voor jongeren over het perspectief op de arbeidsmarkt** is daarbij van groot belang. We stimuleren dat opleidingen op het gebied van techniek, chemie, circulaire economie, gezondheid, data, zorgtechnologie, recht, ondernemerschap en digital manufacturing nog beter zichtbaar en benaderbaar worden, juist voor jongeren uit de eigen regio. De gemeente biedt hiervoor ruimte, brengt **samenwerkingspartners bij elkaar** en zorgt dat kennisontwikkeling niet alleen op de campus plaatsvindt, maar in het hart van de praktijk en tevens onderdeel wordt van de samenleving.

Een sterke kennisregio vraagt ook om ruimte voor sociale, culturele en economische opleidingen: business, management, communicatie, burgerschap, zorg, talen, gastvrijheid, kunst, recht en design. Juist deze disciplines verbinden technologie met samenleving, innovatie met inwoners, en ondernemerschap met publieke waarden. D66 gelooft dat de toekomst van onze **Brightlands Campus** niet alleen technologisch is, maar ook sociaal, creatief, internationaal en mensgericht. Daarom zoeken we samen met onderwijsinstellingen naar manieren waarop **opleidingen in de binnenstad** zich sterker kunnen verbinden met de campus, liefst met **behoud van de huidige opleidingslocatie in Ligne**.

De transitie van **VDL in Born van traditionele autofabricage naar special vehicles**, defensietechnologie, drones, digital manufacturing en systeemintegratie **opent nieuwe deuren voor samenwerking** tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid. Waar vroeger vooral productie centraal stond, kunnen nu leerwerklocaties ontstaan voor MBO-, HBO- en WO-studenten die zich richten op techniek, logistiek, robotica, zorgtechnologie, data, circulaire productie, defensie en international business. Via de Brightlands

Chemelot Campus, het Vista College, Gilde Opleidingen, Zuyd Hogeschool, Maastricht University, de RWTH Aachen en de TU/e ontwikkelen zich nieuwe leerpaden waarin engineering, maatschappelijke innovatie en ondernemerschap samenkomen. De gemeente stuurt dat niet, maar faciliteert en verbindt dit, en zorgt dat dit ook zichtbaar wordt **voor jongeren die hun toekomst hier willen opbouwen**.

Niet alleen op de campus, maar juist ook in de wijken, zien we kansen om praktijkleren, talentontwikkeling, techniekeducatie, ondernemerschap, taal en burgerschap te verbinden met maatschappelijke opgaven. Daarmee maken we zichtbaar **dat het klaslokaal soms een laboratorium, werkplaats, raadszaal of atelier kan zijn**. Leerlingen en studenten kunnen leren in samenwerking met sportclubs, zorginstellingen, bedrijven en instellingen, buurthuizen, startups en onderzoekscentra. De gemeente kan die wereld groter maken, juist door verbindingen te leggen.

Talent behouden is minstens zo belangrijk als talent opleiden. Daarom werkt D66 aan een gemeente waar jonge professionals, onderzoekers en ondernemers **willen blijven, of na hun studie willen terugkeren**. Dat vraagt om een **aantrekkelijke woonomgeving**, ruimte om te ondernemen, expat- en kennismakercentra, cultuur, sportfaciliteiten, netwerkplekken en kansen om zich thuis te voelen. We continueren en ondersteunen lokale en regionale initiatieven zoals de **projecten van Stadslabs Sittard Geleen**, de **ondersteuning van expats en internationals**, community-programma's en buddyprojecten, zodat nieuwe inwoners uit binnen- en buitenland, zich snel thuis voelen, kunnen meedoen en bijdragen aan onze samenleving.

Onze gemeente is geen onderwijsinstelling en creëert geen banen, maar kan wel ruimte creëren. Ruimte waar jongeren kunnen leren, groeien, onderzoeken, ondernemen en zichzelf kunnen verbinden aan de samenleving. Niet als toevallige passanten, maar **als inwoners van Sittard-Geleen**.

Onderwijs en arbeidsmarkt komen hier niet alleen samen in theorie, maar in de praktijk. Hier kan het kind van nu zijn **toekomst vormgeven**. Want hier begint het; en hier, in Sittard-Geleen, kan het wél.

5.6. Onderzoek en wetenschap

Wetenschap is de motor achter vernieuwing. **Kennis en onderzoek** vormen de basis voor betere oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen zoals circulariteit, duurzaamheid, gezondheid, energie, klimaat en mobiliteit, echte D66-onderwerpen dus. Voor een gemeente met de ligging en ambities van Sittard-Geleen is **investeren in wetenschap een noodzaak**. Het is essentieel om **toekomstbestendige banen** te creëren, jongeren en internationale kenniswerkers aan te trekken en voor de regio te behouden en de economische en sociale slagkracht van onze gemeente te versterken.

Wij willen van onze gemeente **een echte kennisstad maken**, waar jong talent en innovatie de ruimte krijgen om te groeien. Dat begint met een sterke samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven. De gemeente moet actief de **samenwerking faciliteren** tussen de Brightlands Chemelot Campus, onderwijsinstellingen op MBO-, HBO- en WO-niveau en lokale ondernemers. Zo kunnen we wetenschappelijk en toegepast onderzoek stimuleren dat direct bijdraagt aan maatschappelijke vooruitgang.

Daarnaast pleiten wij voor **gerichte ondersteuning van startups**, bijvoorbeeld via subsidies of innovatievouchers, zodat wetenschappelijke kennis sneller kan worden omgezet in producten en diensten die waarde toevoegen aan onze regio.

Om Sittard-Geleen verder te profileren als kennisstad, wil D66 **meer promotietrajecten (PhD-plekken)** in de regio realiseren. In samenwerking **met Maastricht University, Zuyd Hogeschool en de Brightlands Chemelot Campus** kan de gemeente cofinanciering stimuleren voor PhD-projecten gericht op thema's als duurzaamheid, gezondheid, energietransitie en de ontwikkeling van nieuwe materialen. Deze projecten worden bij voorkeur **gekoppeld aan concrete lokale uitdagingen**, zoals de circulaire economie, de vergroening van de stad, verbetering van de luchtkwaliteit en preventieve gezondheidszorg.

Daarnaast vindt D66 het belangrijk dat kennis in de regio behouden blijft. Daarom moet de gemeente **promovendi actief ondersteunen** bij het vinden van passende werkgelegenheid in Sittard-Geleen na hun promotie, zodat waardevolle kennis en talent niet weglekken naar de Randstad of het buitenland.

Tot slot wil D66 dat Sittard-Geleen aantrekkelijker wordt als vestigingsplaats voor expats en internationale kenniswerkers, onderzoekers en hun gezinnen. Daarom vindt D66 het belangrijk dat de gemeente Sittard-Geleen samen met de gemeenten Heerlen en Maastricht, kennisinstellingen en het bedrijfsleven actief participeert in het programma **Welcome to Maastricht Region**, dat onder meer gericht is op het aantrekken en behoud van internationaal talent in Zuid-Limburg.

De gemeente moet zorgen voor een uitnodigend vestigings- en leefklimaat dat past bij hun behoeften, met **doelgroepgerichte communicatie** en voorlichting, **voldoende geschikte huisvesting**, integratiemogelijkheden, cultuur- en taalaanbod. Zo bouwen we aan een toekomstbestendige, innovatieve en inclusieve gemeente waar wetenschap en samenleving elkaar versterken.

Onderwijs vormt de sleutel tot gelijke kansen en persoonlijke ontwikkeling. D66 gelooft dat iedereen in Sittard-Geleen recht heeft op goed en toegankelijk onderwijs, ongeacht de wijk waarin het opgroeit of de thuissituatie. Van **voorschoolse educatie tot hoger onderwijs**, van jong talent tot volwassenen: wij willen **een gemeente die leert**, groeit en innoveert. Dat kán, zeker hier in Sittard-Geleen.

5.7. Cultuur

Cultuur verbindt mensen en helpt ons om elkaar te begrijpen, verhalen te delen, talenten te ontdekken en trots te zijn op wie we zijn — als individu, als gemeenschap, als stad. In Sittard-Geleen is cultuur nooit alleen een voorstelling, een festival of een gebouw. **Cultuur is wat mensen samenbrengt**: in de wijk, in het theater, in het park, in het buurthuis, op straat, in de studio of aan de keukentafel. Het is ontmoeting, geschiedenis, vernieuwing, identiteit én toekomst. Daarom ziet D66 cultuur niet als luxe, maar als publieke waarde die **voor iedereen toegankelijk moet zijn**.

Evenementen en cultuur spelen een belangrijke rol in ontmoeting, identiteit en **lokale trots**. Het Burgemeester Damenpark heeft als historische bakermat van Pinkpop een vanzelfsprekende band met de popcultuur in Geleen. **Festivals zoals Mama's Pride** en Spectaculo! dragen bij aan een open en toegankelijke culturele programmering voor jong en oud, waarbij wij waarde hechten aan een goede organisatie, inzet van vrijwilligers en een zorgvuldige balans met de woon- en leefomgeving. D66 vindt het belangrijk dat de gemeente zich blijft inzetten om **deze evenementen ook in de toekomst te ondersteunen** door samen met partners, zoals de Provincie Limburg, te werken aan een stabiele en **toekomstbestendige financiering**.

D66 ziet graag een divers cultureel aanbod voor jong en oud, waarbij er niet alleen aandacht is voor lokale en Limburgse volkscultuur maar ook in de volle breedte ruimte wordt geboden aan theater, film, muziek, festivals en moderne kunst. We zijn dan ook **trots op de rijkdom van onze gemeente**: op ons cultureel erfgoed, het **Toon Hermans Theater**, musea, bibliotheken, het filmhuis ZICHT!, Poppodium Volt, Theater Karroessel, het Pitboel Theater, onze muziekgezelschappen, verenigingen en culturele instellingen. Ook de vele evenementen in onze gemeente dragen bij aan de levendigheid van onze gemeenschap. Inwoners en bezoekers kunnen genieten van concerten, profvoetbal, theatervoorstellingen en festivals zoals carnaval, de Sint Joepmarkt, het St. Rosafestival, Mama's Pride, Groove Garden, de Jaarmarkt in Geleen, het straattheaterfestival Spectaculo!, de Paasmarkt in Born en het **Oktoberfeest Sittard**. Al deze evenementen verdienen een gemeente die ondersteunt, meedenkt en ruimte geeft, zodat dit waardevolle culturele aanbod behouden blijft en kan groeien.

De Ligne in Sittard speelt hierin een belangrijke rol. Het is een plek waar bibliotheek, cultuur, onderwijs, debat, media en ontmoeting samenkomen. D66 ziet de ontwikkeling van Ligne als kans om door te groeien tot een volwaardig cultuurkwartier waar makers, verenigingen, studenten, bezoekers en professionals elkaar vinden.

“

**Mama's Pride is niet meer weg
te denken uit Geleen.**

— Wesley Niesten, voorzitter (Mama's Pride)

Het lopende onderzoek naar de toekomst van het Toon Hermans Theater biedt daarbij nieuwe kansen. Als blijkt dat **verplaatsing van de schouwburg** naar Ligne ruimtelijk, cultureel, financieel en maatschappelijk haalbaar is, wil D66 deze mogelijkheid benutten om een toegankelijk en levendig cultuurhart te realiseren: een plek waar theater, film, muziek, educatie, debat, talentontwikkeling, podiumkunst en ontmoeting elkaar versterken. Niet als gebouw om het gebouw, maar **als culturele huiskamer van Sittard-Geleen** — een plek waar je kunt maken, beleven én terugkomen.

In de stadscentra, dorpen, wijken en buurten **bruist het bij verenigingen**, koren, toneelgroepen, dansscholen, fanfares, ateliers, makers en lokale initiatieven van creativiteit. Dit vormt het sociaal-culturele fundament van onze gemeente. Daarom wil D66 dat **cultuur voor iedereen bereikbaar** blijft: om te beleven, maar ook **om actief aan mee te doen**. De gemeente helpt sociale, financiële en praktische **drempels weg te nemen** via het Jeugdfonds Sport & Cultuur, wijknetwerken, bibliotheekprogramma's en samenwerking met de de MIK & PIW Groep en cultuurpartners. Ook volwassenen, ouderen, studenten, nieuwkomers, expats, mensen met een beperking en inwoners met een beperkt inkomen moeten kunnen deelnemen. **Cultuurparticipatie is er voor iedereen die wil meedoen.**

Cultuur draagt ook bij aan de lokale economie. Festivals, exposities, theater, popcultuur, cultuurhistorie, kunsteducatie, creatieve maakindustrie en evenementen zorgen voor bezoekers, banen, een **bruisende binnenstad** en aantrekkingskracht voor onze inwoners, ondernemers, onderzoekers, studenten en expats. Een stad of dorp waar cultuur zichtbaar en voelbaar is, trekt talent aan én houdt het vast. Daarom ondersteunt D66 initiatieven zoals creatieve broedplaatsen, ateliers, repetitieruimtes, expositiemogelijkheden, kleine podia en kunst in de openbare ruimte. Bij voorkeur in samenwerking met lokale ondernemers en makers.

De recente **terugkeer van familie Flodder** en de opnamen van de **spin-off serie Kees Flodder** in de Sittardse Kollenberg (in 2025) laten zien hoe **cultuur saamhorigheid brengt** tussen inwoners. Gedurende de opnamen hebben bedrijven, instellingen en buurtbewoners een actieve bijdrage geleverd aan deze serie — net als tijdens de film- en serie-opnamen in 1986, 1992 en 1995. Als figuranten, als faciliterend bedrijf en/of als betrokken inwoners. De buurt was hecht met elkaar en liet zien dat cultuur verbindt en dat veel inwoners van Sittard-Geleen positieve herinneringen hebben aan de **Flodder-geschiedenis in onze stad**.

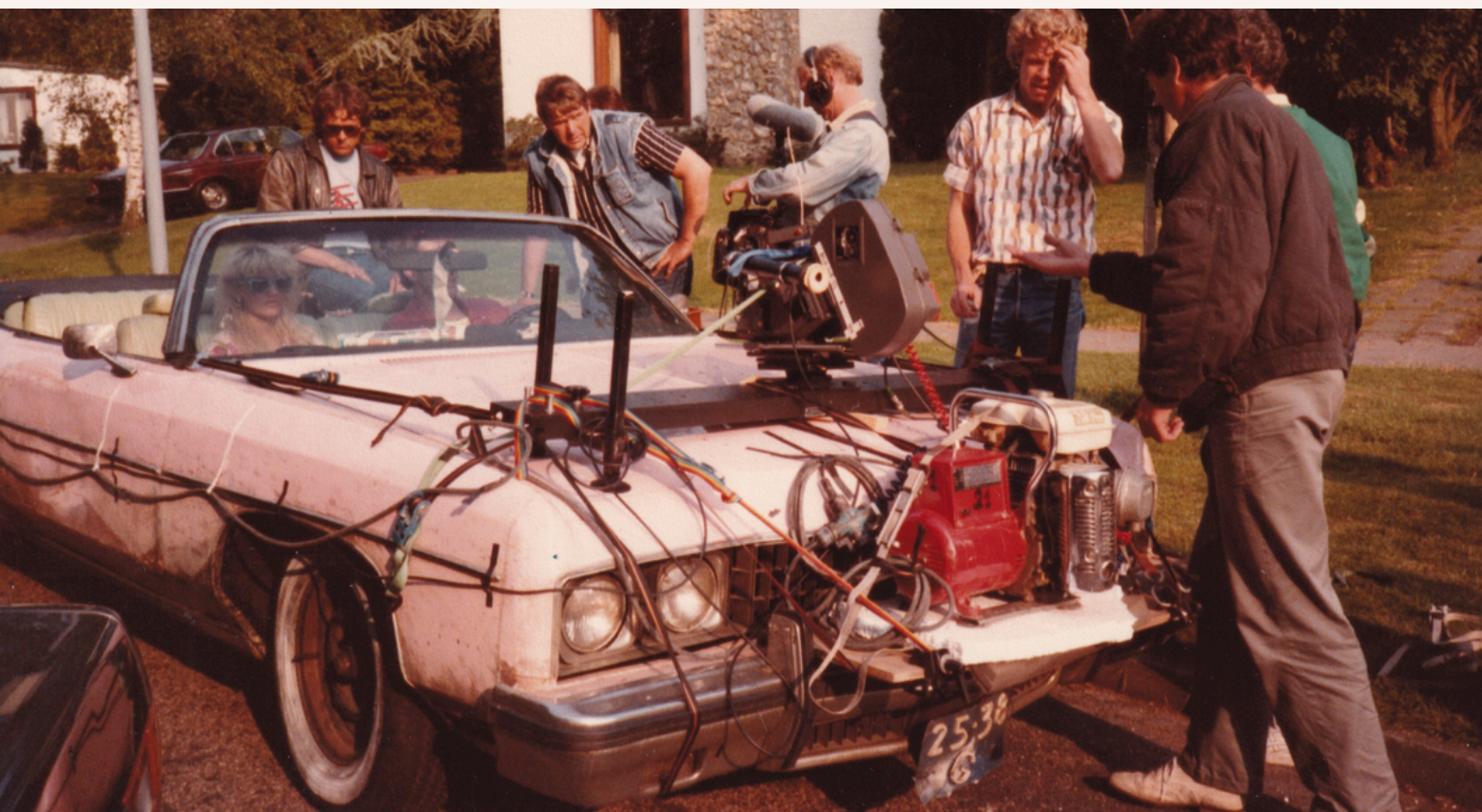
Het **Comité Flodder Filmhistorie Sittard-Geleen** (CFF), de culturele instelling De Domijnen, Visit Zuid-Limburg, filmhuis ZICHT! en het Forum (Foroxity) zijn aan de slag gegaan met het zichtbaar maken van het Flodder-erfgoed in Sittard-Geleen. D66 wil dat ook de gemeente meer gaat doen om het **Flodder-erfgoed zichtbaar te maken** in Sittard-Geleen, zodat dit stukje cultuurgeschiedenis ook een prominente plek krijgt. Daarnaast zal D66 alles op alles zetten om de opnamen van het **tweede seizoen van Kees Flodder** wederom te laten landen in Sittard-Geleen. De gemeente moet, wat D66 betreft, de Flodder-filmopnamen maximaal faciliteren en **de productiemaatschappij ondersteunen** gedurende de draaiperiodes. D66 wil dat er **meer films en series** worden opgenomen in Sittard-Geleen, daarom helpen we filmmakers en producties hierheen te komen. Als gemeente ondersteunen we maximaal. Dat is goed voor de city-marketing van Sittard-Geleen en dus ook voor economie en culturele trots.

“

Flodder hoort bij Sittard en Sittard hoort bij Flodder!

— Pepijn Pi Van de Venne, fractievoorzitter en raadslid (D66)

Eerste Flodder-opnamen — Sittard, Kollenberg (1986)

Recente Kees Flodder-opnamen — Sittard, Kollenberg (2025)

Een levendige stad vraagt ook om ruimte voor initiatieven van onderop. Daarom wil D66 flexibele evenementenvergunningen voor kleinschalige, wijkgerichte culturele activiteiten. **Een verenigingsloket** kan helpen. **Jongerencultuur krijgt ruimte** met oefenruimtes, kleine podia en een jaarlijks terugkerend studentenfestival. Kunstenaars en makers worden ondersteund met betaalbare werkplekken, ateliers en plekken om te exposeren, zodat creativiteit kan bloeien en zichtbaar wordt in de hele gemeente.

Cultuur is bovendien belangrijk voor welzijn en gezondheid. Deelname aan muziek, theater, dans, beeldende kunst of storytelling versterkt vitaliteit, veerkracht, zelfvertrouwen en sociale verbondenheid. Daarom ondersteunt D66 initiatieven die cultuur verbinden met zorg, welzijn, preventie, jongerenwerk en integratie. Niet door dit over te nemen, maar door ruimte, samenwerking en ondersteuning mogelijk te maken.

Sittard-Geleen is óók een **Euregio-stad**. Onze ligging biedt unieke kansen om **culturele uitwisseling** te versterken met instellingen in onder andere Aachen, Genk, Hasselt, Liège en Eupen. D66 wil dat Sittard-Geleen deelneemt aan een **Euregionale Museumkaart**, gezamenlijke culturele festivals, **meertalige cultuurpromotie**, grensoverschrijdende tentoonstellingen en cross-border artist-in-residence programma's stimuleert. Uitwisseling tussen scholen, makers, verenigingen, musea, festivals en street art-projecten versterkt wederzijds begrip en opent nieuwe mogelijkheden voor talentontwikkeling. Zo laat cultuur zien dat grenzen geen eindpunten zijn, maar ontmoetingsplekken.

D66 wil **cultuur zichtbaar maken in de hele gemeente**: op pleinen, in parken, in scholen, in bibliotheken, in ateliers en in de openbare ruimte. Waar inwoners, verenigingen of instellingen kansen zien, wil de gemeente drempels verlagen en meewerken. **Waar cultuur zichtbaar wordt, ontstaat trots**, herkenning, ontmoeting en inspiratie. Niet omdat de gemeente het organiseert, maar omdat de gemeente het mogelijk maakt.

Sittard-Geleen is een gemeente waar **historie en vernieuwing samenkomen**, waar cultuur en kennis elkaar versterken, en waar cultuur niet alleen aanwezig is, maar voor iedereen bereikbaar moet zijn. Want cultuur is niet iets wat je bezit — het is iets wat je deelt. En hier kan dat wél.

5.8. Sport

Sport brengt mensen samen, versterkt gezondheid, vergroot zelfvertrouwen en bouwt gemeenschappen. In Sittard-Geleen is sport niet alleen iets wat je beoefent op een veld of in een hal, maar iets wat je samen beleeft: in de wijk, op het plein, in het park, tijdens een wandelroute, of in het zwembad. Sport is plezier, ontmoeting, persoonlijke groei én kansengelijkheid. D66 ziet sport daarom niet als luxe, maar als **onderdeel van een gezonde, verbonden en vitale samenleving**.

Het **Watersley Sports & Talentpark** laat zien hoe topsport, talentontwikkeling en regionale verankering samen kunnen komen. Op deze plek worden **talentvolle sporters** in uiteenlopende disciplines begeleid in hun ontwikkeling, van opleiding tot prestaties op het hoogste niveau. Sporters die zijn **doorgegroeid naar EK's, WK's en Olympische Spelen**, hebben hier een sportieve basis gelegd die onlosmakelijk verbonden is met Sittard-Geleen. Dat maakt Watersley niet alleen een unieke voorziening voor sporters, maar ook een belangrijk **visitekaartje voor onze gemeente**.

D66 vindt het belangrijk dat de gemeente actief samenwerkt met organisaties die bijdragen aan zowel **breedtesport als topsport**. Daarbij kijken we nadrukkelijk hoe de gemeente **programmatische samenwerking** binnen bestaande voorzieningen kan faciliteren en versterken. Door verbindingen te leggen tussen topsport, verenigingen, onderwijs en publieke sportaccommodaties — zoals de Sportzone, Glanerbrook en het Watersley Sports & Talentpark — ontstaat een samenhangend sportklimaat waarin talent kan groeien en **sport voor iedereen bereikbaar blijft**. Zo versterken topsport en breedtesport elkaar, en profiteert de hele gemeente van een sterke, **toekomstgerichte sportinfrastructuur**.

Onze sportverenigingen, vrijwilligers, instructeurs en buurtsportcoaches spelen hierin een cruciale rol. Van handbal en hockey tot voetbal, van gymnastiek tot atletiek en wandelen, van paardensport tot urban sports, en van turnen tot wielrennen en schaatsen: sportclubs bieden structuur, vriendschap, gezondheid, talentontwikkeling en burgerschap. **D66 wil dat verenigingen ruimte houden om te groeien**, vrijwilligers steun krijgen om hun werk voort te zetten en dat sportaccommodaties veilig, modern, duurzaam en uitnodigend blijven, in alle stadsdelen, dorpen en wijken. Een specifiek voorbeeld is **GV Swentibold**, die al 145 jaar actief is in onze stad voor de versterking van vitaliteit, gezondheid en sociale verbondenheid. D66 is **trots op deze vereniging** en wil dat zij — na 10 jaar wachten — **eindelijk een geschikte accommodatie** krijgen. Dat vergt actie vanuit de gemeente, als betrouwbare en betrokken partner.

Sport en bewegen zijn belangrijk voor gezondheid, ontmoeting en welzijn. D66 wil sport daarom stimuleren en faciliteren, met **voldoende ruimte voor sportverenigingen en sportinitiatieven** in onze gemeente. Daarbij hoort ook ruimte voor nieuwe en populaire sporten, zoals padel.

Tegelijkertijd vindt D66 dat sportvoorzieningen altijd goed moeten passen in hun omgeving. Niet elke locatie is geschikt voor elke sport. Padelbanen kunnen, door hun specifieke geluidskarakter, aanzienlijke hinder veroorzaken voor omwonenden. Daarom is **zorgvuldige ruimtelijke inpassing essentieel**, zeker wanneer dergelijke voorzieningen dicht bij woningen worden overwogen. D66 kiest voor clustering van dergelijke voorzieningen op daarvoor geschikte locaties, waar **overlast kan worden voorkomen of beperkt**. Wanneer padelbanen zich in de nabijheid van woningen bevinden, moeten zij aantoonbaar binnen de geldende geluidsnormen blijven en kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn, zoals geluidswerende voorzieningen en duidelijke regels over gebruikstijden. Zo zorgen we ervoor dat sport en leefbaarheid hand in hand gaan.

Zwemvaardigheid is belangrijk voor veiligheid, gezondheid, zelfvertrouwen én ontmoeting. Dankzij de **zwembadvoorzieningen in Born, Geleen en Sittard** kunnen aanbieders zwemlessen verzorgen voor kinderen én volwassenen. Deze voorzieningen zijn bovendien van grote waarde voor doelgroepzwemmen, therapie, watersport en sociale activiteiten. De gemeente speelt een belangrijke rol in het **beschikbaar houden van deze faciliteiten**, zodat zwemlessen, instructiezwemmen en maatschappelijke activiteiten toegankelijk en bereikbaar blijven. Deze functie van onze zwembaden als sociale en sportieve ontmoetingsplek **verdient voortzetting en versterking**.

Sport moet voor iedereen bereikbaar zijn, ook wanneer **financiële, sociale of praktische drempels** meespelen. D66 wil dat alle kinderen die willen sporten, kunnen deelnemen. Daarbij helpen initiatieven zoals Stichting Leergeld, het **Jeugdfonds Sport & Cultuur**, scholen, wijknetwerken en verenigingen.

“

Sport brengt internationaal talent naar Sittard-Geleen.

— Joop Petit, eigenaar (Watersley Sports & Talentpark)

Ook voor volwassenen, ouderen, nieuwkomers en mensen met een beperking zoeken we mogelijkheden om deelname aan **sport en bewegen te ondersteunen**. Vanuit de collectieve verantwoordelijkheid dat meedoen aan sport bijdraagt aan gezondheid, ontmoeting, waardigheid en levensplezier.

Sport wordt niet alleen bedreven in sportaccommodaties, maar ook in de openbare ruimte. D66 stimuleert **beweegvriendelijke wijken**, aantrekkelijke wandel- en fietsroutes, sportplekken in parken, plekken voor jongeren om elkaar te ontmoeten en **laagdrempelige beweegvoorzieningen** voor ouderen en mensen met een beperking. Bewegen is niet alleen trainen of presteren: het is ook ontspannen, ontmoeten en erbij horen.

Sport en onderwijs horen bij elkaar. We blijven **samenwerken met scholen**, sportverenigingen, de MIK & PIW Groep en andere welzijnspartners om kinderen vroeg kennis te laten maken met sport, bewegen en een **gezonde leefstijl**. Zo voorkomen we uitval, vergroten we hun kansen en laten we jongeren ontdekken waar zij in kunnen groeien: sportief, sociaal of persoonlijk.

Topsport is en blijft voor D66 een waardevolle aanvulling op de breedtesport in Sittard-Geleen. Naast stimulering en subsidiëring van de breedtesport is D66 voorstander van **een topsportsubsidie** voor sportclubs en individuele **sporters die op het hoogste niveau actief zijn**. Met de betaald voetbalorganisatie Fortuna Sittard heeft onze gemeente een eredivisieclub die voor veel inwoners een bron van trots, inspiratie en verbinding is. Fortuna maakt voor trainingen gebruik van sportvoorzieningen die ook door de breedtesport worden gebruikt. De gemeente blijft hierbij een faciliterende rol vervullen. **Samen met Fortuna Sittard** wil D66 blijven werken aan een goede verbinding met de breedtesport, zodat spelers kinderen en jongeren, meiden én jongens, gestimuleerd worden om zelf te gaan sporten.

Naast Fortuna Sittard kent Sittard-Geleen meer topsport. Het al eerder genoemde **Watersley Sports & Talentpark** is een belangrijk centrum voor onder andere mountainbiken, wielrennen, triathlon en duursport. Ook in Geleen wordt op hoog niveau ijshockey en handbal gespeeld. Met de **topsporttalentscholen Trevianum Scholengroep en het DaCapo College** kunnen jongeren onderwijs en topsport combineren. Zo vervult Sittard-Geleen een regionale rol van betekenis in sport en talentontwikkeling.

Sittard-Geleen is ook een Euregionale beweegstad. Fiets- en wandelroutes verbinden ons met de buurgemeenten én met Duitsland en Vlaanderen. We werken samen met partners in **Selfkant, Aachen, Genk, Hasselt en Dilsen-Stokkem** aan veilige, **aantrekkelijke en grensoverschrijdende routes**. Sport is een taal zonder woorden: iedereen kan meedoen, ongeacht afkomst, leeftijd of achtergrond.

Door **sport en bewegen bereikbaar te maken** voor alle inwoners, versterken we gezondheid, verbondenheid, vitaliteit en lokale trots. Want **een sterke gemeenschap** bouw je niet alleen in vergaderzalen, maar juist op velden, paden, in zwembaden, sporthallen, parken en straten.

Sport draagt bij aan **een gezonde en fitte samenleving** en verdient daarom actieve stimulering en ondersteuning door de gemeente. En dat kán, zeker hier in het sportieve **Sittard-Geleen als sportstad**.

Hoofdstuk 6

Samenleving, zorg en veiligheid.

In het kort:

- We bouwen aan een gemeente waarin iedereen kan meedoen, ongeacht leeftijd, achtergrond, inkomen, beperking, identiteit of geloof. En waarin vrijheid, waardigheid en diversiteit zichtbaar en voelbaar zijn.
- De overheid werkt niet vanuit wantrouwen of bureaucratie, maar vanuit vertrouwen, nabijheid en menselijkheid. Waar het kan met persoonlijke ondersteuning, met duidelijke communicatie en met ruimte voor eigen initiatief.
- Inwoners, verenigingen, buurten en dorpen krijgen ruimte om zelf oplossingen te organiseren voor leefbaarheid, zorg, welzijn, veiligheid en ontmoeting. Daarvoor kunnen instrumenten benut worden zoals het Right to Challenge en structurele burgerbegrotingen.
- We zetten vol in op positieve gezondheid: met aandacht voor preventie, mentale veerkracht, beweging, verbinding en kwaliteit van leven. Dus niet alleen op zorg als systeem.
- Iedereen verdient toegang tot zorg die begrijpelijk, bereikbaar, betaalbaar en op tijd is. Met kortere wachttijden, één loket en meer aandacht voor complexe zorgvragen en maatwerk.
- We gaan eenzaamheid bij ouderen én jongeren actief bestrijden via buurtkamers, sport, cultuur, digitale inclusie, vrijwilligersnetwerken en Euregionale initiatieven.
- We werken aan veilige wijken, sterke gemeenschappen en zichtbare ondersteuning in de buurt door middel van wijkagenten, jongerenwerkers, straatcoaches en buurtpreventie; we gaan niet alleen handhaven, maar ook voorkomen.
- We beschermen onze gemeenschap tegen polarisatie, discriminatie, radicalisering, desinformatie en stimuleren dialoog, kritisch denken, mediawijsheid en actieve betrokkenheid.
- We versterken de inclusieve samenleving door drempels weg te nemen: fysiek, digitaal, sociaal én mentaal, en zorgen ervoor dat iedereen zelf keuzes kan maken en volwaardig kan deelnemen.
- Omdat wij midden in Europa wonen, kijken we voorbij grenzen: bij zorgsamenwerking, arbeidsmarkt, veiligheid, energietransitie, sociale inclusie en de bescherming van mensenrechten.

Samenleving, zorg en veiligheid

We bouwen aan een **inclusieve samenleving** waarin iedereen kan meedoen en zich veilig en gezien voelt.

6.1. Leefbaarheid

Leefbaarheid gaat verder dan de **aanwezigheid van voorzieningen**; het gaat over de vraag of mensen zich gezien, gehoord en verbonden voelen met hun woonomgeving. In Sittard-Geleen zien we leefbaarheid als iets dat ontstaat tussen mensen, in het dagelijks leven: op het plein, in het buurthuis, bij de sportvereniging, in **de gemeenschapshuizen**, in groene ontmoetingsplekken, op school of in de straat. Het gaat over **ruimte om elkaar te ontmoeten**, om samen te leven, om initiatieven te nemen en om samen zorg te dragen voor de omgeving.

D66 wil dat **inwoners zelf invloed kunnen uitoefenen** op hun leefomgeving. Niet als extraatje, maar als uitgangspunt van gemeentelijk beleid. Daarom zetten we in op **eigenaarschap in buurten en kernen**: we ondersteunen bewonersinitiatieven, stimuleren het Right to Challenge, zetten burgerbegrotingen in en maken duidelijk welke ruimte inwoners krijgen om hun wijk, dorp of gemeenschap zelf vorm te geven. We geloven dat mensen gemotiveerder zijn om mee te doen wanneer ze niet alleen inspraak krijgen, maar ook **verantwoordelijkheid en vertrouwen**. De gemeente moet daarom minder denken in loketten, regels en procedures, en meer in partnerschappen.

Een leefbare omgeving is schoon, veilig, groen en uitnodigend. Dat vraagt om **zichtbaar onderhoud** van stoepen, wegen, speelplekken en groenvoorzieningen. Het vraagt om schone straten, ontmoedigingsbeleid tegen zwerfafval en **het stimuleren van lokaal initiatief** zoals 'Adopteer een straat', Repair Cafés, groenbrigades of verenigingen en inwoners die bijdragen aan een schone en mooie woonomgeving. Het vraagt ook om **aandacht voor toegankelijkheid**: leefbaarheid is pas betekenisvol als iedereen kan deelnemen. Dus ook mensen met een beperking, ouderen, gezinnen met beperkte middelen, jongeren of nieuwkomers.

Voorzieningen zijn cruciaal voor leefbaarheid, maar het gaat dan niet alleen om nabijheid; het gaat vooral om kwaliteit, bereikbaarheid en toegankelijkheid. Een gemeenschapshuis of sportaccommodatie draagt pas echt bij aan leefbaarheid als **ontmoetingen worden gestimuleerd**, zorg kan worden ondersteund en **ruimte kan worden geboden aan verenigingen**, welzijnsactiviteiten en cultuur. De gemeente moet daarom niet alleen gebouwen in stand houden, maar erop toezien dat voorzieningen daadwerkelijk werken als sociale versterkers in de **kern of wijk**.

Bereikbaarheid is essentieel voor leefbaarheid, vooral voor jongeren, ouderen en mensen met een ondersteuningsbehoefte. Dat geldt ook voor onderwijs. We zorgen ervoor dat **onderwijslocaties**, regulier, speciaal en grensoverschrijdend, goed bereikbaar zijn voor alle leerlingen: fysiek, digitaal en sociaal. De gemeente moet leerlingen en ouders niet alleen wijzen op **passend vervoer**, maar hen ook actief ondersteunen bij het vinden van oplossingen die aansluiten bij hun situatie. Onderwijs moet niet alleen toegankelijk zijn, maar **daadwerkelijk bereikbaar**.

Leefbaarheid gaat ook over veiligheid en **het gevoel van vertrouwen in de omgeving**. Niet alleen door het voorkomen van overlast en criminaliteit, maar ook door zichtbaar aanwezig te zijn in de wijken met wijkagenten, BOA's, wijkcoördinatoren, jongerenwerkers, opbouwwerkers en buurtverbindingen. Samenwerking tussen inwoners, verenigingen, woningcorporaties, jongerenwerk en zorgprofessionals is noodzakelijk om buurten weerbaar, sociaal veilig en veerkrachtig te houden. Daarnaast willen we extra focus leggen op de **veiligheid van meisjes en vrouwen** in de publieke ruimte. Dit doen we onder andere door bepaalde plekken, zoals parkeergarages, anders in te richten en **meer (straat-)verlichting** aan te brengen. Daarbij hoort dat we als gemeente en samenleving actief met elkaar het contact opzoeken om in te zetten op **preventie en sociale controle**, met en voor elkaar.

De samenleving is altijd in beweging geweest en staat ook in de afgelopen jaren niet stil. Door technologische ontwikkelingen zijn we steeds afhankelijker geworden van stroom en moderne communicatiekanalen. Bij een **langdurige stroomuitval** komen vanzelfsprekende processen tot stilstand. Daarom roept D66 de gemeente Sittard-Geleen op om met een concreet plan te komen zodat onze inwoners en bedrijven **voorbereid zijn op dit soort situaties**. Hierbij zet D66 in op **zelfredzaamheid** van bedrijven en burgers en ondersteunen wij die groepen die hier zelf moeite mee hebben. Buurthuizen, scholen, supermarkten, zorginstellingen en brandweerkazernes hebben **idealiter een noodaggregaat** zodat deze locaties een **centrale plek** kunnen vormen waar mensen in tijd van nood hulp kunnen ontvangen. Met de **Veiligheidsregio Zuid-Limburg voorop** en in samenwerking met de betreffende instellingen en lokale bedrijven moet worden onderzocht hoe dit mogelijk gemaakt kan worden.

In een diverse gemeente als de onze ontstaat leefbaarheid waar mensen elkaar ontmoeten. Niet ondanks verschillen, maar dankzij verschillen. **Onze ligging midden in Europa** versterkt dat: we leven en werken in **het hart van de Euregio**, waar nationaliteiten, talen, culturen en generaties elkaar dagelijks ontmoeten. Dat is geen bedreiging, maar een verrijking. Dat kan alleen als we blijven investeren in taalbegrip, inclusie, ontmoeting en wederzijds respect.

Leefbaarheid is daarmee geen eindstation, maar een voortdurende beweging. Een beweging die begint in dorpen, wijken en buurten. Daar **waar de gemeente een bondgenoot is**, geen opdrachtgever. Want leefbaarheid is iets dat mensen zelf maken. En hier, in Sittard-Geleen, laten we zien dat het wél kan.

6.2. Zorg

Goede zorg begint niet bij voorzieningen, maar bij mensen. In Sittard-Geleen willen we dat inwoners ervaren dat zij niet alleen staan wanneer het leven ingewikkeld wordt. **Zorg en ondersteuning** moeten niet alleen beschikbaar zijn, maar ook toegankelijk, begrijpelijk en menselijk. De gemeente werkt niet vanuit wantrouwen of ingewikkelde systemen, maar **vanuit vertrouwen**, nabijheid, waardigheid en gelijkwaardigheid. D66 kiest daarbij voor een benadering die uitgaat van **positieve gezondheid**: met aandacht voor **wat mensen wél kunnen**, voor hun veerkracht, netwerk en welzijn, in plaats van alleen te focussen op ziekte of beperking. Mensen zijn altijd méér dan hun dossier of hulpvraag. Daarom geven we ruimte aan begeleiding in de buurt, met wijkteams, jongeren- en ouderenwerk, welzijnscoaches, vrijwilligers, verenigingen, buurthuizen en zorgpartners die elkaar kennen, **vroeg signaleren** en samenwerken, zodat niemand te laat wordt gezien of geholpen.

De **toegang tot zorg moet eenvoudiger**, sneller en menselijker worden. Inwoners moeten niet verdwalen in loketten, wachtlijsten of formulieren, maar duidelijk weten waar ze terecht kunnen. Eén herkenbaar aanspreekpunt, een integrale toegang, **helpt inwoners bij vragen** over zorg, hulp, schulden, wonen of ondersteuning, zonder dat zij telkens opnieuw hun verhaal hoeven te doen. De gemeente is daarbij niet alleen beoordelaar, maar vooral gids, ondersteuner en luisterend oor, zodat mensen tijdig passende hulp krijgen. Dat is nodig, want in Sittard-Geleen stijgt de vraag naar **jeugdzorg en Wmo-ondersteuning** continu, de wachtlijsten voor individuele begeleiding en geestelijke gezondheidszorg worden langer en steeds **meer inwoners kampen met complexe problemen**. Door financiële beperkingen en de grote zorgvraag in Zuid-Limburg kunnen zorgtaken niet altijd tijdig of adequaat uitgevoerd worden. Daarom is een **efficiënte en slagvaardige organisatie** nodig om aanvragen en toekenningen van zorgarrangementen snel en effectief af te handelen, zodat mensen de hulp krijgen die zij nodig hebben op het moment dat het telt.

Wachtlijsten in de zorg zijn nooit alleen een systeemprobleem, maar eerst en vooral een menselijk probleem. Wie in de knel zit, heeft niet over zes maanden, maar **nú hulp nodig**. D66 wil dat de gemeente veel scherper **stuurt op kwaliteit en tijdigheid**, wachttijden inzichtelijk maakt en duidelijke afspraken maakt met zorgaanbieders over passende inzet. **Dit geldt zeker voor jongeren** in psychische nood en gezinnen in kwetsbare situaties. **Mantelzorgers** spelen daarbij een onmisbare rol: zij dragen jarenlang verantwoordelijkheid voor partners, kinderen, familie of burens, vaak naast werk en gezin. Zij verdienen dan ook oprechte **erkenning voor hun inzet**. De gemeente moet hen niet pas zien wanneer zij dreigen uit te vallen, maar eerder en met echte ondersteuning: respijtzorg, praktische hulp, begeleiding en aandacht voor het combineren van werk en zorg.

Armoede vraagt om dezelfde **menselijke blik**. In onze gemeente groeit 1 op de 9 kinderen op in armoede. Dat vraagt om actie, niet alleen van vrijwilligers maar ook van de gemeente. D66 wil dat **ieder kind kan meedoen**, onder meer via het Jeugdfonds Sport & Cultuur en via het continueren van het programma **“Kansen voor alle Kinderen”**. Tegelijkertijd neemt het aantal inwoners met schulden toe, terwijl veel mensen nog geen gebruik maken van de **minimaregelingen waar zij recht op hebben**. D66 wil dat deze regelingen actiever worden ingezet, beter worden uitgelegd en toegankelijker worden gemaakt voor de inwoners die ze het hardst nodig hebben. **Armoede beperken** is niet alleen een financiële opdracht, maar ook een sociale, omdat meedoen begint bij kansen, waardigheid en vertrouwen.

De toenemende vergrijzing vraagt om een gemeenschap waarin ouderen **zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen** en kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Eenzaamheid, zowel onder ouderen als jongeren, wordt steeds vaker zichtbaar en moet niet genegeerd maar doorbroken worden. Daarom wil D66 dat de gemeente actief deelneemt aan de nationale coalitie **“Eén tegen Eenzaamheid”**, zodat signalen sneller worden herkend en **inwoners tijdig steun krijgen**. Een sterke sociale basis, met verenigingen, sportclubs, scholen, buurthuizen, religieuze en culturele gemeenschappen is daarbij onmisbaar. Het zijn deze **plekken waar je welkom bent** zonder doorverwijzing, zonder formulier, zonder stempel. Zij spelen een cruciale rol in welzijn, ontmoeting, preventie, integratie en het terugdringen van psychische kwetsbaarheid, verlies en armoede. Daarnaast, vanwege de vergrijzing, zien we ook steeds vaker dat het aantal mensen met dementie toeneemt. D66 wil daarom buurten, sociaal én ruimtelijk, **dementievriendelijk inrichten**. Uiteraard doen we dit met steun van partners en **ondersteuning van mantelzorgers**.

In Sittard-Geleen wonen we bovendien **in het hart van de Euregio**, waar leven, werken, zorgen en herstellen zich vaak over de grens afspelen. Steeds meer ouderen hebben **familie in Duitsland of België**, zorgprofessionals werken grensoverschrijdend en voor sommige inwoners zijn taal of culturele achtergrond bepalend voor de manier waarop zij zorg ontvangen. Dat vraagt van de gemeente dat zij alert blijft, **grenspartners opzoekt**, en zorgt dat zorg aansluit bij iemands leefwereld. Goede zorg houdt rekening met achtergrond, taal, cultuur én **individuele behoeften**.

Goede zorg gaat uiteindelijk niet over systemen maar over mensen. Over vertrouwen, menselijkheid en het **gevoel dat iedereen ertoe doet**. Zeker voor kwetsbare populaties in onze gemeente. En juist in Sittard-Geleen laten we zien dat het wél kan.

6.3. Jongeren

Jongeren maken de toekomst, en in Sittard-Geleen willen we die toekomst samen met hen bouwen. **Jongeren zijn de motor van vernieuwing**, van creativiteit, van nieuwe ideeën en nieuwe energie. D66 staat voor een gemeente waarin **jongeren zich kunnen ontwikkelen**, gehoord en gezien worden en een eerlijke kans krijgen op een goede toekomst — hier, in hun eigen stad. Daarom investeren we in talent, kansen en **ruimte voor iedereen die opgroeit in Sittard-Geleen**.

Dat begint bij **onderwijs dat jongeren vooruit helpt**. D66 wil dat jongeren hier de ruimte krijgen om hun talenten te ontdekken en te benutten, met goed en toegankelijk onderwijs dat aansluit op de arbeidsmarkt van morgen. Scholen, bedrijven en **instellingen moeten veel intensiever samenwerken**, zodat stages, leerwerktrajecten, technasia en vakgericht onderwijs vanzelfsprekende bouwstenen worden van de opleiding van onze jongeren. Jongeren verdienen een sterke, innovatieve leeromgeving dicht bij huis, waardoor studeren en opgroeien in Sittard-Geleen aantrekkelijker wordt en **talent voor de regio behouden** blijft.

Maar investeren in talent betekent **ook investeren in wonen**. Voor te veel jongeren is de woningmarkt onbereikbaar geworden. D66 maakt zich daarom hard voor **meer betaalbare huur- en koopwoningen** voor starters, en voor slimme woningbouwprojecten die aansluiten bij de behoeften van jonge mensen:

duurzaam, goed bereikbaar, betaalbaar en ingebed in een leefbare wijk. Jongeren moeten niet afhankelijk zijn van geluk of financiële steun om **in hun eigen stad te kunnen wonen**. Wonen moet weer een vooruitzicht worden, geen loterij. D66 vindt dat, naast een breder pakket aan maatregelen, **startersleningen** van zowel de Provincie Limburg als van de gemeente Sittard-Geleen goede initiatieven zijn om jongeren te helpen de woningmarkt op te komen.

Actief grondbeleid kan een noodzakelijk instrument zijn om de woningmarkt vlot te trekken. Door **grond aan te kopen** kan de gemeente **sturen op betaalbaarheid**, woningtype en het tempo van bouwen. Dat biedt kansen om **starterswoningen daadwerkelijk te realiseren**. Dit betekent niet dat de gemeente altijd en onbeperkt grond moet opkopen. Grondaankoop is één van de middelen binnen een breder pakket, naast samenwerking met marktpartijen, woningcorporaties en andere instrumenten.

Jongeren willen graag **meedenken en meebeslissen over de stad** waarin zij leven — en die betrokkenheid moeten we serieus nemen. Daarom wil D66 jongeren structureel betrekken bij gemeentelijk beleid, onder andere via **Veer Zeen JONGK** als jongerenraad met echte invloed. Ook online platforms, jongerenpanels en participatietrajecten rond thema's zoals duurzaamheid, cultuur, onderwijs, mobiliteit en leefbaarheid **helpen jongeren om hun stem te laten horen**. Wie jongeren wil binden aan onze stad en regio, moet jongeren ook de ruimte geven om mee te sturen.

Een aantrekkelijke stad biedt daarnaast **ruimte voor ontspanning, creativiteit en ontmoeting**. Daarom investeert D66 in laagdrempelige cultuur, muziek, sport en vrije tijd voor jongeren. Jongerenwerk, buurthuizen, oefenruimtes, kleinschalige podia en plekken waar jongeren veilig en vrij kunnen samenkomen zijn essentieel voor een bruisende gemeente. Initiatief en expressie moeten worden aangemoedigd, niet afgeremd. Een stad waar jongeren zich kunnen uiten, muziek kunnen maken, kunst kunnen creëren of elkaar gewoon kunnen ontmoeten, is **een stad waar jongeren zich thuis voelen**.

Daarbij hoort ook dat we **zorgen voor het mentaal welzijn van jongeren**. Steeds meer jongeren ervaren stress, prestatiedruk of mentale problemen. D66 wil dat de gemeente actief **inzet op preventie**, laagdrempelige ondersteuning en goede jeugdzorg. Door nauwe samenwerking met scholen, jongerenwerk en zorginstellingen zorgen we dat hulp dichtbij en toegankelijk is. Jongeren moeten niet verdwalen in ingewikkelde systemen; ze moeten **snel terechtkunnen bij iemand die luistert en helpt**.

D66 Sittard-Geleen gelooft in de kracht van jongeren. Daarom geven we ruimte aan hun ideeën, bieden we kansen om te groeien, **ondersteunen we hun welzijn** en bouwen we samen aan een duurzame, open en inclusieve gemeente. Wie de jeugd serieus neemt, investeert niet alleen in jongeren, maar in de toekomst van Sittard-Geleen zelf — en wij weten: dat kán wel. Zeker in onze mooie gemeente.

6.4. Openbare orde en veiligheid

Veiligheid is meer dan de afwezigheid van criminaliteit. **Veiligheid gaat over vertrouwen**, vrijheid en waardigheid. Over het gevoel dat je je onbelemmerd door je eigen gemeente kunt bewegen: overdag, 's avonds en 's nachts; op straat en in de centra, in de buurt, op school, in de bus of op het station. Dat gevoel is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Onder jongeren, vrouwen, ouderen, **mensen uit de LHBTIQ+**

-gemeenschap, mensen met een beperking of inwoners met een migratieachtergrond kan sociale veiligheid heel anders worden beleefd. D66 vindt dat de beleving van veiligheid even serieus moet worden genomen als statistieken, want **veiligheid gaat in de eerste plaats over mensen**.

Veiligheid begint bij preventie, nabijheid en verbondenheid. Buurten waar mensen elkaar kennen en zien, vormen een stevige basis. Daarom investeert D66 in sterk jongerenwerk dat aanwezig is waar jongeren zijn, in wijkteams die zichtbaar en toegankelijk zijn, en in een netwerk waarin wijkagenten, BOA's, wijkcoördinatoren, straatcoaches, buurtbemiddelaars, jongerenwerkers, buurtpreventieteam en WhatsApp-buurtpreventiegroepen geen losse schakels zijn maar **samenwerken als één geheel**. Herkenbaar toezicht op straat, zowel overdag als 's avonds, vergroot niet alleen de veiligheid maar ook **het gevoel van veiligheid**. De gemeente moet die verbinding actief organiseren, onder andere rond stations, in de centra, op schoolroutes en drukke overstapplaatsen, waar gemeentelijke handhavers, vervoerders en politie gezamenlijk optreden. Inwoners verdienen geen versnippering van bevoegdheden, maar een gezamenlijke en begrijpelijke **aanpak die menselijk en zichtbaar is**.

Een **veilige leefomgeving** begint bij de openbare ruimte. Verlichting, zichtlijnen, schone plekken, logische routes en **aandacht voor locaties die als onveilig worden ervaren**, maken het verschil. Dit geldt niet alleen voor de centra, maar ook voor wijken, winkelcentra, bushaltes, stations, fietspaden en parkeerplekken. D66 wil dat **de gemeente hierin een actieve verantwoordelijkheid neemt**, bij nieuwbouw én renovatie, beheer en herinrichting. Een veilige omgeving is toegankelijk, overzichtelijk, ook voor inwoners die zich minder zeker voelen in de openbare ruimte.

Sociale veiligheid in het openbaar vervoer is daarbij een belangrijk onderdeel. Onderzoek laat zien dat vooral **jonge vrouwen en kwetsbare inwoners** zich 's avonds onveilig voelen bij stations, haltes en overstapzones, ook als er geen directe dreiging is. Dat is een serieuze en **onacceptabele beperking van vrijheid**. Vermijdingsgedrag kan leiden tot het mijden van opleiding, werk, verenigingen, vriendschappen en zelfstandigheid. Daarom wil D66 dat de gemeente, samen met vervoerders, scholen, ondernemers, politie en buurtorganisaties, investeert in betere verlichting, schone en **veilige haltes**, toegankelijke routes, begeleiding bij meldingen, zichtbaar toezicht en menselijk contact. Niet alleen voor handhaving, maar ook **bij preventie en ontwerp**.

Preventie en bewustwording spelen een grote rol in echte veiligheid. D66 wil dat **bewustwordingscampagnes en educatief materiaal** voor scholen worden gestimuleerd, zoals de **"Ben je oké?"-campagne** tegen ongewenst seksueel gedrag en intimidatie. Polariserend, discriminatie, pestgedrag, online onveiligheid, radicalisering en desinformatie moeten actief en **preventief worden aangepakt**. Dat begint bij onderwijs, mediawijsheid, verenigingen en jongerenwerk, en door dialoog met kerken, moskeeën, geloofsgemeenschappen en buurtorganisaties. D66 wil alle vormen van extremisme, intolerantie en uitsluiting bestrijden **door verbinding centraal te stellen**, met ouders, jongeren, scholen en gemeenschappen samen.

Toch vraagt veiligheid ook om daadkracht. Sittard-Geleen moet een gemeente zijn waar inwoners veilig en prettig kunnen wonen, zonder overlast en met een **effectieve aanpak van criminaliteit**.

D66 zet daarom in op meer **herkenbaar toezicht op straat**, op aanwezigheid van straatcoaches, jongerenwerkers, wijkagenten en BOA's, en op het versterken van buurtpreventie. In het buitengebied is **strengere handhaving nodig** tegen illegale activiteiten zoals milieudelicten, stroperij en afvaldumping. WhatsApp-buurtpreventiegroepen blijven belangrijk als **signaal- en preventiemiddel** en verdienen actieve ondersteuning.

De aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit heeft prioriteit. De gemeente moet samen met politie en justitie optreden tegen drugscriminaliteit, mensenhandel, illegaal gokken, vastgoedfraude, ondermijning en witwassen. Ook veelvoorkomende criminaliteit zoals inbraak en diefstal, vaak gerelateerd aan schulden of verslaving, moet **bij de bron worden aangepakt** met preventie, begeleiding en tijdige ondersteuning. **Cameratoezicht** kan helpen, maar wordt alleen ingezet wanneer dat noodzakelijk en effectief is, mét **waarborging van privacy** en met regelmatige evaluatie of de inzet nog nodig is.

Vuurwerk veroorzaakt jaarlijks overlast, schade en gevaar. Als voorvechter voor een **algeheel vuurwerkverbod** in Sittard-Geleen, is D66 blij met het aangekondigde landelijke vuurwerkverbod. De komende jaren zal er daarom meer capaciteit moeten worden vrijgemaakt om illegaal vuurwerk op te sporen. **De grensligging (tussen België en Duitsland)** zorgt voor extra uitdagingen, die de handhaving van een algeheel vuurwerkverbod bemoeilijkt. Daarom blijft D66 zich in Brussel sterk maken voor een **uitbreiding van het vuurwerkverbod in de gehele grensregio**. Ter vervanging van het weggevalen consumentenvuurwerk moet er een **gemeentelijke vuurwerk-, licht- en/of droneshow** worden georganiseerd tijdens de jaarwisseling. Net zoals dat nu al gebeurt tijdens Koningsdag.

Daarnaast wil D66 de overlast rondom illegale drugshandel terugdringen door **gereguleerde wietteelt toe te staan**. Het handhaven van het ingezetenencriterium (I-criterium) achten wij daarbij niet effectief en onwenselijk omdat dit, mede gezien de **grensligging van Sittard-Geleen**, het gebruik en de handel juist ongecontroleerd verplaatst naar de illegaliteit op straat. D66 ondersteunt experimenten rond gereguleerde hennepcultuur en wil bij positieve resultaten overgaan op **gereguleerde aanvoer van hennep aan coffeeshops** om illegale wietteelt en **straathandel terug te dringen**. Daarnaast moet er meer capaciteit bij de politie en handhaving worden ingezet om illegale harddrugslabs op te sporen en op te rollen.

Digitale veiligheid wordt steeds belangrijker. Inwoners moeten worden beschermd tegen **de gevaren van nepnieuws**, desinformatie en online manipulatie. De gemeente moet haar **digitale systemen extra beveiligen**, onder andere door **ethische hackers** in te zetten om beveiligingsmaatregelen te testen. Daarbij wordt privacy strikt beschermd volgens de AVG, zodat inwoners kunnen vertrouwen op hun digitale overheid. Het afgelopen jaar is het besef doorgedrongen hoe kwetsbaar en afhankelijk we als land zijn geworden van niet-Europese softwaresystemen. Dat de Amerikaanse president Microsoft kon dwingen de e-mail van rechters van het Internationaal Strafhof uit te schakelen was een wake-up call. D66 vindt dat Sittard-Geleen **onafhankelijk moet worden van software die kan worden beïnvloed** door geopolitieke risico's. Daarbij geven wij de voorkeur aan open source software.

Onze ligging in de Euregio maakt dat **veiligheid geen grenzen kent**. Criminaliteit, jongerenproblematiek, zorgsignalen, cybercriminaliteit, mobiliteit en mensenhandel stoppen niet bij onze landsgrenzen. D66 wil daarom de grensoverschrijdende **samenwerking versterken**: binnen de Westelijke Mijnstreek, via **EPICC** en **met partners in België en Duitsland**. Gezamenlijke signalering, informatie-uitwisseling, preventie en community care maken onze grensregio veiliger en menselijker. Veiligheid ontstaat niet door het optrekken van grenzen of symbolische maatregelen, maar door samenwerking en vertrouwen.

Uiteindelijk is veiligheid nooit alleen een taak van politie of gemeente. Veiligheid ontstaat tussen mensen: in buurten, scholen, verenigingen, gezinnen en ontmoetingsplekken. **De gemeente kan veiligheid niet afdwingen**, maar wel richting geven, ruimte bieden en vertrouwen versterken. En juist hier, in Sittard-Geleen, laten we zien dat echte veiligheid niet begint bij meer controle, maar bij meer verbinding — en dat het hier wél kan.

6.5. Inclusieve samenleving

Een inclusieve samenleving gaat verder dan voorzieningen. Het begint met het besef dat iedereen die hier woont, of je hier geboren bent, hier studeert, werkt, zorg ontvangt, nieuw bent of opnieuw begint, deel uitmaakt van Sittard-Geleen. Een samenleving waarin mensen niet naast elkaar leven, maar met elkaar. Waar ontmoeten, ondersteunen, leren en bijdragen vanzelfsprekend zijn, en **waar iedereen gezien en gewaardeerd wordt**. D66 kiest daarom voor een inclusieve samenleving waarin alle inwoners zich veilig en thuis voelen, ongeacht hun afkomst, geloof of levensovertuiging, seksuele oriëntatie, beperking of leeftijd. Vrijheid en diversiteit zijn kernwaarden die de basis vormen van onze maatschappij. Daarom benadrukt D66 **het belang van Artikel 1 van de Grondwet** en de doelstellingen van het Diversiteitspact

Limburg. Discriminatie en uitsluiting op basis van welke grond dan ook worden door D66 niet geaccepteerd. We bestrijden dit actief via **een sterk antidiscriminatiebeleid** en de uitvoering van de agenda van **Sittard-Geleen als Regenbooggemeente**, waarin ook de doelstellingen van het COC-Regenboogakkoord zijn verankerd. Ook willen we scholen faciliteren met gastlessen over inclusie.

D66 wil dat de gemeente ruimte biedt aan **initiatieven die mensen verbinden**. In buurten, dorpen, scholen, verenigingen en zorgcentra ontstaan plekken waar inwoners elkaar vinden om samen te koken, sporten, ondernemen, leren of iets te organiseren. Die ontmoetingen versterken wederzijds begrip en zorgen ervoor dat iedereen: jong en oud, starter, student, expat, arbeidsmigrant of statushouder, de weg weet te vinden in onze samenleving. Gemeente, onderwijsinstellingen, werkgevers en maatschappelijke organisaties werken hiervoor samen aan projecten zoals ondersteuning door **lokale buddies, stadsverkenners, taal- en ontmoetingshuizen en verenigingsnetwerken** die nieuwkomers helpen om zich hier thuis te voelen, contacten te leggen en **volwaardig deel te nemen aan de samenleving**.

Taalkennis is daarbij essentieel. Wie de taal leert, leert ook de samenleving begrijpen. Voor statushouders is de gemeente **verantwoordelijk voor inburgering**, onder andere via het Vista College, maar we ondersteunen ook informele taal- en participatieprogramma's via bibliotheken, buurthuizen, vrijwilligersorganisaties en werkgevers. Deze initiatieven helpen niet alleen statushouders, maar ook arbeidsmigranten, expats, studenten en andere nieuwe inwoners om **taal te oefenen**, mensen te ontmoeten en vertrouwd te raken met het leven in onze gemeente. Dat is niet alleen nodig om te kunnen leren, maar juist om **mee te kunnen doen**.

Inclusie betekent ook dat iedereen, ongeacht inkomen, gezondheid, herkomst of levensfase, moet kunnen deelnemen aan het leven in Sittard-Geleen. Meer dan 23% van onze inwoners heeft een beperking. D66 wil dat de gemeente zichtbaar de **rechten volgens het Gehandicaptenverdrag van de Verenigde Naties** bevordert, beschermt en waarborgt. Mensen met een beperking moeten **volwaardig kunnen meedoen**, zonder fysieke, sociale of digitale drempels. In overleg met inwoners, belangenorganisaties en werkgroepen willen we obstakels wegnemen en concrete maatregelen versnellen: toegankelijke **openbare toiletten** in de centra, **drempelloze voorzieningen**, betere toegankelijkheid van gebouwen en de openbare ruimte, en een versnelde uitvoering van de **Lokale Inclusie Agenda**. Het vergroten van bewustzijn, samenwerking met andere gemeenten en leren van goede voorbeelden hoort daarbij.

Binnen het sociaalliberale gedachtegoed van D66 staat het **vergroten van kansen centraal**. Laaggeletterdheid vormt daarin een fundamenteel obstakel. In Nederland heeft één op de zes volwassenen moeite met lezen, schrijven of rekenen. Dat beperkt persoonlijke ontwikkeling, kansen op werk, participatie in de samenleving en zelfs de gezondheid. Daarom ziet D66 **laaggeletterdheid als een urgent maatschappelijk probleem**, niet als individueel falen. De aanpak begint bij vroegtijdige signalering op scholen en loopt door in toegankelijke bijscholing voor volwassenen. Bibliotheken, taalscholen en werkgevers spelen hierin een cruciale rol. Tegelijkertijd moet de overheid **helder en begrijpelijk communiceren**, zodat inwoners hun rechten, gezondheid en financiële zaken kunnen begrijpen. Een geletterde samenleving is uiteindelijk een **inclusieve samenleving**, waarin mensen zelfstandig keuzes kunnen maken, hun stem kunnen laten horen en volwaardig kunnen meedoen. Dat is niet alleen sociaal rechtvaardig, maar ook economisch verstandig.

Iedereen die in Sittard-Geleen woont, heeft **recht op een veilige leefomgeving**, bescherming tegen uitbuiting, toegang tot onderwijs en zorg en eerlijke huisvesting. Dat geldt voor mensen die hier hun hele leven wonen, maar ook voor arbeidsmigranten, expats, studenten en statushouders. D66 wil dat de gemeente samenwerkt met werkgevers, maatschappelijke partners, woningcorporaties, het Rijk en buurgemeenten om **eerlijke huisvesting** en volwaardige deelname aan de samenleving te garanderen. Goed werkgeverschap, volledige registratie, **betrouwbare huisvesting** en een respectvolle omgang met alle werknemers zijn daarin centrale waarden.

Een inclusieve samenleving is geen doel dat op de langere termijn bereikt moet worden, maar een kwestie van houding en opstelling. Het gaat over gedrag. Over een manier van kijken: niet naar verschillen, maar naar hoe we elkaar kunnen versterken. Dat **voorbeeldgedrag geldt ook voor de politiek**. Niet focussen op wat niet lukt, maar samen **constructief kijken hoe het wél kan**. Zo bouwen we in Sittard-Geleen aan een gemeente waar ontmoeten, toegankelijkheid, verbinding en menselijkheid vanzelfsprekend zijn. Een gemeenschap waarin iedereen, of je hier geboren bent of hier opnieuw begint, deel uitmaakt van het verhaal van Sittard-Geleen. Want juist hier laten we zien: **samenleven kan wél**.

6.6. Mondiaal beleid

Sittard-Geleen is méér dan een lokale gemeenschap. Als **grootste drie-landen-grensgemeente** van Nederland zijn we **verbonden met Europa**, met onze Euregionale burens in België en Duitsland en met de rest van de wereld. Wat we hier doen, staat nooit los van wat elders gebeurt. **Ons dagelijks leven raakt aan wereldwijde thema's** als klimaat, energie, voedsel, veiligheid, technologie, mensenrechten, zorg, migratie en eerlijk werk. Als D66 geloven we dat juist lokale keuzes deel uitmaken van mondiale oplossingen. **Internationale samenwerking** begint in onze eigen regio. In de Euregio Maas-Rijn werken we met Liège, Aachen, Genk, Hasselt, Dilsen-Stokkem en Selfkant samen aan onderwijs, economie, mobiliteit, energie en natuur. Deze grensoverschrijdende verbinding laat zien dat vooruitgang niet stopt bij de gemeentegrens: **samenwerking over grenzen is geen luxe**, maar een voorwaarde voor vrede, welvaart en vertrouwen — precies zoals Europa ooit is begonnen.

Mondiaal beleid is ook: weten dat wat we hier leren, doorwerkt buiten onze grenzen. Op de **Brightlands Chemelot Campus** worden oplossingen ontwikkeld voor circulaire materialen, klimaatvriendelijke productie, gezondheidszorg en duurzame technologie. In onze wijken werken inwoners, scholen en verenigingen aan taal, inclusie, verbinding, welzijn en onderwijs. Dat lokale werk laat zien dat innovatie, duurzaamheid en samenleven niet pas in Den Haag of Brussel beginnen, maar juist dichtbij huis. D66 vindt dat de gemeente haar **internationale rol bewust en zichtbaar mag vervullen**: door kennis te delen, partnerschappen aan te gaan, jongeren te betrekken bij Europese uitwisselingen, maatschappelijke organisaties te ondersteunen die zich inzetten voor wereldburgerschap, duurzame ontwikkelingsdoelen en mensenrechten, en scholen en verenigingen met **onze Euregionale burens te verbinden**.

Omdat mondiale uitdagingen ook lokaal voelbaar zijn, kiest D66 ervoor dat Sittard-Geleen een **actieve rol speelt** in het aanpakken van armoede, conflicten en vluchtelingenstromen. We vinden dat onze gemeente verantwoordelijkheid moet nemen binnen de **duurzame ontwikkelingsdoelen** (SDG's) van de Verenigde Naties en dat deze doelen structureel worden geïntegreerd in beleid voor duurzaamheid, armoede-

bestrijding, onderwijs en maatschappelijke ontwikkeling. Dit betekent onder meer dat we **lokale duurzame energieprojecten stimuleren**, initiatieven tegen armoede ondersteunen en bewustwording over mondiale thema's versterken via scholen en wijkprogramma's.

Ook in de **opvang en integratie van nieuwkomers** heeft Sittard-Geleen een duidelijke opdracht. De gemeente zorgt voor goede opvang en begeleiding van vluchtelingen en statushouders, met programma's die hen helpen om snel de taal te leren, hun weg te vinden in onze samenleving en toegang te krijgen tot onderwijs en werk. **D66 staat achter de Spreidingswet**, omdat die zorgt voor een eerlijke verdeling van opvang over gemeenten.

Wij vinden dat iedere **gemeente haar verantwoordelijkheid moet nemen**. Dit geldt bijvoorbeeld voor de wettelijke taakstelling voor de huisvesting van statushouders, die het Rijk elk half jaar aan gemeenten oplegt. De gemeente Sittard-Geleen werkt samen met woningcorporaties aan het vergroten van het woningaanbod voor urgentiegevalLEN en voorrangscategorieën, waaronder **statushouders**. Door statushouders onderdeel te laten zijn van bredere woonplannen kunnen gemeente en corporaties sturen op een evenwichtige spreiding en zicht houden op de draagkracht van wijken. Daarbij wordt ingezet op **passende en veilige woonvormen, verspreid over de stad**.

Op dit moment ligt de focus op het zorgvuldig en evenwichtig **inlopen van de bestaande achterstand** bij de huisvesting van statushouders die voortvloeit uit de landelijke taakstelling. Gezien deze opgave en de regionale afspraken is het niet realistisch om nu een hogere ambitie te formuleren.

D66 kiest voor een verantwoord, menswaardig en samenhangend beleid **gericht op de integratie** van statushouders, met oog voor inclusie, leefbaarheid en de draagkracht van wijken. Wonen in gewone wijken, met Nederlandssprekende burens, helpt nieuwkomers om sneller te integreren, de taal te leren en hun plek te vinden in de samenleving. Dit draagt bij aan een sterke, leefbare stad voor iedereen. Daarom wil D66 dat Sittard-Geleen actief bijdraagt aan een humane, rechtvaardige en **goede opvang met voldoende (structurele) plekken** en kwalitatieve begeleiding, zodat integratie echt kan slagen. Wachttijden voor taalonderwijs moeten worden beperkt, lokale **taalcursussen uitgebreid** en de samenwerking met werkgevers versterkt, zodat **nieuwkomers zo snel mogelijk volwaardig kunnen meedoen**.

Goede huisvesting is een **basisvoorwaarde voor menswaardigheid**. Daarom wil D66 dat de gemeente regelmatig controles uitvoert op de woonomstandigheden van arbeidsmigranten en direct ingrijpt bij misstanden. Daarnaast geven we voorlichting aan werkgevers en verhuurders over **eerlijke en veilige huisvesting**, zodat deze vaak kwetsbare groep op een menswaardige manier kan wonen en werken. Eerlijke huisvesting voor arbeidsmigranten, expats, studenten en statushouders sluit aan bij ons bredere doel: **een inclusieve samenleving** waar iedereen beschermd wordt tegen uitbuiting en waar deelname aan de gemeenschap vanzelfsprekend is.

Een ander concreet voorbeeld van lokaal verantwoordelijkheid nemen is het realiseren van een structurele opvang van asielzoekers in onze eigen gemeente om de keten te ontlasten én om nieuwkomers een humane start te geven. De opvang van asielzoekers is een gezamenlijke, regionale opgave. Als centrumgemeente in de regio heeft Sittard-Geleen een bijzondere verantwoordelijkheid om hier structureel aan bij te dragen. Op dit moment kent Sittard-Geleen geen structurele opvanglocatie voor asielzoekers. D66 vindt dat de gemeente deze verantwoordelijkheid niet moet doorschuiven, maar juist zorgvuldig moet invullen. Door nu bewust te kiezen voor een passende, structurele opvanglocatie kan opvang op een humane en veilige manier worden georganiseerd, **zonder overbelasting van wijken en zonder gevoelens van onveiligheid** voor bewoners van het AZC en omwonenden.

Ervaringen in buurgemeenten en eerdere opvanglocaties laten zien dat goed ingepaste, op maat gemaakte opvang **geen problemen oplevert** wanneer deze zorgvuldig wordt voorbereid en begeleid. Een structurele opvangvoorziening zorgt bovendien voor **rust en duidelijkheid**. Zo voorkomt de gemeente dat bij landelijke druk opnieuw in korte tijd een crisislocatie moet worden aangewezen, met alle onrust van dien. Door nu **verantwoordelijkheid te nemen**, draagt Sittard-Geleen bij aan een **stabiele regionale opvang**, terwijl andere gemeenten ruimte houden om bij te springen wanneer tijdelijke crisisopvang nodig is. Dat is eerlijk, menswaardig en bestuurlijk verstandig.

De opvang bij de voormalige **Crisis Noodopvang (CNO)** liet zien hoe het kán: goede begeleiding, **menselijke opvang** en directe verbindingen met lokale verenigingen zorgden daar voor **succesvolle integratie**. Zulke voorbeelden bewijzen dat opvang niet alleen een verantwoordelijkheid is, maar ook een kans: voor verbinding, nieuwe perspectieven en een sterke samenleving.

Internationale samenwerking versterkt ons lokaal. Wie **over grenzen kijkt**, brengt nieuwe ideeën terug. Wie werkt met anderen, staat sterker. Wie verschillen begrijpt, kan verbinden. Dat geldt voor onze economie, onze samenleving, ons onderwijs, ons klimaatbeleid én onze cultuur. Sittard-Geleen is een gemeenschap met wortels én vleugels: stevig verankerd in onze geschiedenis, landschappen en samenleving, maar tegelijk **open naar Europa en de wereld**. Een betere wereld begint niet alleen ergens anders: die begint ook hier. En juist het Europese Sittard-Geleen kan laten zien: het kán wél.

Hoofdstuk 7

Bestuur, organisatie en financiën.

In het kort:

- We bouwen aan een gemeente die luistert, uitlegt en verbindt - betrouwbaar, transparant en dichtbij inwoners.
- We werken vanuit vertrouwen, niet vanuit wantrouwen: inwoners, verenigingen en ondernemers krijgen ruimte om mee te denken én mee te doen.
- We versterken de lokale democratie met echte participatie — niet alleen informeren, maar sámen vormgeven, meebeslissen en evalueren.
- We investeren in een moderne, toegankelijke en digitale overheid — met begrijpelijke taal, goede dienstverlening en ruimte voor menselijk contact.
- We staan voor financieel gezond beleid: toekomstgericht, rechtvaardig en duurzaam — met investeringen in wat werkt, en keuzes die houdbaar zijn.
- We versterken de bestuurlijke samenwerking met de regio, Limburg, het Rijk, Europa en de Euregio — als bron van kansen, kennis, middelen en invloed.
- We laten zien dat overheid en samenleving geen tegenpolen zijn — maar partners in het bouwen aan de toekomst van Sittard-Geleen.

Bestuur, organisatie en financiën

Wij geloven in een open, **betrouwbaar en vooruitstrevend lokaal bestuur** — dat ruimte geeft, samenwerkt en vertrouwen terugbrengt in de democratie.

7.1. Openbaar bestuur en organisatie

Een moderne overheid is niet afstandelijk, maar toegankelijk, menselijk en betrokken. Een overheid die niet vóór de samenleving denkt, maar mét haar werkt. Die uitlegt, luistert en ruimte geeft. Die vertrouwen uitstraalt, omdat ze **vertrouwen wíl geven**. D66 wil dat inwoners, ondernemers, verenigingen, zorgpartners en onderwijsinstellingen de **gemeente zien als een partner** — niet als loket, proces of formulier.

Dienstverlening moet duidelijk, betrouwbaar en vriendelijk zijn. Dat betekent dat **inwoners snel antwoord krijgen**, in begrijpelijke taal, via een kanaal dat bij hen past: digitaal als het kan, persoonlijk als dat nodig is. We bouwen aan een overheid waar je niet verdwaalt in regels, maar **geholpen wordt in oplossingen**. Waar data, digitalisering en techniek bijdragen aan toegankelijkheid en dienstverlening, zonder de menselijke maat uit het oog te verliezen.

Niet iedereen vindt zijn weg vanzelf. Daarom zorgen we dat **de gemeente ook bereikbaar is** voor mensen met beperkte taalvaardigheid, een kwetsbaarheid, een digitale achterstand of zorgvragen. Inwoners die zorg nodig hebben, verdienen niet alleen toegang tot voorzieningen, maar ook **begeleiding, ondersteuning en vertrouwen**. Wanneer mensen niet weten waar ze moeten beginnen, moet de gemeente weten hoe ze verder kunnen worden geholpen.

Een sterke gemeenschap bouw je niet achter een bureau, maar in gesprek met de mensen om wie het gaat. D66 wil dat inwoners niet alleen inspreken, maar meedenken, **samenwerken en mee-ontwikkelen**. Dat betekent ruimte maken voor **burger- en buurtinitiatieven**, maatschappelijke partners, wijkplatforms, jongerenraden, cultuurmakers en ondernemerscollectieven. De gemeente ondersteunt initiatieven die bijdragen aan leefbaarheid, inclusie, duurzaamheid, gezondheid, cultuur, onderwijs of economie — zonder ze over te nemen.

Als **de gemeente zelf een plan ontwikkelt**, voelen burgers zich soms door de gemeente overvallen door veranderingen in hun omgeving. Burgers voelen zich dan niet gezien of gehoord en dat creëert afstand tot het bestuur. De huidige (wettig verplichte) communicatie door de gemeente is dan kennelijk onvoldoende. D66 wil dat de gemeente alle betrokkenen **actief en in een vroeg planstadium** betreft bij ontwikkelingen.

Een gezonde overheid richt zich niet alleen op samenwerking binnen de gemeente, maar ook met de regio, de provincie, het Rijk, Brussel, maatschappelijke organisaties, onderwijs en de Euregio. Niet omdat het moet, maar omdat samenwerking de enige manier is om complexe vraagstukken op te lossen — van zorg tot energietransitie, van arbeidsmarkt tot digitalisering.

D66 pleit voor de invoering van een gemeentelijke en/of een **Euregionale burgertop**. We willen dat Sittard- Geleen een jaarlijkse burgertop krijgt waarbij inwoners zelf thema's kunnen aandragen en voorstellen voor beleid kunnen **voorleggen aan de gemeenteraad** en het College van B&W.

Omdat veel beleidsvraagstukken onze gemeentegrenzen overstijgen, wil D66 naast de jaarlijkse burgertop in Sittard-Geleen, ook een jaarlijkse Euregionale burgerbijeenkomst organiseren met onze **Belgische en Duitse buurgemeenten**. Deze bijeenkomst kan onderdeel worden van dagen waarop nu al de grensoverstijgende verbondenheid wordt uitgedragen, zoals de **Dag van Europa (9 mei)** en de Limburgdag (19 april).

Daarnaast acht D66 het van belang dat ook **ondernemers worden meegenomen** in besluitvormende processen binnen de gemeente, juist om doeltreffender vorm te geven aan het ondernemersklimaat in Sittard-Geleen en snel en effectief te kunnen schakelen als dat nodig is. D66 wil dat er een **structureel overleg** komt tussen (lokale) ondernemers, uit verschillende sectoren, en het College van B&W. Daarnaast wil D66 de **MKB-toets ook lokaal invoeren**, om (ruimtelijke) ontwikkelingen te toetsen t.a.v. de impact voor ondernemers.

Hoewel D66 met deze ideeën de besluitvorming aan de voorkant hoopt te verbeteren, wil D66 ook zorgen dat inwoners in de latere stadia van de beleidscyclus **invloed hebben op het proces**. Om ervoor te zorgen dat de positie van inwoners ook achteraf versterkt kan worden, wil D66 het instrument van **burgeramendementen introduceren** in Sittard-Geleen. Via burgeramendementen kunnen inwoners wijzigingen aanbrengen in beleidsplannen die ter besluitvorming voorliggen.

Hoewel nog niet alle inwoners van Sittard-Geleen kunnen stemmen tijdens deze gemeenteraadsverkiezingen in 2026, is het van groot belang om de volgende generatie klaar te stomen voor **participatie en betrokkenheid bij de lokale politiek**. D66 wil actief burgerschap stimuleren door het organiseren van een jongerendebat, Dag van de Democratie of een kinderraad of -burgemeester. Daarnaast versterken we graag het al bestaande en **succesvolle jeugdraadspel**. Het faciliteren van een **kindervragenuur met de gemeenteraad** op de Dag van de Kinderrechten is ook een goede manier om de betrokkenheid van jongeren bij hun directe leefomgeving te versterken. Hierbij kunnen actieve jongeren(advies)organisaties zoals Veer Zeen JONGK ingeschakeld worden.

Samen met inwoners, organisaties en ondernemers bouwen we aan een transparante, betrouwbare en uitnodigende overheid. **Een overheid die durft te vernieuwen**, durft los te laten en wéét wanneer ze nodig is.

Overheid en samenleving zijn in Sittard-Geleen **geen tegenpolen**. Wij bouwen er sámen aan. Ook dát kan hier.

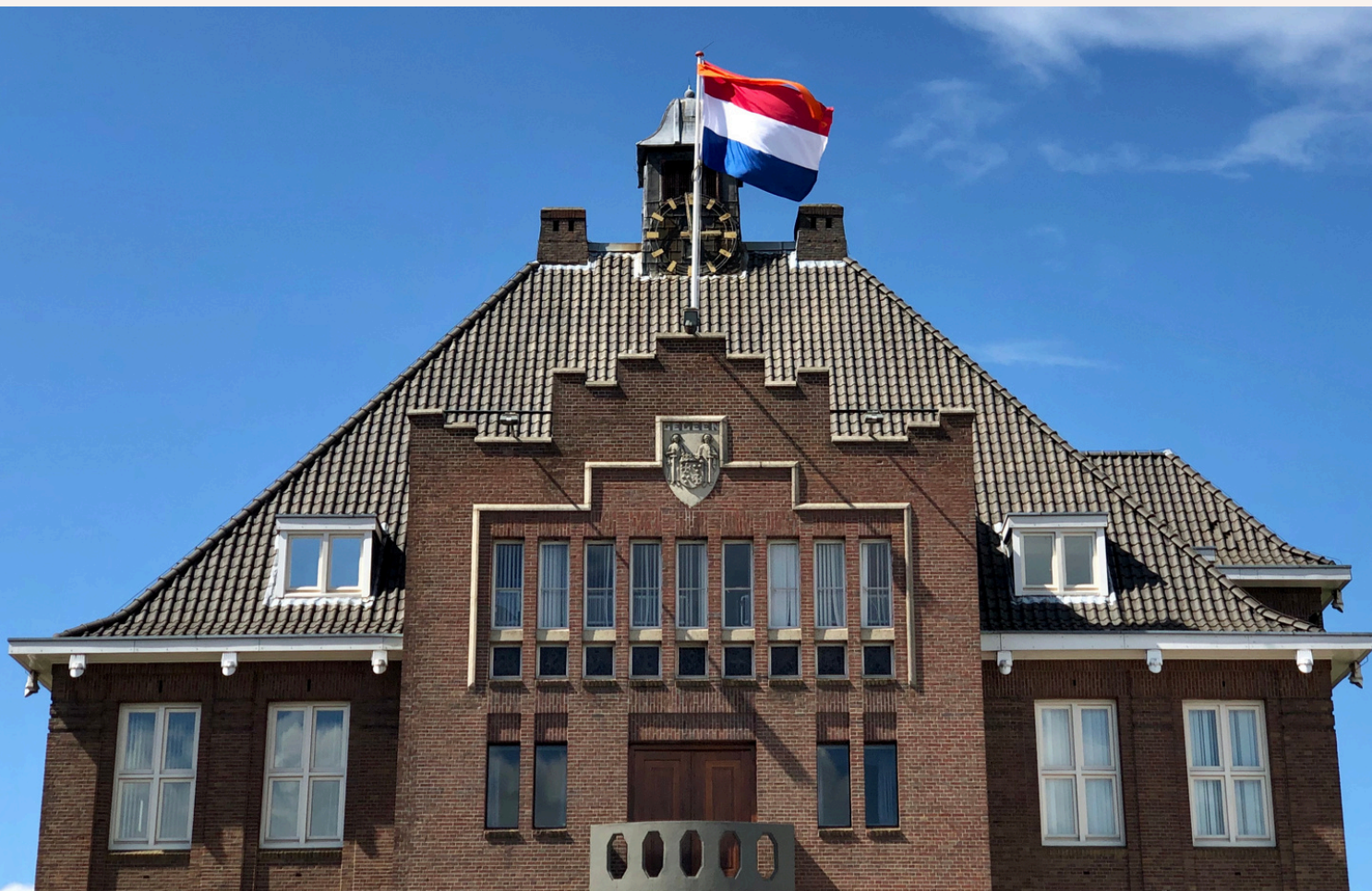
7.2. Financiën

Een gezonde financiële positie is geen doel op zich, maar een voorwaarde om de ambities voor Sittard-Geleen waar te maken. We zorgen daarom voor een toekomstbestendige, realistische en **sluitende begroting**, met ruimte voor investeringen die bijdragen aan leefbaarheid, duurzaamheid, innovatie, onderwijs, zorg, mobiliteit en cultuur. Daarbij sturen we niet alleen op geld, maar **op maatschappelijke waarde**: wat levert een investering op voor inwoners, wijken, verenigingen, ondernemers en toekomstige generaties?

We **investeren in wat nodig is** en doen dat zorgvuldig. Waar ambities extra middelen vragen, kijken we niet eerst naar bezuinigingen, maar naar samenwerking. We benutten actief de mogelijkheden van provinciale, landelijke en **Europese fondsen**, en zetten in op cofinanciering voor projecten rond duurzaamheid, woningbouw, onderwijs, energietransitie, cultuur, veiligheid en brede welvaart. Zo zorgen we ervoor dat **gemeentelijke middelen meervoudig rendement** opleveren en de rekening niet eenzijdig bij onze inwoners terechtkomt.

Onze gemeente krijgt steeds meer taken, bijvoorbeeld in de zorg, jeugdhulp, bij inburgering en woningbouw. De financiële ruimte moet daarbij aansluiten. Daarom blijft de gemeente zich, samen met andere regio's, inzetten voor een **betere verdeling van middelen door het Rijk**. Een sluitende begroting betekent ook dat wettelijke taken met kwaliteit, menselijke maat en uitvoeringskracht kunnen worden uitgevoerd. Dat vraagt om **heldere keuzes**, maar ook om realisme en **eerlijkheid**.

De **lokale lasten in Sittard-Geleen zijn te hoog**. D66 vindt dat er nu een pas op de plaats gemaakt moet worden. Sittard-Geleen moet qua belastingdruk bewegen naar het gemiddelde van de grote steden in Limburg. Dit betekent dat wij geen voorstander zijn van een verdere stijging van de OZB voor woningen. De **OZB-tarieven** voor bedrijven zijn in Sittard-Geleen bovengemiddeld hoog. Daar heeft vooral het MKB veel last van; D66 zou de tarieven voor deze doelgroep graag willen verlagen.

Omdat het helaas wettelijk onmogelijk is om verschillende tarieven te hanteren voor het mkb en grote bedrijven, steunt D66 de lobby van gemeenten **voor tariefdifferentiatie**. Ook de alsmat stijgende kosten van de afvalstoffenheffing en de rioolrechten baren zorgen. Daarom zet D66 in op een **nieuw afvalbeleid in onze gemeente**. D66 pleit daarnaast voor het gefaseerd **afschaffen van de hondenbelasting**. Wij vinden dat deze vorm van belasting achterhaald is.

D66 staat voor **verstandig en solide financieel beleid**. Dat betekent dat we sturen op een gezonde meerjarenbegroting en financiële tegenvallers zoveel mogelijk voorkomen. Mocht er desondanks een begrotingstekort dreigen te ontstaan, dan is een verhoging van de lokale lasten voor D66 het uiterste middel.

In zo'n situatie kijken we eerst naar het **vergroten van efficiëntie en het beperken van kosten**, onder meer door betere samenwerking met andere gemeenten, maatschappelijke partners en uitvoeringsorganisaties. Voor incidentele investeringen die leiden tot structurele kapitaallasten op de gemeentelijke begroting **zoeken we actief naar cofinanciering** vanuit provinciale, landelijke of Europese middelen, zodat de gemeentelijke bijdrage en de doorwerking van lasten beperkt blijven.

Als bezuinigingen onontkoombaar blijken, maken we daarin bewuste en zorgvuldige keuzes. We kijken kritisch naar onze taken en prioriteiten en naar wat de gemeente duurzaam kan en moet blijven doen. Daarbij staat voor D66 voorop dat **inwoners zo min mogelijk worden geraakt** (zoals het onderhoud van de openbare ruimte) en dat met name kwetsbare inwoners zoveel mogelijk worden ontzien. Besparingen mogen, wat D66 betreft, gezocht worden in de **opschaling van voorzieningen**, maar altijd in de juiste balans. Niet-strategisch vastgoed, dat momenteel in bezit is van de gemeente, dient zo snel mogelijk te worden afgestoten.

We gaan **verstandig om met publiek geld**. Dat betekent investeren in wat werkt, voorkomen van verspilling, zorgvuldig inkopen, leren van evaluaties en sturen op het maatschappelijk effect van beleid. We maken inzichtelijk waar gemeenschapsgeld naartoe gaat en wat dit oplevert. Zo versterken we het **vertrouwen in de overheid**.

We bouwen ook aan **financiële weerbaarheid**. Een toekomstbestendige en veerkrachtige gemeente denkt verder dan de volgende begrotingscyclus. We zorgen voor buffers voor onvoorziene ontwikkelingen en investeren juist daar waar maatschappelijke waarde ontstaat: in duurzame energie, sterke sociale structuren, innovatie, onderwijs, gezondheid en **brede welvaart**. Zo blijft Sittard-Geleen ook in de toekomst financieel wendbaar, verantwoord en veerkrachtig.

Zo bouwen we aan een **financieel solide gemeente** die durft te investeren — in mensen, in leefomgeving, in de toekomst.

7.3. Bestuurlijke vernieuwing

Een sterke gemeente is niet alleen financieel gezond en **degelijk bestuurd**, maar ook toegankelijk, dienstbaar en nabij. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid luistert, uitlegt, meedenkt en helpt. Niet vanuit regels, maar vanuit de vraag: **wat heeft een inwoner nodig?** Bestuurlijke vernieuwing betekent dan ook dat we als gemeente anders durven werken: opener, mensgerichter, slimmer en met meer ruimte voor initiatief.

We maken het makkelijker voor inwoners, ondernemers, verenigingen en zorg- en onderwijsinstellingen om met ideeën te komen, **mee te beslissen** of **mee te doen** in de uitvoering. Dat kan via bewonersinitiatieven, een **verenigings- en ondernemersloket**, buurtnetwerken, digitale platforms, wijkcoaches of bijvoorbeeld het Right to Challenge, waarbij inwoners of organisaties een taak tijdelijk kunnen overnemen als zij denken dat het beter of innovatiever kan. De gemeente staat daarbij niet tegenover inwoners, maar naast hen. De gemeente moet meer acteren vanuit **een ja-mits principe**, in plaats van een nee-tenzij houding.

Vertrouwen begint met toegankelijkheid. Daarom zorgen we voor **duidelijke communicatie**, begrijpelijke procedures, korte lijnen, en een herkenbaar loket voor vragen over zorg, werk, wonen, opvoeding, ondernemen of participatie. Denk bijvoorbeeld aan een ondernemersloket. We versterken de digitale dienstverlening, maar houden altijd **ruimte voor persoonlijk contact**. Een sterke overheid is bereikbaar voor iedereen — ook voor wie de gemeente minder makkelijk weet te vinden.

Bestuurlijke vernieuwing vraagt ook om samenwerking. Als gemeente werken we steeds vaker samen met maatschappelijke partners, bedrijven, onderwijsinstellingen, woningcorporaties en zorgorganisaties. Niet om verantwoordelijkheden af te schuiven, maar om oplossingen te vinden die passen bij de samenleving van nu. Daarbij zoeken we nadrukkelijk de **samenwerking op binnen Zuid-Limburg, met het Rijk en met Europa**.

Het bestuur van de toekomst is transparant, uitlegbaar en betrokken, en laat **ruimte voor nieuwe ideeën**. We blijven **leren van wat goed gaat** en wat beter kan. We zorgen voor een open houding, waarin inwoners worden gezien als partners in plaats van als aanvragers. Zo bouwen we aan vertrouwen, verbinding en betrokkenheid.

Zo ontstaat een gemeente die niet alleen bestuurt, maar ook inspireert, uitnodigt en samenwerkt — een gemeente die laat zien hoe dat wél kán.

Chapter 8

Summary in English.

Summary in English

In this chapter, we briefly and concisely summarise the **progressive-liberal** party manifesto of D66 Sittard-Geleen for the 2026–2030 municipal council period. We outline the key choices and ambitions that will guide our **local commitment** in the coming (four) years. Five major policy challenges lie at the heart of this programme, forming the **foundation of our priorities**. Together, these five pillars provide focus to our plans and demonstrate where D66 Sittard-Geleen aims to make a meaningful difference **in the next governing term**.

8.1. Yes we can, certainly in Sittard-Geleen!

A municipal coat of arms, an entrepreneurs' fund, the new House on the Market Square, the comeback of TV-series Flodder, a local Green Deal, more nature and strong support for a circular Chemelot. These are **solid, tangible results** of four years of D66 in the city council — always based on **substantive collaboration** with other constructive and reasonable parties.

In the coming years, D66 — as a progressive liberal party — wants to continue building on **success for our border city of Sittard-Geleen**: for our residents, entrepreneurs, young people and new talent. With breakthroughs in the energy transition, Euregional and European cooperation, housing, education, and economic development — backed by concrete plans. **Together with you, committed to your community**.

Sittard-Geleen is bursting with potential, and D66 is **proud of our city**. From Mama's Pride to the Castle of Born, from the Brightlands Chemelot Campus to Sittard's Market Square and Fortuna Sittard. With **decisive governance** and **positive politics**, we can make the difference. Green, European, and with local roots. Vote for D66 on 18 March: **it can be done!**

“

**After living less than a month
in Sittard-Geleen I knew I
wasn't going back.**

— Ian Grace, UK expat (living and working in Sittard-Geleen)

8.2. Five major breakthroughs for Sittard-Geleen.

1

European cooperation in our cross-border region.

With Belgium and Germany; for our climate, public transport and the Euregional labour market.

2

Smart economy: room for entrepreneurship.

More room for entrepreneurs, innovation with courage and local support.

3

Affordable, green energy in Sittard-Geleen.

Wind turbines, solar panels, innovation and a strong power grid.

4

Rapid housing construction, in a green Sittard-Geleen.

Smart construction and smarter use of buildings, fewer regulations and more green space.

5

A welcoming city with a strong international profile.

Attraction and retention of international talent for education, economic development and diversity.

Richtingwijzers D66

De uitgangspunten van D66 zijn vastgelegd in vijf 'richtingwijzers'. Deze geven richting aan het denken en de ideevorming binnen de partij, maar hebben niet de status van dogmatische waarheden. Deze uitgangspunten worden door ons ook op lokaal niveau toegepast, dus ook in Sittard-Geleen.

Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. Daarom zien we de toekomst met optimisme tegemoet. Mensen zijn zo creatief dat ze steeds opnieuw zelf oplossingen vinden. Wij willen dat de overheid deze kracht, vindingrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. De sleutel voor verandering ligt bij mensen zelf en wij willen dat de overheid daarbij aansluit. Wat mensen voor zichzelf en anderen kunnen doen is veel belangrijker en effectiever dan wat de overheid kan doen.

Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen. Dat geldt voor de mensen om ons heen en voor onze omgeving. De aarde is niet van ons en dus geen gebruiksartikel. We willen stoppen met het uitputten en vervuilen van onze leefomgeving. We willen dat in de discussie over natuur en milieu niet het behoud, maar de aantasting van natuur en milieu beargumenteerd wordt.

Denk en handel internationaal

Samenlevingen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij staan open voor de gehele wereld en sluiten niemand uit. Bij alles wat we doen, vragen we ons steeds af welke effecten dat heeft op anderen in deze wereld. Wij onderkennen dat Europa steeds meer ons binnenland wordt. Internationale samenwerking en economische vooruitgang zijn de sleutels naar een wereld met minder oorlog en conflicten. Daarbij handelen wij steeds pragmatisch, nuchter en op basis van feiten.

Beloon prestatie en deel de welvaart

Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig. Mensen zijn verschillend en wij willen dat de overheid ruimte laat voor die verschillen. Wij streven naar economische zelfstandigheid voor zoveel mogelijk mensen en vinden dat mensen die uitmuntend presteren daarvoor een beloning verdienen. Wij willen een dynamische, open samenleving waarin iedereen de ruimte krijgt om zijn eigen beslissingen te nemen en iedereen zich op zijn eigen manier kan ontwikkelen. Wij vinden het vanzelfsprekend om welvaart met elkaar te delen. We willen dat zoveel mogelijk mensen meedoen in het maatschappelijk en economisch proces, want daar worden we allemaal beter van. Voor mensen die zichzelf niet kunnen redden, dragen we een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Koester de grondrechten en gedeelde waarden

De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst. Lichamelijke integriteit, geweldloze oplossing van belangenconflicten en een respectvol gehanteerde vrijheid van meningsvorming en uiting, inclusief respect voor onze democratische rechtsstaat, zijn voor ons centrale waarden. Die waarden zijn universeel en zonder meer bovengeschied. Wij beschermen de grondrechten van onszelf en anderen.

Tien successen D66 (2022-2026)

Gedurende de raadsperiode 2022–2026 heeft D66, vanuit de oppositie, keiharde resultaten behaald voor Sittard-Geleen en onze inwoners; altijd vanuit inhoudelijke samenwerking met andere constructieve en redelijke partijen. Hieronder geven wij een overzicht van tien concrete resultaten van D66. D66 heeft deze raadsperiode een record gevestigd met het hoogste aantal aangenomen moties en amendementen van alle partijen in de raad. Daarmee hebben wij veel verkiezingsbeloften uit ons vorige programma weten te realiseren. Via de D66-website en/of de D66-raadskranten zijn alle behaalde resultaten terug te vinden.

1

Historische gevel voor het Huis aan de Markt, Sittard

Door een CDA en D66-initiatief keert een historische gevel terug op de Markt in Sittard.

2

Lokale Green Deal voor betaalbare groene stroom

Op initiatief van D66 en GL-PvdA regelden we beleid en uitvoering van de energietransitie.

3

Een gemeentewapen en een gemeentevlag voor Sittard-Geleen

Door D66 en CDA is het, na 25 jaar, gelukt om onze stad een eigen wapen en vlag te geven.

4

De comeback van Flodder naar Sittard-Geleen

Het is door inzet van D66 dat de Flodder-opnamen weer terug zijn op de Sittardse Kollenberg.

5

Structurele investeringen in Europese samenwerking binnen de grensregio

De EU-vlag wappert, we lobbyen richting Brussel en is er jaarlijks aandacht voor Europa-dag.

6

Euregionale en internationale mobiliteit

Met het GOB diende D66 moties in voor betere OV-verbindingen naar België en Duitsland.

7

Ondernemers laten ondernemen en méér woningen in onze stad.

D66 en coalitie: ondernemersfonds, beter detailhandelsbeleid en woon- en bouwinitiatieven.

8

Steun voor een circulair Chemelot

Via Project Mozart en ruimte voor het 380kV-station zorgt D66 voor behoud groene industrie.

9

Monumenten herstellen

Herstel van de Stenen Sluis, Fort Sanderbout en bruggetjes aan de Parklaan; D66-resultaat.

10

Méér natuur voor het klimaat

D66-plannen: 3-30-300 regel, Urban Greening Plan en SLA-deelname — goed voor het klimaat.

Kandidatenlijst D66

D66 doet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart aanstaande mee met maar liefst 50 kandidaten — een lokaal record. De progressief-liberale D66-lijst ademt diversiteit in leeftijd, woonplaats, expertise en man-vrouwverdeling. Er staan drie vrouwen in de top vijf.

Vrouwen op de voorgrond

De top drie bestaat uit zittend D66-fractievoorzitter en herkozen lijsttrekker Pepijn Pi Van de Venne (25). De pro-Europese Pi Van de Venne plaatst zich daarmee te midden van twee sterke en prominente vrouwen. De running mate van D66 (nummer 2) is bestuurlijk zwaargewicht en ondernemer Claudia Reiner-Pibiri (55). Reiner-Pibiri is directeur van Caris & Reiner, voorzitter van de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en lid van de Klimaattafel Gebouwde Omgeving. Nummer 3, het sociale gezicht op de lijst, is Elske ter Woorst (64), zelfstandig ondernemer (re-integratiecoach) en voormalig docent Frans aan het Graaf Huyn College.

16 jaar en kandidaat-raadslid

Ook voormalig D66-fractievoorzitter en oud-wethouder Bert Kamphuis keert terug op de D66-lijst, dit keer als lijstduwer (nummer 50). Andere opvallende kandidaten zijn binnenstad-ondernemer Teddie Vola, Statenlid en vicevoorzitter van Provinciale Staten Leon Vaessen en onderwijskundigleider en bestuurslid van Hoes veur 't Limburgs Hans Beckers. Daarnaast staat de goede vriend van Tatjana Šimić, Frank Vaessen, op de D66-lijst, samen met provinciaal topambtenaar Peter Díez en Tof Boselie — de nummer 4 — gedreven jurist in de GGZ en zoon van oud-stadsarchivaris Peer Boselie. Als jongerenpartij telt D66 ook dé jongste kandidaat van alle deelnemende partijen: de 16-jarige Trevianum-student Yannick Valberg.

Dreamteam

“Ik ben enthousiast dat D66 Sittard-Geleen op 18 maart meedoet met een lijst vol kwaliteit, diversiteit, ervaring en vernieuwing. Klimaat, onderwijs, ondernemen, Europa en jongeren vormen de rode draad. Van Buchten tot Munstergeleen en van Geleen-Kluis tot de Kollenberg Sittard, met dit dreamteam mikt D66 op lokale verkiezingswinst, zeker met Rob Jetten als aanstaand minister-president. D66 heeft zich bewezen als partij van inhoud en resultaat; met successen zoals een lokale Green Deal, de comeback van Flodder, steun voor een circulair Chemelot, een historische gevel voor het ‘Huis aan de Markt’, een ondernemersfonds én het nieuwe gemeentewapen. De krachtige vertegenwoordiging van vrouwen in de top van deze lijst maakt D66 een zichtbaar progressieve club. Politiek is te belangrijk om aan mannen over te laten; het is hoog tijd dat meer vrouwen aan de lokale beleidsknoppen draaien,” aldus lijsttrekker Pi Van de Venne.

50 kandidaten

Kandidaat Nr. 1

Pepijn Pi Van de Venne (lijsttrekker)

Kandidaat Nr. 2

Claudia Reiner-Pibiri

Kandidaat Nr. 3

Elske ter Woorst

Kandidaat Nr. 4

Tof Boselie

Kandidaat Nr. 5

Mayra Mechgels-Giersthove

Kandidaat Nr. 6

Quinten Dohmen

Kandidaat Nr. 7

Jeroen Dols

Kandidaat Nr. 8

Hans Beckers

Kandidaat Nr. 9

Brigitte de Jager-Ramakers

Kandidaat Nr. 10

Rudy Tuik

11. Daniël Hoven
12. Ellen Vaessen-ten Haaf
13. Michèle Busselaar
14. Peter Bux
15. Jacqueline Köke-Hermans
16. Nick Meulenberg
17. Yannick Valberg
18. Caithlin Gijskens
19. Iwan Rosbak
20. Teddie Vola
21. Ralf Raumanns
22. Rik Vogels
23. Rob Haenen
24. Mérie Michels
25. Gijs Goertz
26. Behroez Kariemie
27. Astrid Oberije
28. Monique Kamphuis-van Stratum
29. Ken Tierney
30. Jim Kusters
31. Rik Lavicka
32. Nina van Noord
33. Jan-Willem Westra
34. Gaston Graaf
35. Raf Pi
36. Leonie Jung
37. Frans Drummen
38. Noa Niessen
39. Daniëlle Boumans
40. Toon Roumen
41. Noël Poismans
42. Ed Zelissen
43. Peter Díez
44. Josefien Van de Venne
45. Frank Vaessen
46. Peter ten Haaf
47. Lei Limpens
48. Lillianne Aendekerk
49. Leon Vaessen

Kandidaat Nr. 50

Bert Kamphuis (lijstduwer)

Slotwoord

Onze gemeente zit vol talent, creativiteit en veerkracht. Dat is mij de afgelopen weken telkens weer duidelijk geworden in de vele ontmoetingen en gesprekken met inwoners, ondernemers en jongeren. In buurthuizen, op straat, bij verenigingen en bedrijven. Sittard-Geleen doet ertoe. In Limburg én de Euregio. Wij zijn een gemeente met karakter. Met een rijke historie, sterke wijken, innovatieve bedrijven, betrokken verenigingen en een enorme culturele kracht. Binnenkort belanden we zelfs weer in de huiskamers van heel Nederland via *Flodder*.

Onze gemeente staat tegelijkertijd voor belangrijke keuzes. Keuzes over hoe wij wonen, werken, leren en samenleven. De richting die we nu bepalen, heeft invloed op de toekomst van ons allemaal. Juist daarom is uw stem van grote waarde. Democratie werkt alleen als mensen meedoen. Als nummer 2 van D66 Sittard-Geleen ben ik trots op de plannen die wij presenteren. Geen grote woorden zonder inhoud, maar concrete voorstellen die het verschil maken in het dagelijks leven van inwoners.

Wij kiezen voor sterk en toekomstgericht onderwijs, zodat ieder kind gelijke kansen krijgt om zich te ontwikkelen. Wij kiezen voor een duurzame en groene gemeente, waarin we verantwoordelijkheid nemen voor volgende generaties én tegelijkertijd woonlasten beheersbaar houden. Wij kiezen voor ruimte voor ondernemers en innovatie, zodat onze lokale economie sterk blijft en banen behouden blijven. Wij kiezen voor meer rust en regelmaat op de woningmarkt, zodat jongeren en (t)huis krijgen. En wij kiezen voor een open en betrouwbaar bestuur dat uitlegt, luistert en inwoners serieus neemt.

Wij geloven dat het wél kan. Dat ambitie en realisme samengaan. Dat sociale verbondenheid en economische kracht elkaar versterken. Dat we tradities koesteren én vooruitkijken. Maar plannen worden pas werkelijkheid als u uw stem laat horen. Daarom roep ik u op: ga stemmen. Niet alleen uit plicht, maar uit trots. Trots op wie we zijn. Trots op wat we samen kunnen bereiken. D66 en ik zetten ons met volle overtuiging in voor een open, optimistische en sterke toekomst voor Sittard-Geleen. Samen maken we het waar. Het kan wél!

Claudia

Claudia Reiner-Pibiri

Kandidaat-raadslid Nr. 2 (D66)

Verantwoording

Aan dit verkiezingsprogramma werkten mee: Ellen Vaessen-ten Haaf (voorzitter), Bert Kamphuis, Pepijn Pi Van de Venne, Leon Vaessen, Claudia Reiner-Pibiri, Elske ter Woorst, Jeroen Dols, Brigitte de Jager-Ramakers en Rik Lavicka (de verkiezingsprogrammacommissie D66 Sittard-Geleen).

Foto's en beeldmateriaal in dit verkiezingsprogramma zijn afkomstig van: De Fotovakvrouw, D66, Pepijn Pi Van de Venne, Luc Lodder Fotografie, Gemeente Sittard-Geleen, Frank Vaessen, Dick Maas, Aart van Grootheest, Sittard-Geleen-Nieuws, De Limburger, Mama's Pride Festival, Brightlands Chemelot, Watersley Sports & Talentpark en Canva.

Meer informatie is te vinden op de D66-website: d66.nl/sittard-geleen

Voor contact: raadslid.pivandevenne@sittard-geleen.nl

Het kan wél
Zeker in Sittard-Geleen!

D66
sittard-geleen